

Exekuční řízení a návrh na zvýšení efektivity vymáhání daňových pohledávek

Bc. Veronika Kramplová

Diplomová práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Veronika Kramplová**
Osobní číslo: **M12831**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Exekuční řízení a návrh na zvýšení efektivity
vymáhání daňových pohledávek**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Charakterizujte exekuční řízení ve věcech daňových a srovnajte s obecnou správní praxí.
- Vymezte současnou zákonnou úpravu daňové exekuce.

II. Praktická část

- Analyzujte a zhodnoťte formy vymáhání daňových pohledávek.
- Navrhněte opatření k vyšší efektivity exekučního řízení v oblasti daňových pohledávek.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BLACK, Henry Campbell. A Law Dictionary Containing Definitions of the Terms and Phrases of American and English Jurisprudence, Ancient and Modern. 2nd ed. Union, N.J.: Lawbook Exchange, 1995, 1314 p. ISBN 18-863-6310-2.
KASÍKOVÁ, Martina a kol. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související. Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, 984 s. ISBN 80-7179-901-7.
LAMBERT M. Surhone, Mariam T. TENNOE a Susan F. HANSSONOW. Warrant of Execution. Betascript Publishing, 2010, 172 p. ISBN 978-613-3-66101-1.
STAVINOHOVÁ, Jaruška. Civilní proces a organizace soudnictví. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2004, 660 s. ISBN 80-7239-155-0.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jiří Zicha, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **16. února 2015**
Termín odevzdání diplomové práce: **27. dubna 2015**

Ve Zlíně dne 16. února 2015

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byla jsem seznámena s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 27.4.2015

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tématem mé diplomové práce je exekuční řízení a návrh na zvýšení efektivnosti vymáhání daňových pohledávek. Diplomová práce se v teoretické části zabývá daňovým exekučním řízením, rozebírá právní úpravu daňové exekuce a předpisy s ní související. Analyzuje činnost správce daně před zahájením daňové exekuce a dále uvádí předpoklady pro zahájení vymáhání a nařízení daňové exekuce. Praktická část obsahuje jednotlivé formy vymáhání daňových pohledávek, které jsou využívány při vymáhání nedoplatků. Závěr práce obsahuje návrh k vyšší efektivnosti exekučního řízení v oblasti daňových pohledávek.

Klíčová slova: daňová exekuce, exekuční řízení, exekuční příkaz, exekuční prostředky, zástavní právo.

ABSTRACT

The topic of the thesis is execution procedure and proposal of increase efficiency of tax claims recovery. The theoretical part deals with tax execution procedures, analyses the legislation of tax enforcement and all associated measures. Additionally, it analyses the activity of tax administration before the tax execution initiation and it also states presumptions for initiation of claims recovery and for tax execution order. The practical part presents individual forms of tax claims recovery, which are used for enforcement of tax arrears. The conclusion proposes how to increase the efficiency of execution procedures in the area of tax assets.

Keywords: tax execution, execution procedures, execution order, enforcement means, pledge.

Poděkování

V úvodu této diplomové práce bych chtěla poděkovat všem, kteří se mnou trpělivě absolvovali období její přípravy. Největší poděkování patří JUDr. Jiřímu Zichovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, cenné rady a připomínky při zpracování práce.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 SOUČASNÁ ZÁKONNÁ ÚPRAVA DAŇOVÉ EXEKUCE	12
2 VYMEZENÍ PROBLEMATIKY	18
2.1 EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ	18
2.2 VÝKON ROZHODNUTÍ	18
2.3 EXEKUCE	19
3 EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ VE VĚCECH DAŇOVÝCH	20
3.1 PŘEDPOKLADY PRO ZAHÁJENÍ VYMÁHÁNÍ A NAŘÍZENÍ EXEKUCE	23
3.2 PŘEDPOKLADY PRO DAŇOVOU EXEKUCI	25
3.2.1 Zásady exekučního řízení	25
3.2.2 Účastníci daňové exekuce	27
3.2.3 Osoby zúčastněné na správě daní a zastoupení	28
3.3 EXEKUČNÍ ORGÁN	30
3.3.1 Pravomoc a příslušnost vymáhajícího orgánu	30
3.4 ČINNOST SPRÁVCE DANĚ PŘED ZAHÁJENÍM DAŇOVÉ EXEKUCE	33
3.5 ČINNOST SPRÁVCE DANĚ PO NAŘÍZENÍ VÝKONU ROZHODNUTÍ	35
3.6 ZAHÁJENÍ DAŇOVÉ EXEKUCE	39
3.6.1 Náklady daňové exekuce	41
II PRAKTICKÁ ČÁST	42
4 FORMY VYMÁHÁNÍ DAŇOVÉHO NEDOPLATKU	43
4.1 DAŇOVÁ EXEKUCE SRÁŽKAMI ZE MZDY	43
4.2 DAŇOVÁ EXEKUCE PŘIKÁZÁNÍ POHLEDÁVKY Z ÚČTU U POSKYTOVATELE PLATEBNÍCH SLUŽEB	51
4.3 DAŇOVÁ EXEKUCE PŘIKÁZÁNÍM JINÉ PENĚŽITÉ POHLEDÁVKY	56
4.4 DAŇOVÁ EXEKUCE POSTIŽENÍM JINÝCH MAJETKOVÝCH PRÁV	59
4.5 VÝKON ROZHODNUTÍ PRODEJEM MOVITÝCH A NEMOVITÝCH VĚCÍ	62
4.5.1 Dražba	62
4.5.2 Daňová exekuce prodejem movitých věcí	63
4.5.3 Daňová exekuce prodejem nemovitostí	66
4.5.4 Rozvrhové řízení	69
5 EXEKUČNÍ NÁKLADY	72
6 ZÁSTAVNÍ PRÁVO	74

6.1	SMLUVNÍ STRANY V ZÁSTAVNÍM PRÁVU.....	74
6.2	SMLUVNÍ ZÁKAZ ZASTAVENÍ.....	75
6.3	NÁLEŽITOSTI ZÁSTAVNÍ SMLOUVY.....	76
6.4	PŘEDMĚT ZÁSTAVNÍHO PRÁVA.....	76
6.5	ZAKÁZANÁ UJEDNÁNÍ V ZÁSTAVNÍ SMLOUVĚ.....	77
6.6	VZNIK ZÁSTAVNÍHO PRÁVA	77
6.7	ZASTAVENÍ POHLEDÁVKY.....	79
6.8	BUDOUCÍ ZÁSTAVNÍ PRÁVO	80
6.9	ZASTAVENÍ, ZÁSTAVA CIZÍ VĚCI.....	81
6.10	ROZSAH ZÁSTAVNÍHO PRÁVA.....	82
6.11	PRÁVA A POVINNOSTI ZE ZÁSTAVNÍHO PRÁVA	82
6.12	VÝKON ZÁSTAVNÍHO PRÁVA.....	82
7	ODKLAD A ZASTAVENÍ DAŇOVÉ EXEKUCE	84
7.1	ODKLAD DAŇOVÉ EXEKUCE.....	84
7.2	ZASTAVENÍ DAŇOVÉ EXEKUCE.....	85
8	NÁVRH NA ZVÝŠENÍ EFEKTIVNOSTI VYMÁHÁNÍ.....	87
	ZÁVĚR	94
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	95
	SEZNAM TABULEK	98
	SEZNAM PŘÍLOH	99

ÚVOD

V současné době se stále častěji setkáváme s pojmy exekutor, exekuce, výkon rozhodnutí apod. Tato problematika si jistě zaslouží pozornost a to zejména z toho důvodu, že není vyloučeno, že se s ní v budoucnu sami setkáme, ať už jako oprávnění či jako povinní.

Oblast vymáhání daňových nedoplatků je nedílnou součástí správy daní. Daňová exekuce je určitý způsob úkonů, nutných k tomu, aby splatné daňové nedoplatky, které nebyly včas, řádně a dobrovolně zaplacený, byly vymoženy.

Je jen málo situací, kterých se daňoví dlužníci obávají více než situace, kdy správce daně přistoupí k vymožení daňového nedoplatku, tedy daňové exekuci. Při exekuci jde v podstatě o uspokojení přiznaných práv oprávněným osobám či orgánům vůči povinnému. V případě nezaplacení daní či jiných platebních povinností, které jsou příjmem státního rozpočtu, rozpočtu územních samosprávných celků či státních fondů se do pozice oprávněného dostává samotný stát, a to prostřednictvím finančních úřadů, městských či obecních úřadů nebo jiných orgánů státu, které vykonávají zákonem (či na jeho základě) svěřenou působnost v oblasti veřejné správy (správní orgány). Pokud nejsou tyto platební povinnosti zaplacený ve stanovené lhůtě, stává se stát věřitelem a dané platební povinnosti se stávají pohledávkou státu vůči osobě či organizaci, která je včas neuhradila. Nesplacené pohledávky se pak pro stát stávají závažným problémem, neboť mají vliv na výši státního rozpočtu stejně jako rozpočtů územních. Je tedy nutné zaměřit se na způsoby, jak efektivně zajistit jejich úhradu. K tomuto účelu slouží exekuce i výkon rozhodnutí, které mají stejný právní základ, tedy občanský soudní řád.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cíle práce

Cílem této diplomové práce je objasnit průběh a způsoby vymáhání daňových nedoplatku, popsat jednotlivé způsoby vymáhání, nastínit výhody či nevýhody jednotlivých způsobů a zhodnotit efektivnost jejich efektivnost a navrhnout případná zlepšení při vymáhání.

Metody práce

Diplomová práce využívá zejména metody deskripce neboli popisu dané problematiky a studia písemných pramenů v podobě papírové i elektronické. Při studiu písemných pramenů se jedná především o studium informací, jejichž sběr byl již z různých důvodů dříve proveden, a při vlastním výzkumu se jedná už jen o sekundární (druhotné) zpracování daného materiálu. V práci je čerpáno z příslušných právních norem, z odborné literatury a internetových stránek věnovaných této problematice. Významným zdrojem jsou také informace získané rozhovorem s vymáhajícími úřednicemi z Okresního soudu Kroměříž. Rozhovor je metoda, která vychází z verbální komunikace a může být standardizovaný (řízený) nebo nestandardizovaný (volný). Pro účely zpracování této práce bude používán zejména rozhovor nestandardizovaný, jehož výhodou je, že tazatel dostane prostor pro své názory, úvahy a postřehy. Výsledkem rozhovoru bude vytvoření obrazu o tom, co správci daně považují za přínosné a co by uvítali. Rozhovory budou provedeny formou osobní nebo e-mailové komunikace

Dále je zde využita metoda pozorování, která je založena na subjektivním hodnocení. Touto metodou se budu snažit utvořit si vlastní názor na danou problematiku.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 SOUČASNÁ ZÁKONNÁ ÚPRAVA DAŇOVÉ EXEKUCE

Daně jsou z hlediska právního platební povinností, kterou stát stanoví zákonem k získání příjmů pro úhradu celospolečenských potřeb, které jsou realizovány prostřednictvím daňového řízení. Daňové řízení je upraveno právními předpisy např. daňovým řádem, občanským soudním řádem, ale i jednotlivými daňovými zákony a zajišťuje realizaci práv a závazků vyplývajících daňovým subjektům z daňových vztahů.

Tento postup byl dříve upraven zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, který nabyt účinnosti 1. ledna 1993 a byl základním procesněprávním předpisem daňového řízení do konce roku 2010. Tento zákon však neobsahoval podrobnou úpravu a postup při provádění exekučního řízení, a proto bylo možno přiměřeně použít i zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších. (Grossová, 2007, str. 33-34)

Daňový řád

Dne 1. ledna 2011 nabyt účinnosti zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, který nahradil zákon o správě daní a poplatků. Podle daňového řádu je cíl správy daní oproti předchozí právní úpravě pojat obecněji a vyváženěji. Předmětem úpravy daňového řádu, jak vyplývá z § 1, je postup správců daní, práva a povinnosti daňových subjektů a třetích osob, které jim vznikají při správě daní. Výchozím kritériem zde není pouze eliminace možného zkrácení daně, ale správné zjištění a stanovení daně, jakož i zajištění její úhrady. Daňovým řádem jsou upraveny pravomoci správce daně jakožto exekučního orgánu. Tam, kde vystupuje správce daně coby oprávněný z exekučního titulu, použijí se obdobně ustanovení občanského soudního řádu upravující postavení oprávněného. Daňové exekuci se tento zákon věnuje v § 175 a následujících. Cílem nové právní úpravy je zajištění větší právní jistoty daňových subjektů a správců daně. (Česko, 2009)

Jak je uvedeno v důvodové zprávě k daňovému řádu, vychází tento zákon ze zhodnocení účinnosti dosavadní právní úpravy, z tradic berní správy na našem území, z judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu. Nová kodifikace zajišťuje plnění všech závazků, které vyplývají pro Českou republiku z mezinárodních smluv, zabezpečuje soulad vnitrostátní právní úpravy s normami práva Evropské unie a zohledňuje relevantní doporučení a stanoviska Rady Evropy, judikaturu Evropského soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva. (Důvodová zpráva k daňovému řádu)

V oblasti daňové exekuce přinesl daňový řád řadu novinek. Jedná se například o uvedení vykonatelného zajišťovacího příkazu ve výčtu exekučních titulů, klade důraz na zásadu přiměřenosti při volbě způsobu vymáhání nedoplatku a opuštění formálního rozhodnutí v podobě výzvy k úhradě nedoplatku před započítáním exekuce. Dále došlo k částečnému omezení subsidiárního použití občanského soudního řádu. Daňový řád na rozdíl od zákona o správě daní a poplatků upravuje všechny způsoby výkonu rozhodnutí na peněžité plnění, které jsou uvedeny v občanském soudním řádu, kromě prodeje podniku, prodeje zástavy, zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech a příkazu k výplatě z účtu u peněžního ústavu, ke kterým není správce daně oprávněn. Ale i přes to daňový řád neupravuje způsoby výkonu rozhodnutí komplexně.

Občanský soudní řád bude použit zejména ke stanovení postupů podlužníků při výkonu daňové exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, srážkami ze mzdy nebo v případě příkázání jiné pohledávky či postižením jiného majetkového práva. Tato úprava byla zvolena s ohledem na nutnost zachování obecných pravidel výkonu rozhodnutí, která jsou používána při výkonu rozhodnutí vedené soudem nebo exekuci vedené soudním exekutorem.

Obdobná má být i aplikace občanského soudního řádu v případě, kdy správce daně vystupuje jako oprávněný. Otázkou zůstává, v jakém rozsahu tato aplikace bude. Zatímco při přiměřeném použití občanského soudního řádu za doby účinnosti zákona o správě daní byla aplikována jen některá pravidla, kde se pod pojmem „přiměřeně“ rozumí interpretační pravidlo, jehož obsahem je takový postup při použití právního předpisu, při kterém se na právní vztahy aplikují jen některé odpovídající části jiné právní úpravy. (Rozsudek Nejvyššího soudu, 2007)

Při srovnatelném použití právní normy má být právní norma, na níž je odkazováno, použita v plném rozsahu. Pokud se zamyslíme nad úpravou postavení oprávněného v občanském soudním řádu, není obdobná aplikace této právní normy v daňové exekuci vedené podle daňového řádu možná. Jako jeden z příkladů je možné uvést podávání návrhu daňovou exekuci nebo označení způsobu provedení daňové exekuce.

Občanský soudní řád

Daňový řád není zcela komplexní exekuční normou, proto se při daňové exekuci, tedy exekuci prováděné správcem daně v pozici exekučního orgánu, podle § 177 daňového řádu subsidiárně použije zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a to v případech,

kdy daňový řád nestanoví odchylný postup. Občanský soudní řád je pro účely daňové exekuce obecnou právní úpravou. Právní úprava obsažená v občanském soudním řádu je v této problematice podrobnější.

Pravomoci správce daně, jakožto exekučního orgánu, daňový řád upravuje komplexně. Tudíž normy, které upravují postup soudu, se v tomto případě nepoužijí. Zbývá dodat, že tam, kde správce daně vystupuje coby oprávněný z exekučního titulu, užijí se obdobně ustanovení občanského soudního řádu upravující postavení oprávněného.

Daňový řád v některých případech zcela přejímá úpravu výkonu rozhodnutí tak, jak je upravena v občanském soudním řádu. Zavedení subsidiarity občanského soudního řádu nebo skutečnost, že daňový řád obsahuje ustanovení obdobné úpravě v občanském soudním řádu, je podle mého názoru správná cesta, neboť to posiluje právní jistotu daňových dlužníků.

Správní řád

Dále je třeba zmínit i zákon č. 500/2004, o správním řízení, upravuje výkon rozhodnutí orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy a vztahuje se na řízení, v němž o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech občanů a organizací rozhodují v oblasti státní správy. (Grossová, 2007, str. 33)

Zákonodárce ovšem v § 262 daňového řádu stanovil, že se při správě daní zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů nepoužije. Nicméně jak je uvedeno v § 177 správního řádu, základní zásady činnosti správních orgánů uvedené v § 2 až 8 správního řádu se použijí při výkonu veřejné správy i v případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje. Nestačí ovšem, že zvláštní zákon obsahuje část nazvanou zásady řízení, aniž by obsah této úpravy zajišťoval obdobný standard ochrany práv jako v případě aplikace správního řádu. (Jemelka, 2011, str. 640) Lze tedy dovodit, že subsidiární použití správního řádu v daňovém řízení je přece jen přípustné.

Občanský zákoník

Dále je třeba ve vztahu k daňové exekuci zmínit zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů upravující mimo jiné zastoupení, ručení, zástavní právo, zadržovací právo apod. (Česko, 2012) V občanském zákoníku je zakotvena od 1. 1. 2014

nová právní úprava postoupení pohledávky, konkrétně postoupení pohledávek z původního věřitele (postupitel) na věřitele nového (postupník), čím rozumíme prodej pohledávky, tedy postoupení úplatné. Nová právní úprava zachovává většinu prvků, na které byli účastníci právních vztahů zvyklí, některé aspekty byly zákonodárcem upřesněny. Zejména se jedná o právní osud zajištění, které je nyní výslovně uvedeno mezi příslušenství postupované pohledávky.

Tato nová úprava, neboli postoupení pohledávek, je zakotvena v ustanovení § 1879 až § 1887 jakožto základní institut změny v osobě věřitele, když je mu věnován hned první pododdíl týkající se změny věřitele nebo dlužníka. Nová právní úprava postoupení pohledávky vychází sice z původního občanského zákoníku, ale najdeme v ní přesto několik změn. Došlo jednak k zúžení stávajících zákazů nebo dále k upřesnění podmínek a rozsahu ručení postupitele za postoupenou pohledávku. Zásadní novinkou také je výslovná úprava možnosti postoupení souboru pohledávek.

Došlo k výraznému posunu při sjednávání postoupení pohledávky, co se týče formy, kde není vyžadována forma písemná pro postoupení pohledávky. Nicméně s ohledem na písemné sdělení povinnost vůči dlužníkovi a případně i osobě poskytující jistotu lze písemnou formu pouze doporučit. Na písemné sdělení povinnosti je třeba klást i nadále zvýšenou pozornost, protože mohou podstatným způsobem ovlivnit práva a povinnosti postupitele, postupníka i dlužníka. Dále se objevují některé drobné odchylky od předchozí právní úpravy, nicméně v zásadě lze říci, že přijetím se nová právní úprava významně nezměnila (pokud nebereme v potaz výše zmíněnou problematiku písemné formy). To má za následek použitelnost dosavadní judikatury i na novou právní úpravu.

Nejasným zůstává ustanovení § 1884 odstavce 2 v tom směru, co znamená poctivý a nepoctivý postupník. Určitě se nebude jednat o nepoctivost morální či společenskou. Zákonodárce zde zřejmě cílí na okolnosti samotného postoupení, kterým může být sledováno právě upření dlužníkovy práva na uplatnění námitek vůči postupiteli.

Novinkou v úpravě postoupení pohledávek je i právní zakotvení hromadného postoupení pohledávek v § 1887. Takto je možné postoupit i soubory budoucích pohledávek, pokud ovšem musí být dostatečně určené, zejména pokud se jedná o pohledávky určitého druhu nebo vznikající ze stejných právních důvodů. Nicméně tato podmínka není obligatorní, jelikož se nejedná o kogentní ustanovení.

Připravovaná novela občanského soudního řádu a exekučního řádu

Poslanecká sněmovna dne 1. 4. 2015 schválila vládní novelu občanského soudního řádu a exekučního řádu, kterou vyjma několika pozměňovacích návrhů připravilo Ministerstvo spravedlnosti. Nová úprava má přispět ke spravedlivějšímu uspořádání vztahů mezi dlužníky a věřiteli, a to zejména v oblasti společného jmění manželů, kde rozhodně není spravedlivé, aby jeden z manželů byl postihován za nezodpovědné jednání svého partnera, který vytvořil dluhy a nesplácel je.

Exekutor bude nově muset povinně přihlížet k rozsahu majetku manželů dle záznamů v takzvaného „Seznamu listin“ a tomu z partnerů, který není dlužníkem, zůstane při exekuci účtu zachována polovina finančních prostředků.

Přitom až deset procent stížností na provedení exekuce se týká zabavování majetku toho z partnerů, který dluhy nenadělal. Manželé sice již teď mají možnost upravit své majtkové poměry a nechat si je zapsat do speciálního seznamu u Notářské komory, ale až díky této novele bude muset exekutor k těmto dohodám přihlížet již při zahájení exekuce. Do současné doby se k takovým smlouvám či rozhodnutím nepřihlíželo. Díky tomu se ten z partnerů, který dluhy nenadělal, nebude muset obávat, že z jeho účtu budou strženy všechny peníze - polovina z nich mu zůstane automaticky zachována. Byl-li v současné době výkonem rozhodnutí (exekucí) postižen majetek, který do společného jmění nepatří, musel manžel (manželka) dlužníka podat vylučovací žalobu k soudu, který o vyloučení majetku z výkonu rozhodnutí rozhodne.

Novela dále přináší spravedlivější úpravu v oblasti náhrady nákladů řízení. Účastník sporného soudního řízení a exekučního řízení, který v těchto řízeních nebyl zastoupen advokátem, notářem nebo patentovým zástupcem, má mít nově právo na přiznání náhrady hotových výdajů v paušální výši podobně jako účastník řízení, který je zastoupený advokátem. Nezastoupený účastník řízení již nebude muset prokazovat hotové výdaje za účelem přiznání náhrady takových nákladů, protože mu bude v případě vyhraného sporu na základě ministerské vyhlášky přiznána paušální částka, která je již dnes podle advokátního tarifu poskytována účastníkům zastoupeným advokátem.

Další právní předpisy

V roce 2001 vstoupil v platnost zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, který upravuje provedení exekuce soudními exekutory, ke kterým mnohdy správce daně přihlašuje daňové nedoplatky svých daňových dlužníků. Na exekuční řád

navazují prováděcí předpisy, zejména je to vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti a vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 331/2001 Sb., o centrální evidenci exekucí. Nelze neupozornit samozřejmě i na zákon o veřejných dražbách č. 26/2000 Sb. (Lamka, Schelleová, 2007, str. 15-17)

Nastane-li situace, že dojde k souběhu exekuce, kterou nařídil správce daně a výkonu rozhodnutí, který nařídil soud, řídí se oprávněný zákonem č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů. (Grossová, 2007, str. 32)

K dalším právním předpisům upravujícím daňovou exekuci patří zákon č. 191/2004 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek, který upravuje postup a podmínky, za kterých orgány České republiky poskytují, požadují nebo přijímají mezinárodní pomoc na základě vzájemnosti ve vztahu k členským státům Evropské unie a ke státům, s nimiž Česká republika uzavřela mezinárodní smlouvu o spolupráci při vymáhání pohledávek veřejných rozpočtů. V případě zahájení daňové exekuce může dojít ke kolizi s exekucemi, které jsou vedeny jiným exekučním orgánem. Na postup správců daní, jsou-li exekucemi nařízenými soudem nebo orgánem veřejné správy souběžně postiženy tytéž věci, práva jiné majetkové hodnoty pamatuje zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů.

2 VYMEZENÍ PROBLEMATIKY

2.1 Exekuční řízení

Exekuční řízení připadá v úvahu tam, kde rozhodnutí ukládá povinnost něco plnit. Ten, komu rozhodnutí ukládá povinnost něco plnit, má tuto povinnost splnit dobrovolně, jinak se vystavuje nebezpečí, že proti němu bude nařízena exekuce. (Hlavsa, Stavinohová, 2003, str. 567) Účelem exekučního řízení je donucení povinného, v případě nedobrovolného plnění, splnit povinnost danou vykonatelným způsobem, a to stanoveným způsobem. Cílem řízení je dosáhnout co největšího uspokojení pohledávky věřitele, kdy v případě, že je pohledávka zcela uhrazena, je účel exekučního řízení úspěšně naplněn. (Kurka, 2005, str. 277)

V tuzemsku funguje tzv. dvojkolejnost výkonu rozhodnutí. Výkon rozhodnutí může provádět buď sám soud prostřednictvím svých vykonavatelů, nebo pověřený soudní exekutor. (Exekutorská komora Česko republiky)

2.2 Výkon rozhodnutí

Výkon rozhodnutí v režimu soudů je režimem, který v tuzemsku existoval již před rokem 2001 (před vznikem soudních exekutorů) a existuje dosud. Soudy se řídí šestou částí občanského soudního řádu. Návrh na zahájení výkonu rozhodnutí se podává k místně příslušnému okresnímu soudu (okresní soud místně příslušný podle trvalého pobytu dlužníka). Soud nařizuje výkon rozhodnutí usnesením. Nepověřuje však provedením svého rozhodnutí exekutora, své rozhodnutí provede sám prostřednictvím vlastních pravomocí a personálních i administrativních sil.

Věřitel se zde aktivně podílí na vymáhání své pohledávky, musí sám podat návrh na výkon rozhodnutí vybraným způsobem, hledá majetek či zaměstnavatele dlužníka. Pokud věřitel navrhne více způsobů k vymáhání jeho pohledávky, ačkoliv by k uspokojení stačil pouze některý z nich, soud nařídí výkon rozhodnutí jen tím způsobem, který stačí k uspokojení pohledávky věřitele a to jen v takovém rozsahu, jaký podle věřitele stačí k jeho uspokojení. (Grossová, 2007, str. 23) Výkon rozhodnutí lze provést srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky, prodejem movitých a nemovitých věcí, prodejem podniku a zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitostem. V případě, že se jedná o jinou povinnost, než je zaplacení peněžité částky, lze výkon rozhodnutí provést vyklizením, odebráním věci, provedením prací a výkonů. (Kasíková, Kučera, Plášil, Šimka, 2005, str. 625)

2.3 Exekuce

Návrh na zahájení exekuce podává věřitel k soudnímu exekutorovi, jenž ho následně předloží exekučnímu soudu. Soud exekuci zahájí vydáním tzv. usnesení o nařízení exekuce.

Exekuce je prováděna soudními exekutory, kteří se řídí exekučním řádem. (Grossová, 2007, str. 24) Exekutor sám rozhoduje o způsobu provedení exekuce a to zda nařídí srážky ze mzdy, prodej movitých či nemovitých věcí a podobně. (Black, 1995 str. 1234) Soudní exekutor má zájem na tom, aby exekuce dopadla úspěšně, jelikož svou odměnu a vynaložené náklady musí po dlužníkovi vymoci stejně, jako pohledávku věřitele. (Grossová, 2007, str. 24) Exekuce prováděná soudním exekutorem přináší věřiteli větší výhody. Soudní exekutor může v jednom řízení provádět exekuci více způsoby, může současně vydávat více exekučních příkazů. Věřitel není nucen sám dohledávat majetek dlužníka, o to se postará exekutorský úřad. (Exekutorská komora České republiky)

Shrnutí

Věřitelé si raději volí cestu soudního výkonu rozhodnutí a to zejména z finančních důvodů. Při podání návrhu na výkon rozhodnutí zaplatí věřitel soudní poplatek ve výši 2 % z vymáhané částky (částky se pohybují v rozmezí od 500 Kč do 50 000 Kč). Exekutoři přitom požadují po věřiteli zaplacení zálohy na odměnu za provedení exekuce, která může činit až 30 % z jejich celkové odměny, i když ne všichni exekutoři tuto zálohu požadují a tato částka poté může převýšit i uvedený soudní poplatek za výkon rozhodnutí.

Rozdíl je také při prodeji movitých věcí, kde v případě soudního výkonu rozhodnutí soudní vykonavatel přijde do bytu povinného, sepiše u něj movité věci a označí nálepkami. Exekutor naproti tomu věci, které sepsal, je povinen zajistit, což znamená jejich fyzický odvoz do skladu exekutora. (Lambert, 2010, str. 36)

3 EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ VE VĚCECH DAŇOVÝCH

Daňové řízení je souhrn procesních úkonů vedené správcem daně, tedy orgánem věcně a místně příslušným k výkonu správy, pokud není dobrovolně plněno. Účelem daňového řízení je správné stanovení daně, její vybrání, vyúčtování a kontrola splnění daňové povinnosti. Jedním z účastníků tohoto řízení je daňový subjekt označovaný jako poplatník nebo plátce daně a také správce daně, který vede daňové řízení.

Daňové řízení, tedy i daňová exekuce, je řízením správním, tudíž lze aplikovat soudní ochranu s odkazem na správní soudnictví. Řízení před správním soudem (specializované senáty krajských soudů) vychází ze základních ustanovení soudního řádu správního (navrhovatel versus odpůrce) a dále odkazově na občanský soudní řád. Provedení správní exekuce se liší podle toho, zda je vymáháno peněžité plnění, nebo nepeněžité. Pro exekuci peněžitého plnění se použije stejný postup, jako u exekuce daňové. Daňová exekuce slouží pouze k vymáhání daňových nedoplatků a nedoplatků na pokutách, udělených v daňovém řízení. (Česko, 2009)

Daňový řád vymezuje úpravu daňové exekuce a vymáhání nedoplatků, úpravu vymáhání poplatků (daní) nalezneme v části třetí, hlavě páté a dílu pátém, daňového řádu. K vymození nedoplatku může správce daně použít ustanovení § 175 daňového řádu. Předpokladem pro vymáhání je existence exekučního titulu, dle § 176 daňového řádu.

Pro výkon daňové exekuce se použije, nestanoví-li daňový řád jinak občanský soudní řád. (Česko, 2009, § 177 odst. 1) Pravomoci správce daně jakožto exekučního orgánu jsou upraveny výlučně daňovým řádem. Tam, kde vystupuje správce daně coby oprávněný z exekučního titulu, použijí se obdobně ustanovení občanského soudního řádu upravující postavení oprávněného. (Česko, 2009, § 177 odst. 2)

Oproti předešlé právní úpravě zakotvené v zákoně o správě daní a poplatků, kdy se ustanovení upravující výkon rozhodnutí v občanském soudním řádu, měla do doby vydání předpisu upravujícího postup při výkonu daňové exekuce použít přiměřeně, je v daňovém řádu jednoznačně stanovena kompetence správce daně jakožto exekučního orgánu.

Občanský soudní řád bude subsidiárně použit zejména ke stanovení postupu poddlužníků při výkonu daňové exekuce srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, nebo v případě příkázání jiné pohledávky či postižením

jiného majetkového práva. Uvedená úprava byla zvolena s ohledem na nutnost zachovat obecná pravidla výkonu rozhodnutí používaná při výkonu rozhodnutí vedeném soudem nebo exekuci vedené soudním exekutorem, tak aby u poddlužníků v případě odlišné právní úpravy v daňovém řádu nevznikl zmatek.

Zákonodárce při tvorbě daňového řádu vyloučil subsidiární použití občanského soudního řádu v části upravující postup soudu. Je však otázkou jak se s uvedeným omezením vypořádá aplikační praxe správce daně, neboť praxe v realizaci výkonu rozhodnutí je vyprofilována a podpořena i judikaturou soudů všech stupňů a pokus o vlastní cestu by nebyl vhodný. Ostatně většina snah finanční správy o vlastní interpretaci práva je nakonec korigována soudy.

Aplikace občanského soudního řádu v případě kdy správce daně vystupuje, jako oprávněný má být obdobná. Zde stojí za zamyšlení, v jakém rozsahu tato aplikace bude. Zatímco při přiměřeném použití občanského soudního řádu za doby účinnosti zákona o správě daní se aplikovala jen některá pravidla, kdy legislativním termínem „přiměřeně“ lze rozumět interpretační pravidlo, jehož obsahem je takový postup při použití právního předpisu, při kterém se na právní vztahy aplikují jen některé odpovídající části jiné právní úpravy. (Rozsudek Nejvyššího soudu, 2009)

Při obdobném použití právní normy má však být právní norma, na níž je odkazováno použita v plném rozsahu. Pokud se zamyslíme nad úpravou postavení oprávněného v občanském soudním řádu, není obdobná aplikace této právní normy v daňové exekuci vedené dle daňového řádu možná. Jako jeden z příkladů je možné uvést podávání návrhu daňovou exekuci nebo označení způsobu provedení daňové exekuce.

V případě větších souvislostí daňové exekuce se správní exekucí je daňová exekuce jedna z forem obecné správní exekuce, která je upravena zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2006. Správní řád vymezuje postup správních orgánů při nařizování a provádění exekuce pravomocného a vykonatelného rozhodnutí, neboli, individuálního správního aktu ukládajícího plnění. (Česko, 2004)

V případě, že má daňový subjekt (dlužník) vůči správci daně nedoplatek, může jej správce daně vymáhat: buď sám (daňovou exekucí) nebo prostřednictvím soudního exekutora, nebo tento nedoplatek uplatnit v insolvenčním řízení nebo jej přihlásit do veřejné dražby. Správce daně přitom zvolí takový způsob vymáhání nedoplatku, aby výše nákladů

spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku (Česko, 2009, § 175 odst. 1 a 2).

Nedoplatkem rozumí daňový řád částku daně, která dosud není uhrazena, přestože již uplynul den splatnosti daně, a zároveň i neuhrazené příslušenství daně (úroky, penále, pokuty, náklady řízení), u něhož uplynul den splatnosti, a také dosud neuhrazenou částku zajištěné daně. Nedoplatek hradí daňový subjekt jako svůj daňový dluh (proto jej daňový řád ve fázi vymáhání označuje jako daňového dlužníka); tomuto dluhu odpovídá na straně příslušného veřejného rozpočtu splatná daňová pohledávka. (Česko, 2009, § 153 odst. 3)

Do šesti let má správce daně právo vybrat a vymáhat daňový nedoplatek, ve kterém se stal nedoplatek daně splatným. Zákon umožňuje k vymáhání daňových nedoplatků použít institut daňové exekuce. Jestliže daňový dlužník nezaplatí splatný daňový nedoplatek včetně nedoplatku uložených v zákonné lhůtě, správce daně jej vyzve, aby daňový nedoplatek zaplatil v náhradní lhůtě, nejméně osmidenní, přičemž je upozorněn, že po uplynutí této náhradní lhůty přikročí k vymáhání daňového nedoplatku. Pokud hrozí nebezpečí, že účel vymáhání bude zmařen, jestliže se k vymáhání nepřistoupí neprodleně, lze vymáhání zahájit i bez výzvy.

Výkon rozhodnutí může být odložen, žádá-li daňový dlužník nebo ručitel o splátky, o prominutí daňového nedoplatku o posečkání daně, dále bez žádosti, jestliže se šetří skutečnosti rozhodné pro částečné nebo úplné zrušení výkonu rozhodnutí. Jiné důvody nemohou být v daňové exekuci uplatněny. (Bakeš a kolektiv, 2009, str. 385-387)

Nedoplatek zaniká, a nelze jej již vymáhat, po uplynutí lhůty pro placení daně, která činí 6 let, a pokud je nedoplatek zajištěn zástavním právem, které se zapisuje do příslušného veřejného registru, uplynutím 30 let. Základní lhůtu 6 let lze prodloužit za podmínek stanovených daňovým řádem. (Česko, 2009, § 160)

Správce daně musí rozhodnout již při volbě způsobu vymáhání, zda bude sám vymáhat daňový nedoplatek daňovou exekucí, nebo požádá jiný subjekt o provedení exekuce. Rozhodným kritériem při této volbě bude účinnost, rychlost a výše nákladů řízení. Kritériem volby jiným způsobem vymáhání než daňovou exekucí by nemělo být například nedostatečné personální a materiální zajištění správce daně. Důvodem využití různých variant daňové exekuce je omezený okruh exekučních prostředků v exekuci daňové, kde na rozdíl od exekuce soudní, zákonodárce zareaguje pružněji na změny společenské situace, podnikatelského prostředí a rozšíří okruh exekučních prostředků. Správním

orgánům je dána možnost vykonávat další činnosti, jestliže tak stanoví zvláštní právní předpis, kterým je mimo jiné také zákon o veřejných dražbách, v platném znění. Z toho vyplývá, že žádné zákonné překážky k provádění zpeněžení nemovitostí daňových dlužníků prostřednictvím veřejných dražeb, které jsou prováděny dražebníkem, nejsou dány. (Česko, 1963)

3.1 Předpoklady pro zahájení vymáhání a nařízení exekuce

Nařízení daňové exekuce je podmíněno existencí určitých právních předpokladů, správce daně eviduje vůči daňovému dlužníku nedoplatek, kterým daňový řád rozumí částku daně, která dosud není uhrazena, přestože již uplynul den splatnosti daně, a zároveň i neuhrazené příslušenství daně (úroky, penále, pokuty, náklady řízení), u něhož uplynul den splatnosti, a také dosud neuhrazenou částku zajištěné daně.

Dalším předpokladem je existence vykonatelného exekučního titulu, kterým podle daňového řádu může být:

- výkaz nedoplatků sestavený z údajů evidence daní,
- vykonatelné rozhodnutí, kterým je stanoveno peněžité plnění a
- vykonatelný zajišťovací příkaz.

Vykonatelný výkaz nedoplatků je výpisem z evidence daní vedené správcem daně.

Musí obsahovat náležitosti taxativně dané, jako jsou:

- označení správce daně, který výkaz nedoplatků vydal,
- číslo jednací,
- označení daňového subjektu, který neuhradil nedoplatek,
- údaje o jednotlivých nedoplatcích,
- podpis úřední osoby s uvedením jména, příjmení a pracovního zařazení a otisk úředního razítka; tuto náležitost lze nahradit uznávaným elektronickým podpisem úřední osoby,
- potvrzení o vykonatelnosti,
- den, k němuž je výkaz nedoplatků sestaven.

Výkaz nedoplatků je vykonatelný tehdy, jsou-li vykonatelné všechny položky v něm uvedené, tzn., jsou-li vykonatelná všechna rozhodnutí, která byla podkladem pro zanesení

příslušných částek do evidence daní. Výkaz nedoplatků není rozhodnutím správce daně a daňovému dlužníku se nedoručuje.

Rozhodnutí, kterým je stanoveno peněžité plnění, je vykonatelné tehdy, jestliže se proti němu nelze odvolat, nebo jestliže odvolání nemá odkladný účinek a uplynula-li lhůta k plnění, byla-li stanovena.

Zajišťovací příkaz je v rámci placení daní jedním ze zajišťovacích instrumentů a správce daně je oprávněn jej použít pro případ, kdy daň dosud nebyla stanovena, či pro daň, která v době vydání zajišťovacího příkazu není ještě splatná, a je zde odůvodněná obava, že v době její vymahatelnosti bude tato daň nedobytná, nebo že její vybrání bude spojeno se značnými obtížemi. Zajišťovací příkaz je vykonatelný dnem následujícím po posledním dni lhůty pro složení jistoty daňovým subjektem na depozitní účet správce daně, stanovené v souladu s daňovým řádem v délce tří pracovních dnů. V případě nebezpečí z prodlení je daňový subjekt povinen složit jistotu ihned po oznámení zajišťovacího příkazu správcem daně a zajišťovací příkaz je vykonatelný okamžikem oznámení.

Právo vybrat a vymáhat nedoplatek zaniká uplynutím lhůty pro placení daně, která činí 6 let. Lhůta pro placení daně počíná běžet dnem splatnosti daně. Jde-li o nedoplatek z částky daně, k jejíž úhradě byla stanovena náhradní lhůta splatnosti, začne lhůta pro placení daně běžet náhradním dnem splatnosti daně. Daňový řád dále upravuje stavění a přerušování běhu lhůty pro placení daně. Lhůta pro placení daně končí nejpozději uplynutím dvaceti let od jejího počátku, s výjimkou nedoplatku zajištěného zástavním právem, které se zapisuje do příslušného veřejného registru. V uvedeném případě zaniká právo vybrat a vymáhat nedoplatek uplynutím třiceti let po zápisu do příslušného veřejného registru. Marným uplynutím lhůty pro placení daně nedoplatek zaniká.

Je důležité, aby správce daně před tím, než zahájí daňovou exekuci, a také v jejím průběhu zkoumal existenci právních předpokladů pro vymáhání nedoplatku. V opačném případě by ze strany správce daně mohlo dojít k neoprávněnému vymáhání a k následkům s tím spojeným nebo k nesprávnému úřednímu postupu dle zákona č.82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů. (Česko, 2009)

3.2 Předpoklady pro daňovou exekuci

Správce daně může vymáhat nedoplatek daňovou exekucí nebo zabezpečit vymáhání nedoplatku prostřednictvím soudního exekutora, případně jej uplatnit v insolvenčním řízení nebo přihlásit jej do veřejné dražby. Při tom správce daně zvolí způsob vymáhání nedoplatku tak, aby výše nákladů spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, nebyla ve zjevném poměru k výši nedoplatku, je to zásada minimalizace nákladů vymáhání k tíži dlužníka, ochrana dlužníka před nepřiměřeností exekuce. (Zíka)

Pro nařízení daňové exekuce musí být splněny určité podmínky, za nichž může být exekuce prováděna. Nebudou-li splněny zákonné podmínky pro nařízení daňové exekuce, nemůže být exekuce nařízena ani prováděna, ledaže by byl jejich nedostatek odstranitelný. (David, 2009, str. 474) Nebudou-li tedy tyto podmínky splněny, správce daně nevydá exekuční příkaz, případně daňovou exekuci na návrh příjemce exekučního příkazu nebo z moci úřední zcela nebo zčásti zastaví. Nedostatek některých zákonných podmínek může být i předmětem odvolání proti exekučnímu příkazu, stejně tak by mohl zakládat nárok na náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů, případně vznik sankčního úroku z neoprávněného jednání správce daně. Před zahájením exekučního řízení posoudí správce daně především následující podmínky daňové exekuce: podmínky týkající se správce daně, tedy pravomoc a věcnou, místní a funkční příslušnost, a podmínky týkající se daňového subjektu, tedy způsobilost být daňovým dlužníkem a jeho procesní způsobilost. (David, 2009, str. 471)

Dále správce daně posoudí existenci exekučního titulu, zda exekuční titul splňuje podmínky formální a materiální vykonatelnosti a zda neuplynula lhůta pro placení daně. (Lichnovský, 2010, str. 341)

3.2.1 Zásady exekučního řízení

Zahájení vymáhání daňových nedoplateků a nařízení daňové exekuce je podmíněno existencí určitých zákonem stanovených předpokladů procesní povahy i materiální povahy. Aby mohla být daňová exekuce provedena a realizováno vynucení daňového nedoplatku, musí správce daně tyto právní předpoklady zkoumat, jak pro zahájení daňové exekuce, tak i v jejím průběhu. Nebudou-li tyto podmínky splněny, nemůže být nucené uskutečnění

práva ani nařízeno ani prováděno, dokud nebude tento nedostatek odstraněn. Správce daně má způsobilost být účastníkem občanského soudního řízení ve věcech souvisejících se správou daní a v tomto rozsahu má i procesní způsobilost.

Řízení vykonávací podle občanského soudního řádu, má-li povahu řízení sporného, je ovládáno zásadou dispoziční, to znamená, že k zahájení řízení je zapotřebí návrh oprávněného. V případě, že má vykonávací řízení povahu řízení nesporného, je do zahájení ovládáno zásadou oficiality. Jako příklad zde lze uvést výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí. (Schelleová, 2008, str. 25) Zahájení daňového exekučního řízení je ovládáno zásadou oficiality. Jsou-li splněny všechny podmínky přípustnosti, vydá správce daně exekuční příkaz, kterým se zahajuje exekuční řízení, z úřední povinnosti. Pokud se správce daně rozhodne vymáhat nedoplatek jinak než daňovou exekucí, například prostřednictvím soudu, nařídí soud výkon rozhodnutí pouze na návrh správce daně.

V daňové exekuci, obdobně jako je tomu při výkonu rozhodnutí prováděné soudem, platí zásada vyšetřovací, pokud jde o zkoumání podmínek přípustnosti exekučního řízení.

Dále v exekučním řízení platí zásada zákonné ochrany povinného, respektive daňového dlužníka, která se projevuje několika způsoby. Především jde o zásadu přiměřenosti, která je obsažena v § 175 odstavce 2 daňového řádu v souladu s § 5 odstavce 3 daňového řádu, kde je uvedeno, že správce daně zvolí způsob vymáhání nedoplatku tak, aby výše nákladů spojených s vymáháním, které bude daňový subjekt povinen uhradit, nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku. (Česko, 2009) Z toho vyplývá skutečnost, že pokud má správce daně na výběr, je povinen zvolit způsob vymáhání nedoplatku pro dlužníka nejvýhodnější, resp. nejméně nákladný. Z tohoto důvodu správce daně žádá soudní exekutory o vymožení daňových nedoplateků minimálně. Tato zásada se projevuje i při volbě způsobu daňové exekuce. Zásada zákonné ochrany daňového dlužníka se dále aplikuje například v případě stanovení rozsahu srážek ze mzdy nebo v případě odkladu nebo zastavení daňové exekuce.

Pro úplný výčet zásad daňové exekuce, které platí pro celé daňové řízení, je třeba ještě uvést:

- zásada zákonnosti (§ 5 odstavec 1 daňového řádu) – správce daně při správě daní postupuje v souladu s mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu, se zákony a jinými právními předpisy

- zásada zákonného účelu (§ 5 odstavec 2 daňového řádu) – správce daně uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena
- zásada rovnosti (§ 6 odstavec 1 daňového řádu) – osoby zúčastněné na správě daní mají rovná procesní práva a povinnosti
- zásada součinnosti a spolupráce (§ 6 odstavec 2 daňového řádu) – osoby zúčastněné na správě daní a správce daně vzájemně spolupracují
- zásada klientského přístupu (§ 6 odstavec 4 daňového řádu) – správce daně podle možností vychází osobám zúčastněným na správě daní vstříc
- zásada neveřejnosti (§ 9 odstavec 1 daňového řádu) – správa daní je neveřejná, osoby zúčastněné jsou povinny zachovávat mlčenlivost o všem, co se v souvislosti se správou daní dozvěděly. (Česko, 2009)

3.2.2 Účastníci daňové exekuce

Účastníky exekučního řízení jsou oprávněný a povinný. (Česko, 2001) Oprávněnou osobou k podání návrhu na nařízení exekuce je ten, komu z exekučního titulu vyplývá právo. Osobou povinnou je ten, komu exekuční titul ukládá splnění povinnosti. (Kasíková, 2005, str. 135) Jsou-li exekučním příkazem postiženy věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty patřící do společného jmění manželů, je účastníkem exekučního řízení i manžel povinného. (Česko, 2001) Proti jinému, než kdo je v rozhodnutí označen jako povinný, nebo ve prospěch jiného, než kdo je v rozhodnutí označen jako oprávněný, lze provést exekuci, jen jestliže je prokázáno, že na něj přešla povinnost nebo přešlo či bylo převedeno právo z exekučního titulu. (Česko, 2001)

Způsobilost být daňovým dlužníkem

Na rozdíl od zákona o správě daní a poplatků, který již není v platnosti, daňový řád neobsahuje konkrétní vymezení daňového subjektu. Daňový dlužník je každý, kdo je podle daňového zákona povinen platit daň nebo vybranou a sraženou daň odvádět. (Mrkývka, 2004, str. 24) V § 20 daňového zákona je uvedeno, že daňovým subjektem je osoba, kterou za daňový subjekt označuje zákon. Daňovým subjektem je i osoba, kterou zákon označuje jako plátce nebo jako poplatníka daně. Za poplatníka je považována osoba, jejíž příjmy, majetek nebo úkony jsou přímo podrobeny dani. Plátce je osoba, která pod vlastní majetkovou odpovědností odvádí správci daně daň vybranou nebo sraženou od poplatníků.

V § 176 odstavce 2 daňového řádu je dále uvedeno, že dlužníkem je daňový subjekt, který neuhradil nedoplatek. (Česko, 2009)

Kdo má způsobilost být daňovým dlužníkem je obecně upraveno v občanském zákoníku. Způsobilost fyzické osoby mít práva a povinnosti vzniká narozením. Smrtí tato způsobilost zanikne. Způsobilost mít práva a povinnosti mají i právnické osoby. Právnickými osobami jsou sdružení fyzických nebo právnických osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon. (Česko, 2012)

Jménem právnické osoby je oprávněn při správě daní jednat její statutární orgán, nebo ten, kdo prokáže, že je oprávněn jejím jménem jednat podle zvláštního právního předpisu, např. podle zákona o majetku České republiky. Další osoby, které mohou jednat jménem právnické osoby, stanoví daňový řád. (Česko, 2009)

Podle § 24 daňového řádu má daňový subjekt procesní způsobilost v tom rozsahu, v jakém má způsobilost k právním úkonům. (Česko, 2009) Podle občanského zákoníku způsobilost fyzické osoby k právním úkonům vzniká v plném rozsahu zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením 18 roku. Před dosažením tohoto věku se zletilosti nabývá jen uzavřením manželství. (Česko, 2012) U právnických osob se právní subjektivita a způsobilost k právním úkonům nerozlišují, proto u nich splývá způsobilost být účastníkem řízení s procesní způsobilostí. (Grossová, 2007, str. 68)

Za zmínku také stojí to, že daňová exekuce se někdy dotýká i jiných osob, než daňového dlužníka, a to například poddlužníků při exekuci srážkami ze mzdy nebo příkázáním pohledávky. Na roveň daňového dlužníka staví § 185 daňového řádu manžela dlužníka, pokud exekuci podléhá majetek patřící do společného jmění manželů. (Česko, 2009) Manžel dlužníka tedy bude mít stejné procesní práva a povinnosti jako dlužník. Budou mu tak doručovány písemnosti, které se doručují dlužníkovi, bude moci podávat opravné prostředky jako dlužník apod. (Lichnovský, 2010, str. 363) V pochybnostech o rozsahu společného jmění manželů bude správce daně presumovat, že majetek je součástí společného jmění. (Česko, 2009)

3.2.3 Osoby zúčastněné na správě daní a zastoupení

Daňový subjekt

Daňovým subjektem je osoba, kterou za daňový subjekt označuje zákon, jakož i osoba, kterou zákon označuje jako poplatníka nebo jako plátce daně. Tato osoba má svá práva

a povinnosti týkající se správného zjištění a stanovení daně po dobu běhu lhůty pro stanovení daně a při placení daně po dobu, ve které lze požadovat placení nedoplatku, a to i v případech, kdy přestal být daňovým subjektem. Osoby ustanovené podle zákona, které plní povinnosti stanovené daňovým subjektům, zejména osoba spravující pozůstalost, svěřenský správce a insolvenční správce, mají stejná práva a povinnosti jako daňový subjekt.

Třetí osoby

Třetími osobami se rozumějí osoby jiné než daňový subjekt, které mají práva a povinnosti při správě daní, nebo jejichž práva a povinnosti jsou správou daní dotčena.

Zástupce

Zástupcem osoby zúčastněné na správě daní je zákonný zástupce fyzické osoby nebo opatrovník, ustanovený zástupce, zmocněnec, společný zmocněnec, nebo společný zástupce.

Zastupování zástupcem nevylučuje, aby správce daně v případech, kdy je osobní účast zastoupeného nezbytná, jednal se zastoupeným přímo, nebo aby ho vyzval k vykonání některých úkonů. Zastoupený je povinen výzvě správce daně vyhovět. O tomto jednání nebo výzvě správce daně bezodkladně vyrozumí zástupce.

Pokud si osoba (daňový subjekt) nezvolí zmocněnce, správce daně ustanoví zástupce:

- osobě, která nemá plnou procesní způsobilost k jednání při správě daní, pokud nemá zákonného zástupce nebo opatrovníka nebo nemohou-li ji zastupovat,
- právnické osobě, která nemá osobu způsobilou jednat jejím jménem, popřípadě je-li sporné, kdo je k tomu oprávněn,
- osobě neznámého pobytu nebo sídla,
- osobě stížené přechodnou duševní poruchou, která jí brání při správě daní samostatně jednat; v těchto případech správce daně rozhoduje na základě odborného lékařského posudku, nebo
- osobě, které brání jiná překážka, aby při správě daní činila úkony,

Zástupcem ustanoví správce daně toho, u koho je osoba, jíž se zástupce ustanovuje, v péči, anebo jinou vhodnou osobu. Rozhodnutí o ustanovení zástupce může správce daně vydat jen s předchozím souhlasem předpokládaného zástupce. Zástupcem nelze ustanovit osobu, o níž lze mít důvodně za to, že má takový zájem na výsledku řízení, který odůvodňuje

obavu, že nebude řádně hájit zájmy zastupovaného. Zastupování na základě ustanovení správcem daně zaniká, jestliže ustanovený zástupce přestane být plně svéprávným nebo se stane nezpůsobilým k zastupování ztrátou profesního oprávnění. (Česko, 2009)

3.3 Exekuční orgán

Exekučním orgánem provádějícím daňovou exekuci je správce daně. Správce daně vykonává svou pravomoc prostřednictvím úředních osob. V případě, že se správce daně rozhodne vymáhat daňový nedoplatek daňovou exekucí, bude se nacházet v pozici oprávněného a zároveň v pozici exekučního orgánu. Podle § 10 odstavce 1 daňového řádu je jím každý správní orgán, případně jiný státní orgán neboli orgán veřejné moci, pokud mu je zvláštním zákonem nebo na základě zvláštního zákona svěřena působnost v oblasti správy daní. Správním orgánem je podle daňového řádu § 10 odstavce 2 orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jiný orgán a právnická a fyzická osoba, pokud vykonává působnost v oblasti veřejné správy.

Daňový řád rozumí pod pojmem „správa daní“ oprávnění příslušného správce daně činit úkony, které směřují ke správnému zjištění a stanovení daní a zabezpečení jejich úhrady. Předmětem správy daní jsou daně, které jsou příjmem veřejného rozpočtu, nebo snížením příjmu veřejného rozpočtu. (Česko, 2009)

3.3.1 Pravomoc a příslušnost vymáhajícího orgánu

Pravomocí se rozumí souhrn oprávnění určitého orgánu jednat a rozhodovat v určitých, zákonem stanovených případech. Pravomoc správce daně spočívá v tom, že vede daňová řízení a jiná řízení podle daňového zákona, provádí vyhledávací činnost, kontroluje plnění povinností osob zúčastněných na správě daní, vyzývá ke splnění povinností a zabezpečuje placení daní. Správce daně pro účely správy daní může zřídit a vést registry a evidence daňových subjektů a jejich daňových povinností. (Česko, 2009)

Vyhledávací činnost

Správce daně je povinen ve smyslu ustanovení § 78 daňového řádu ověřovat úplnost evidence či registrace daňových subjektů, v tomto případě dlužníků a zjišťovat také všechny údaje týkající se jejich příjmů, majetkových poměrů a dalších skutečností rozhodných pro správné a úplné vyměření a vymáhání daně, dále provádí místní šetření

a shromažďuje a zpracovává informace a využívá informační systémy v rozsahu, který je nezbytný pro dosažení cíle správy daní

Zjištění co nejpodrobnějších a nejaktuálnějších informací o majetku dlužníka má vliv na další rozhodnutí správce daně při volbě nejvhodnějšího způsobu daňové exekuce. Správce daně má přitom stejná oprávnění jako při místním šetření, výsledky vyhledávací činnosti se pak využijí v příslušném daňového řízení.

Tato činnost je realizována správcem daně buď v rámci místního šetření podle ustanovení § 80 a následně daňového řádu, nebo výzvou k poskytnutí informací správci daně dle § 57 daňového řádu, kdy zde vyjmenované osoby mají povinnost poskytnout správci daně na písemné vyžádání informace, které vzhledem ke své činnosti o dlužnících mají. Mezi vyzývané osoby patří poskytovatelé platebních služeb a zdravotní pojišťovny, dále pak lze přiřadit například bytová družstva ke zjištění, zda dlužník není členem bytového družstva s právem nájmu družstevního bytu, stavebních spořitelen, katastrálních úřadů, pojišťoven, odborech dopravy městských úřadů apod.

Samostatným okruhem vyhledávací činnosti správce daně je zjišťování majetkových poměrů dlužníka pomocí informačních systémů v souladu s ustanovením § 9 odstavce 3 daňového řádu. Zde se jedná především o využití informací z katastru nemovitostí realizované dálkovým přístupem do Katastru nemovitostí či Obchodního rejstříku ke zjištění vlastnictví obchodního podílu v obchodní společnosti. (Česko, 2009)

Příslušností se rozumí určení konkrétního z orgánů, do jehož pravomoci je věc dána. Není-li správce daně, vůči němuž bylo učiněno podání nebo připsána platba, věcně nebo místně příslušný vést v dané věci řízení, podání nebo platbu neprodleně postoupí příslušnému správci daně a uvědomí o tom podatele.

Místní příslušnost správce daně se řídí:

- u fyzické osoby jejím místem pobytu; pro účely správy daní se místem pobytu fyzické osoby rozumí adresa místa trvalého pobytu občana České republiky, nebo adresa hlášeného místa pobytu cizince, a nelze-li takto místo pobytu fyzické osoby určit, rozumí se jím místo na území České republiky, kde se fyzická osoba převážně zdržuje,
- u právnické osoby jejím sídlem; pro účely správy daní se sídlem právnické osoby rozumí adresa, pod kterou je právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku

nebo obdobném veřejném rejstříku, nebo adresa, kde právnická osoba sídlí skutečně, pokud se tato osoba do těchto rejstříků nezapisuje.

Je-li předmětem daně nemovitá věc, je ke správě daní místně příslušný správce daně, v jehož obvodu územní působnosti se nemovitá věc nachází. U poplatků, jejichž předmětem je zpoplatnění úkonu, je místně příslušným správcem daně orgán veřejné moci, který je příslušný k provedení tohoto úkonu.

Je-li v téže věci místně příslušných několik správců daně, řízení provede ten z nich, u kterého bylo řízení zahájeno nejdříve, pokud se místně příslušní správci daně nedohodnou jinak; ostatní správci daně řízení nezahájí, popřípadě zahájené řízení zastaví.

Spory o místní příslušnost mezi správci daně rozhoduje správce daně, který je jim nejbliže společně nadřízen. Není-li takový správce daně, určí místní příslušnost ministerstvo nebo jiný ústřední správní orgán, do jehož působnosti daná věc náleží.

Správce daně může provést potřebný úkon i mimo svůj obvod územní působnosti, pokud se týká daňového subjektu, ke správě jehož daní je místně příslušný. (Česko, 2009)

V případě soudního řízení souvisejícího s daňovou exekucí peněžité pohledávky je pravomoc soudu dána § 7 občanského soudního řádu. Zejména tu jde o určení, který soud je příslušný k projednání podlužnické žaloby. Věcně příslušný je v souladu s § 9 odstavcem 1 občanského soudního řádu okresní soud, podle § 9 odstavce 3 písmene r) bod 6. v případě peněžitého plnění, jestliže požadovaná částka žalobcem převyšuje 100.000 Kč (k příslušenství pohledávky se nepřihlíží), a to jde-li o spory z obchodních závazkových vztahů, včetně sporů o náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení mezi podnikateli při jejich podnikatelské činnosti. (Radkova, 2009, str. 24-25) Z pohledu praxe je však tento problém mnohem hlubší, než se na první pohled zdá. Jednotlivé okresní či krajské soudy zastávají různé názory, pokud jde o výklad ustanovení § 9 odstavce 3 písmene r) bod 6 občanského soudního řádu, což se dříve či později projeví tím, že zahájené řízení je postoupeno k posouzení věcné příslušnosti nadřízenému vrchnímu soudu. Tím často dochází k nežádoucím průtahům v řízení v řádech několika měsíců. (Česko, 1963, § 104a odst. 2)

Místní příslušnost se řídí podle § 84 a následujících občanského soudního řádu. Zásadně se místně příslušný soud (obecný soud) řídí místem sídla u právnické nebo bydliště u fyzické osoby. U fyzické osoby podnikatele je to soud, kde má místo podnikání. Ve sporech o vyloučení věci z výkonu rozhodnutí, o pravost, výši, skupinu nebo pořadí

pohledávek přihlášených k rozvrhu je místně příslušný soud, u kterého je prováděn výkon rozhodnutí (§ 88 písmene o) občanského soudního řádu).

V případě exekuce vedené následně po vydání exekučního příkazu na přikázání jiné pohledávky a jeho nesplnění správce daně navrhuje výkon rozhodnutí u místně příslušného soudu, jímž je podle ustanovení § 252 občanského soudního řádu obecný soud povinného (dlužníka). (Radkova, 2009, str. 24-25)

3.4 Činnost správce daně před zahájením daňové exekuce

Správce daně postupuje při správě daní v souladu se zákony a jinými právními předpisy, kterým může být také mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu. Své pravomoci uplatňuje pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena. (Česko, 2009) Správce daně má povinnost přehodnotit, zda všechny podmínky řízení jsou splněny, jako zejména existence daňového nedoplatku.

Před nařízením daňové exekuce správce daně, považuje-li to za účelné:

- a) a nemůže-li být vymáhaný nedoplatek uhrazen daňovou exekucí přikázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, vyzve dlužníka k podání prohlášení o majetku. Lhůta pro podání prohlášení o majetku nesmí být kratší než 15 dnů ode dne doručení výzvy. Ve výzvě správce daně poučí dlužníka o povinnostech spojených s doručením výzvy a případných následcích spojených s nepodáním prohlášení nebo uvedením nepravdivých anebo hrubě zkreslených údajů. Podpis dlužníka na prohlášení o majetku, které není podáno ústně do protokolu nebo prostřednictvím datové zprávy, která je opatřena uznávaným elektronickým podpisem, nebo která je odeslána prostřednictvím datové schránky, musí být úředně ověřen. Právní úkony dlužníka týkající se jeho majetku, s výjimkou úkonů spočívajících v běžné obchodní činnosti, uspokojování základních životních potřeb a správy majetku, včetně jeho běžné údržby, které dlužník učinil poté, co mu byla doručena výzva k prohlášení o majetku, jsou vůči správci daně neúčinné
- b) dotáže se plátce mzdy dlužníka na mzdové poměry dlužníka,
- c) vyzve banku ke sdělení čísla bankovního účtu, jeho vlastníka, stavu a pohybu na účtu a údajů o vkladech,

- d) vyžádá si od finančního úřadu podle potřeby informace o tom, zda má dlužník u finančního úřadu daňový přeplatek, který lze započíst na pohledávku soudu, nebo informace o nových údajích, které by byly podkladem pro odpis (finanční úřad má vůči dlužníkovi nedobytnou pohledávku) anebo, zda finanční úřad neprovádí exekuci prodejem nemovitosti za účelem podání předběžné přihlášky do dražby. Správce daně může také požádat finanční úřad o informace o tom, zda dlužník podnikatel podal daňové přiznání, zda má jinou provozovnu, než tu, která je zapsána v Obchodním rejstříku, a zda je na ní kontaktní, nebo
- e) podle okolností případu získá další potřebné informace u
- orgánů sociálního zabezpečení (Česká správa sociálního zabezpečení, okresní správa sociálního zabezpečení apod.), vyžádáním seznamu plátců pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti dlužníka,
  - zdravotní pojišťovny vyžádáním seznamu plátců pojistného na všeobecné zdravotní pojištění dlužníka,
  - úřadů práce vyžádáním částky hmotného zabezpečení vyplácené jednotlivému dlužníkovi jako uchazeči o zaměstnání včetně data, kdy byla vyplacena,
  - ministerstva dopravy, které vede Centrální registr motorových vozidel,
  - katastru nemovitostí.

Dotazy výše uvedené se činí výzvou, ve které se stanoví lhůta ke splnění povinnosti, a to nejméně 8denní, s výjimkou výzvy, kde nemůže být vymáhaný nedoplatek uhrazen daňovou exekucí příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb.

Nesplní-li subjekty povinnost spolupracovat a doručení výzvy je vykázáno, může jim správce daně uložit pořádkovou pokutu dle § 247 odstavce 2 daňového řádu do výše 50.000,- Kč, a to i opakovaně, nevedlo-li dosavadní uložení pořádkové pokuty k nápravě, o tomto musí ve výzvě dožádaný subjekt poučit.

Pořádková pokuta se ukládá rozhodnutím, které musí obsahovat odůvodnění. Proti rozhodnutí o uložení pokuty lze podat do třiceti dnů ode dne doručení odvolání. Včas podané odvolání má odkladné účinky. O odvolání proti rozhodnutí odpovědné nebo jí pověřené osoby okresního soudu rozhoduje odpovědná nebo jí pověřená osoba krajského soudu, v ostatních případech o odvolání rozhoduje ministerstvo. Pokutu nelze uložit,

jestliže ode dne, ve kterém došlo k jednání zakládajícímu právo na uložení pokuty, uplynul jeden rok. (Instrukce Ministerstva spravedlnosti, 2012)

3.5 Činnost správce daně po nařízení výkonu rozhodnutí

Při výkonu daňové exekuce se postupuje podle příslušných ustanovení daňového řádu. V případě, že má daňový subjekt (dlužník) vůči správci daně nedoplatek, může jej správce daně vymáhat takovým způsobem, aby výše nákladů spojených s vymáháním, nebyla ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku (§ 175 odst. 1 a 2 daňového řádu). K vymáhání nedoplatku přikročí správce daně v případě, kdy daňový subjekt nesplní své daňové povinnosti v rovině platební, popř. je mu nedoplatek předán v rámci dělené správy k vymožení podle § 161 daňového řádu. Správce daně může daňový subjekt vhodným způsobem vyrozumět o výši jeho nedoplatků a upozornit jej na následky spojené s jejich neuhrazením (§ 153 odst. 3 daňového řádu). Proti exekučnímu příkazu není možné uplatnit opravné prostředky. Proti jakémukoli úkonu správce daně, ke kterému došlo při placení daní, a proti kterému zákon nepřipouští podání odvolání, může osoba zúčastněná na správě daní uplatnit námitku. Lhůta pro uplatnění námítky je 30 dnů ode dne, kdy se tato osoba o úkonu dozvěděla (§ 159 daňového řádu).

V případě, že bude zjištěn postižitelný majetek dlužníka, podá odpovědná osoba exekuční návrh podle zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů, anebo vydá exekuční příkaz, a to nejpozději ve lhůtě do 5 pracovních dnů od ukončení šetření informací o majetku dlužníka podle § 13 Instrukce. Pokud nebude zjištěn žádný majetek dlužníka, nejpozději po uplynutí 6 měsíců odpovědná osoba šetření majetku dlužníka zopakuje a v případě negativního výsledku provede odpis OD2, což znamená, že se pohledávka převádí na podrozvahový účet. Další šetření majetku dlužníka bude prováděno průběžně, nejpozději vždy po 12 měsících až do uplynutí prekluzivní lhůty.

Daňová exekuce se provádí vydáním exekučního příkazu na srážky ze mzdy, přikázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, přikázání jiné peněžité pohledávky, postižení jiných majetkových práv, prodej movitých věcí, prodej nemovitostí (podrobněji popsáno v části praktické).

Správce daně může k provedení daňové exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí nařídit a provést dražbu (§ 194 a následující daňového řádu).

Při odkladu a zastavení daňové exekuce se použije § 181 daňového řádu. Daňová exekuce může být odložena, zejména žádá-li dlužník o splátky nebo o posečkání nedoplatku a dále pokud se bez žádosti dlužníka šetří skutečnosti rozhodné pro částečné nebo úplné zrušení daňové exekuce. Bude-li povolen odklad, již provedené úkony zůstanou zachovány, nestanoví-li se v rozhodnutí o odkladu jinak. V rozhodnutí o odložení daňové exekuce je nezbytné stanovit dobu, na kterou je odklad povolen, resp. podmínky, za jakých účinky povolení odkladu pominou, nebo za jakých trvají (např. řádné placení splátek v případě povolení placení nedoplatku ve splátkách). Pominou-li důvody pro odložení (např. správce daně zamítne žádost o splátky nebo posečkání nedoplatku, dlužník nesplní podmínky posečkání nedoplatku), vydá o tom správce daně rozhodnutí a v započaté exekuci pokračuje. Pokud správce daně rozhodne o splátkách nebo o posečkání nedoplatku, exekuci zastaví. Rozhodnutí o odkladu daňové exekuce, o pokračování daňové exekuce a o zastavení daňové exekuce se doručuje také osobám, kterým byla exekučním příkazem uložena povinnost. Proti těmto rozhodnutím není odvolání přípustné.

Prokáže-li se v průběhu dalšího vymáhání, že bylo vymáháno neoprávněně (omyl v osobě dlužníka, vymáhání bez exekučního titulu, atd.), náleží dlužníkovi za takto neoprávněně vypožičené částky úrok ve výši dvojnásobku repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, a dále náhrada škody. Nárok na úrok nevzniká, pokud je neoprávněnost exekuce způsobena pozdějším vyslovením neúčinnosti doručení rozhodnutí nebo navrácením lhůty v předešlý stav. Pokud ještě exekuce trvá, zruší ji správce daně z úřední povinnosti. Úrok přiznaný podle tohoto ustanovení se započítává na přiznanou náhradu škody způsobenou daňovému subjektu nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem správce daně. Proti takovému postupu je dlužník oprávněn uplatnit námitku podle § 159 daňového řádu; proti rozhodnutí o této námitce se lze odvolat.

Pokud z vypožičené částky nelze uspokojit v plné výši exekuční náklady a vymáhaný nedoplatek, započítává se vypožičená částka nejprve na exekuční náklady. Neuspokojený zbytek nedoplatku, pokud je to účelné, se dále vymáhá. (Instrukce Ministerstva spravedlnosti, 2012)

Vyloučení úředních osob

Správce daně vykonává svou pravomoc prostřednictvím úředních osob. Touto úřední osobou je zaměstnanec, který se bezprostředně podílí na výkonu pravomoci správce daně,

nebo osoba oprávněná k výkonu pravomoci správce daně zákonem nebo na základě zákona. Úřední osoba však může být z řízení nebo jiného postupu při správě daní vyloučena pro podjatost, jestliže:

- je předmětem řízení nebo jiného postupu právo nebo povinnost její nebo osoby jí blízké,
- se v téže věci na řízení nebo jiném postupu podílela na jiném stupni, nebo
- její poměr k osobě zúčastněné na správě daní nebo k předmětu daně vzbuzuje jiné pochybnosti o její nepodjatosti. (Česko, 2009)

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád upravuje podjatost úředních osob v ustanovení § 14. Toto ustanovení je reflexí nejen obecných zásad správního řízení obsažených v části první správního řádu, nýbrž i práva na spravedlivý proces upraveného v článku 36 Listiny základních práv a svobod. Konkrétně je zakotvení institutu podjatosti projevem zásady rovnosti dotčených osob (§ 7 správního řádu), respektive zásady nestranného přístupu (§ 7 a § 2 odstavec 4 správního řádu). Kromě tohoto ustanovení se s institutem podjatosti lze setkat napříč správním řádem, příkladem u členů kolegiálních orgánů (§ 134 odst. 4). (Zíka) Ze zásady materiální pravdy (§ 3 správního řádu) vyplývá, že správní orgán musí vycházet ze zjištěného stavu věci, kde je-li vznesená důvodná námitka, musí o důvodech své podjatosti vědět úředník.

Podjatost vyjadřuje určitý poměr pracovníka k jinému subjektu, jehož projevy nedávají záruku objektivního rozhodování v daňovém řízení. Pochybnosti o podjatosti mohou být dány i poměrem pracovníka správce daně k předmětu řízení či jeho zájmem na výsledku daňového řízení, který může být jak osobní, tak i majetkový. (Česko, 2009)

Na podjatost upozorní sama úřední osoba (§ 14 odst. 3 správního řádu) nebo podjatost úřední osoby může namítat účastník řízení (§ 14 odst. 2 správního řádu). Osoba zúčastněná na správě daní je oprávněna namítat podjatost úřední osoby, jakmile se o ní dozví. Úřední osoba je povinna neprodleně oznámit úřední osobě stojící v čele správce daně okolnosti nasvědčující podjatosti. Úřední osoba, o jejíž nepodjatosti jsou důvodné pochybnosti, smí do doby, než bude rozhodnuto o tom, zda je vyloučena, provést ve věci jen neodkladné úkony. Spojení „nezbytný úkon“ je neurčitým právním pojmem, který je třeba vykládat v souladu se zásadou přiměřenosti samostatně v každém konkrétním případě. Obecně lze konstatovat, že nezbytným úkonem bude takový úkon, bez něhož by došlo ke zmaření cíle daňového řízení – stanovení a vybrání daně tak, aby nebyly zkráceny daňové

příjmy – a současně zde existuje nebezpečí z prodlení. Ani nezbytný úkon by neměl proběhnout bez úzké součinnosti s daňovým subjektem způsobem, který daňový subjekt nejméně zatěžuje. (Česko, 2009; Zíka)

Z logiky věci vyplývá, že vznesená námitka podjatosti způsobuje, že v řízení o věci samé nesmí být takovým pracovníkem správce daně, případně vedoucím pracovníkem, činěny žádné úkony, vyjma úkonů neodkladných. Pokud má mít rozhodnutí o tom, zda je pracovník – správce daně vyloučen, smysl, musí předcházet rozhodnutí o věci samé. (Rozsudek Nejvyššího správního soudu, 3 Afs 20/2003 – 23)

O tom, zda je úřední osoba vyloučena, rozhodne úřední osoba stojící v čele správce daně, v případě, že je vyloučena, určí místo ní jinou úřední osobu, která není k vyloučené úřední osobě ve vztahu podřízenosti. Není-li takové nepodjaté úřední osoby, požádá úřední osoba stojící v čele správce daně nejbližší nadřízeného správce daně, aby dožádal jiného správce daně o provedení úkonů, jejichž výkon by příslušel podjaté úřední osobě, pokud nadřízený správce daně tyto úkony neprovede sám.

Při pochybnostech o nepodjatosti úřední osoby stojící v čele správce daně rozhodne o tom, zda je vyloučena, nejbližší nadřízený správce daně; v případě, že dojde k vyloučení této úřední osoby, rozhodne o delegaci na jiného správce daně.

Rozhodnutí o tom, zda je úřední osoba vyloučena, se doručuje dotčené úřední osobě a daňovému subjektu. Došlo-li k zahájení řízení o tom, zda je úřední osoba vyloučena, na základě námítky jiné osoby zúčastněné na správě daní, správce daně ji o výsledku tohoto řízení vyrozumí. Proti rozhodnutí o tom, zda je úřední osoba vyloučena, nelze uplatnit opravné prostředky.

To, že daňový subjekt vznesl námitku podjatosti proti úřední osobě, není v průběhu daňové kontroly žádnou výjimkou. Výjimkou spíše je, pokud nadřízená úřední osoba této námitce vyhoví a úřední osobu nařčeného z podjatosti z řízení vyloučí. Obvyklé je spíše to, že námitku nadřízený pracovník zamítne a daňová kontrola pokračuje dále za aktivní účasti údajně podjatého pracovníka, anebo námitku sice rovněž zamítne, ovšem v kontrole již pokračuje jiný pracovník.

Institut vyloučení úřední osoby pro podjatost je založen na koncepci důvodného předpokladu zakládajícího pochybnost o nepodjatosti úřední osoby. Slouží pracovníků správce daně k praktické realizaci zásady rovnosti daňových subjektů před správcem daně, základní zásady daňového řízení vyjádřené v ustanovení § 6 odstavce 1 daňového řádu,

podle které mají všechny subjekty před správcem daně stejná procesní práva a povinnosti. Tento institut se používá tehdy, jestliže z okolností vyplývá, že by tomu tak nebylo nebo alespoň nemuselo být. Podjatost vyjadřuje určitý poměr pracovníka k jinému subjektu, jehož projevy nedávají záruku objektivního rozhodování v daňovém řízení. Pochybnosti o podjatosti mohou být dány i poměrem pracovníka správce daně k předmětu řízení či jeho zájmem na výsledku daňového řízení, který může být jak osobní, tak i majetkový. (Česko, 2009)

3.6 Zahájení daňové exekuce

Jsou-li splněny zákonné podmínky pro zahájení daňové exekuce a rozhodne-li se správce daně vymáhat nedoplatek daňovou exekucí, vydá podle § 178 daňového řádu exekuční příkaz. Exekuční řízení se zahajuje již vydáním exekučního příkazu, není třeba čekat na jeho právní moc. Exekuční příkaz je procesním rozhodnutím správce daně. Má povahu individuálního správního aktu. (Česko, 2009)

Výrok exekučního příkazu musí kromě náležitostí stanovených v § 102 daňového řádu obsahovat zejména:

- způsob provedení daňové exekuce,
- výši nedoplatku, pro který je exekuce nařizována,
- výši exekučních nákladů,
- odkaz na exekuční titul.

Exekuční příkaz se doručuje dlužníkovi a dalším příjemcům tohoto rozhodnutí a nelze proti němu uplatnit opravné prostředky. Proti exekučnímu příkazu je možné podat námitku podle § 159 daňového řádu. (Instrukce Ministerstva spravedlnosti, 2012)

Exekuční příkaz musí obsahovat odůvodnění, které je významnou náležitostí rozhodnutí a má úzký vztah k přezkoumatelnosti rozhodnutí. Jelikož se může příjemce exekučního příkazu odvolat, musí být toto rozhodnutí řádně odůvodněno s uvedením všech kroků správce daně, které před nařízením daňové exekuce učinil.

Daňovou exekuci lze nařídit jen proti tomu, kdo má odpovídající povinnost k plnění podle exekučního titulu. Proti jinému lze exekuci nařídit jen v tom případě, kdy je prokázáno, že na něj přešla povinnost z exekučního titulu. K přechodu práva a povinnosti je možné v exekučním řízení přihlídnout jen tehdy, jestliže nastal po vydání exekučního titulu. Došlo-li k přechodu před vydáním rozhodnutí bez toho, že by příslušný orgán z této

skutečnosti vyvodil závěry, není možné toto pochybení v exekučním řízení napravit. (Mrkývka, 2004, str. 84)

Exekuční řízení je zahájeno vydáním exekučního příkazu, podmínkou pro nabytí právní moci exekučního příkazu je ale jeho řádné doručení. Exekuční příkaz je třeba doručit nejen dlužníkovi, ale i dalším příjemcům tohoto rozhodnutí (např. manželovi), i dalším osobám, kterým jsou exekučním příkazem ukládány povinnosti, jak je to upraveno v rámci jednotlivých způsobů daňové exekuce. Všechny tyto osoby mohou podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení. Odvolání nemá odkladný účinek a rozhodne o něm nejbližší nadřízený správce daně. V případě zrušení exekučního příkazu není třeba zastavovat řízení, protože odvolací orgán ve výroku rozhodnutí o odvolání současně zastavuje exekuční řízení. (Instrukce Ministerstva spravedlnosti, 2012)

Rozhodnutí o odvolání proti exekučnímu příkazu podléhá přezkumu ve správním soudnictví podle soudního řádu správního. Daňová exekuce nařízena na majetek daňového dlužníka je vážným zásahem do subjektivních práv tohoto účastníka správního řízení, proto musí takovéto rozhodnutí být vždy přezkoumatelné příslušným soudem v režimu správního soudnictví. Odmítnutím soudního přezkumu takového rozhodnutí správního orgánu, s odvoláním na jeho procesní povahu, by účastník správního řízení zůstal bez soudní ochrany, čímž by došlo k porušení jeho ústavně zaručeného základního práva. (Česko, 2002)

Daňovou exekuci lze provést pouze těmito způsoby:

- srážkami ze mzdy,
- příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb,
- příkázáním jiné peněžité pohledávky,
- postizením jiných majetkových práv,
- prodejem movitých věcí, nebo
- prodejem nemovitostí. (Instrukce Ministerstva spravedlnosti, 2012)

Provedením exekuce je pověřen daňový exekutor – úřední osoba, kterou je zaměstnanec bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci správce daně, nebo osoba oprávněná k výkonu pravomoci správce daně zákonem nebo na základě zákona. Daňový exekutor na základě vyhodnocení situace zvolí způsob exekuce tak, aby byl účinný a aby očekávaný výtěžek exekuce byl přiměřený hodnotě vymáhaného nedoplatku a nákladů spojených s exekučním řízením. (Zíka)

Pořadí úhrady daně je upraveno § 152 daňového řádu. Obecně platí, že úhrada nedoplatku na dani má přednost před úhradou nedoplatku na jejím příslušenství a také, že úhrada daně se použije na daňové pohledávky s dřívějším datem splatnosti. V případě, že tato úhrada byla vymožena pomocí některého ze způsobů vymáhání daní uvedeného v § 175, kde správce daně může vymáhat nedoplatek daňovou exekucí nebo zabezpečit vymáhání nedoplatku prostřednictvím soudního exekutora, popřípadě jej uplatnit v insolvenčním řízení nebo přihlásit jej do veřejné dražby, je možné vymoženou částku použít pouze na úhradu konkrétního nedoplatku, který byl daným způsobem vymáhán. Pokud daňový subjekt uhradí určitou částku dobrovolně, započte se tato dobrovolná úhrada nejprve na nedoplatek, který není vymáhán. (Česko, 2009)

3.6.1 Náklady daňové exekuce

Exekuční náklady hradí dlužník, pokud exekuce nebyla provedena neoprávněně, jinak náklady hradí správce daně. Náhrada exekučních nákladů spočívá v náhradě nákladů za nařízení daňové exekuce, v náhradě nákladů za výkon prodeje a v náhradě hotových výdajů správce daně. Hotové výdaje exekučních nákladů zálohuje ze svého rozpočtu správce daně a úhrada jejich náhrady dlužníkem se převede do rozpočtu správce daně. Exekuční náklady stanoví správce daně exekučním příkazem (s výjimkou náhrady hotových výdajů), jinak samostatným rozhodnutím, proti kterému se lze odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení.

Náklady za nařízení daňové exekuce činí 2% z částky, pro kterou je daňová exekuce nařízena, nejméně však 500,- Kč a nejvýše 500.000,- Kč; povinnost jejich úhrady vzniká dlužníkovi vydáním exekučního příkazu nebo vydáním samostatného rozhodnutí, kterým správce daně stanoví výši exekučních nákladů.

Náklady za výkon prodeje činí 2 % z částky, pro kterou je daňová exekuce nařízena, nejméně však 500,- Kč a nejvýše 500.000,- Kč; povinnost jejich úhrady vzniká dlužníkovi zahájením dražby nebo zpeněžením předmětu daňové exekuce mimo dražbu.

Náhrada exekučních nákladů se počítá z částky zaokrouhlené na celé stokoruny dolů. Exekuční náklady lze požadovat u téhož nedoplatku jen jednou. (Instrukce Ministerstva spravedlnosti, 2012)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 FORMY VYMÁHÁNÍ DAŇOVÉHO NEDOPLATKU

Nezaplatí-li daňový dlužník splatný daňový nedoplatek včetně nedoplatku na pokutách uložených podle zákona o správě daní a poplatků v zákonné lhůtě, zpravidla ho správce daně vyzve, aby daňový nedoplatek zaplatil v náhradní lhůtě. Jestliže nedoplatek není uhrazen ani v náhradní lhůtě překročí správce daně bez dalšího k vymáhání daňového nedoplatku. Vymáhání lze však zahájit i bez výzvy, pokud hrozí nebezpečí, že účel vymáhání bude zmařen, nepřistoupí-li se k vymáhání neprodleně. Daňová exekuce se nařizuje vydáním exekučního příkazu, čímž je z moci úřední zahájeno exekuční řízení.

Daňovou exekuci lze provést pouze těmito způsoby:

- srážkami ze mzdy,
- příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb,
- příkázáním jiné peněžité pohledávky,
- postižením jiných majetkových práv,
- prodejem movitých věcí, nebo
- prodejem nemovitostí. (Instrukce Ministerstva spravedlnosti, 2012)

V praxi se při vymáhání daňových nedoplatků nejčastěji uplatňují, z výše uvedených typů exekučních příkazů, příkázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků u účtu u bank a příkázání na srážku ze mzdy. Je to hlavně z důvodu relativní rychlosti s jakou jde příslušné údaje o účtech případně zaměstnavatelích zjistit z dostupných zdrojů, dále administrativní jednoduchost a také relativně velký efekt inkasa pohledávek vůči nákladům vynaloženým na tuto formu vymáhací činnosti. Naproti tomu poslední dvě možnosti výkonu rozhodnutí jsou co do provedení nepoměrně náročnější a v mnoha případech i komplikovanější.

4.1 Daňová exekuce srážkami ze mzdy

Daňová exekuce na srážku ze mzdy je jedním z nejčastěji užívaných způsobů exekuce na peněžité plnění, protože jimi lze nejsnáze dosáhnout uspokojení peněžité pohledávky oprávněného. Jak název napovídá, předmětná metoda exekuce spočívá v pravidelných srážkách ze mzdy povinného. Tento způsob může být z logiky věci uplatněn pouze u dlužníka, který má nějaký příjem. Postihuje výplatu mzdy povinného, která je splatná zpravidla za období kalendářního měsíce, a proto je tento způsob exekuce vhodný i k postupnému vymáhání jednorázově splatných pohledávek. Nejčastěji se jedná o mzdu

plynoucí z pracovního poměru, ale může jít také o dávky státní sociální podpory, stipendia, důchody a další zákonem uvedené příjmy. Srážky ze mzdy lze provádět jen do výše exekucí vymáhané pohledávky s příslušenstvím.

Podmínky pro provádění srážek ze mzdy stanoví jednak zákoník práce, jednak občanský soudní řád a také daňový řád. Srážky ze mzdy se podle občanského soudního řádu provádějí z čisté mzdy, do které se, jak stanoví zákon, nezapočítávají částky poskytované na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem, zejména při pracovních cestách. (Česko, 1963)

Občanský soudní řád i daňový řád obsahují ustanovení, které umožňuje provést exekuci srážkami ze mzdy tak, že budou postiženy „jiné příjmy“. Do těchto „jiných příjmů“ je zahrnuto dle ustanovení § 187 odstavce 1 daňového řádu plat, odměna z dohody o pracovní činnosti, odměna za pracovní nebo služební pohotovost, odměna členů zastupitelstva územních samosprávných celků, dávky státní sociální podpory, které nejsou vyplaceny jednorázově. Dále, a to je pro daný případ nejdůležitější, sem zákon řadí také příjmy, které povinnému (tedy dlužníkovi) nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní. Konkrétně jde o: náhradu mzdy nebo platu, nemocenské, peněžitou pomoc v mateřství, důchody, stipendia, podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci, odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá v souvislosti se skončením zaměstnání, peněžité plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnuté v souvislosti se zaměstnáním, úrazový příplatek, úrazové vyrovnání a úrazovou rentu a dávky vyplývající ze smlouvy o výměnku podle občanského zákoníku.

Od 1. 1. 2014 je dohoda o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů upravena v ustanoveních § 2045 až § 2047 občanského zákoníku. Podle občanského zákoníku lze dluh zajistit dohodou věřitele a dlužníka o srážkách ze mzdy nebo platu, z odměny ze smlouvy o výkonu závislé práce zakládající mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem obdobný závazek nebo z náhrady mzdy nebo platu nepřesahující jejich polovinu. Uvedená ustanovení se použijí i pro jiné příjmy, s nimiž se při výkonu rozhodnutí nakládá jako se mzdou nebo platem.

Daňová exekuce srážkami ze mzdy se provede do výše částky uvedené v exekučním příkazu. Plátce mzdy dlužníka je povinen od okamžiku, kdy je mu doručen exekuční příkaz, po dobu trvání daňové exekuce provádět ze mzdy dlužníka stanovené srážky a nevyplácet sražené částky dlužníkovi. (Česko, 2009)

Na návrh dlužníka může správce daně ze závažných důvodů snížit výši částky, která má být v příslušném výplatním období sražena ze mzdy dlužníka ve prospěch daňové exekuce. Pominou-li důvody, pro které bylo návrhu vyhověno, správce daně rozhodnutí o snížení srážky zruší. Proti tomuto rozhodnutí a proti rozhodnutí o návrhu nelze uplatnit opravné prostředky.

Jestliže daňový dlužník mění často zaměstnavatele z důvodu mu nařízené exekuce, daňová exekuce se vztahuje i na mzdu u plátce mzdy, který se stane plátcem mzdy až po nařízení daňové exekuce. Tomuto plátcovi mzdy správce daně doručí exekuční příkaz a zároveň mu uloží povinnost, aby pokračoval ve srážkách ze mzdy dlužníka, a dále uvede výši nedoplatku, pro jehož úhradu mají být srážky nadále prováděny. Pořadí, které vymáhaný nedoplatek získal u původního plátce mzdy, zůstává zachováno.

V případě, kdy má dlužník vícero zaměstnání nařídí správce daně provádění srážek všem těmto plátcům mzdy, určí jim, jakou část základní částky nemají sražen. Pokud příjem dlužníka nedosahuje u některého plátce mzdy ani výši určené základní částky, je plátce mzdy neprodleně povinen oznámit to správci daně, ten pak znovu rozhodne, jakou část základní částky nemá každý plátce mzdy sražen.

Dlužník je povinen oznámit správci daně při změně zaměstnání nebo při skončení pracovního poměru, případně při získání dalšího zaměstnání vznik nároku na mzdu u jiného plátce mzdy i zánik nároku na mzdu u dosavadního plátce mzdy do osmi dnů ode dne, kdy tyto skutečnosti nastaly. Plátce mzdy je taktéž povinen do osmi dnů správci daně oznámit, že u něho nastoupil dlužník nově do práce, nebo u něho přestal dlužník pracovat, případně, že dlužník nastoupil do práce u jiného plátce mzdy. Za nesplnění těchto povinností může správce daně uložit dlužníkovi nebo plátcovi mzdy pořádkovou pokutu do výše 50 000 Kč. (Česko, 2009, Fousová, Zíka)

Při výpočtu srážek na základě dohod o srážkách ze mzdy uzavíraných dle právní úpravy je třeba dodržet oba limity - limit daný nezabavitelnou částí mzdy zjištěnou podle občanského soudního řádu a polovinou hrubé mzdy a ostatních příjmů.

Základ pro výpočet srážek

Srážky se provádějí z čisté mzdy zaměstnance (povinného), která se vypočte tak, že se od mzdy odečte sražená záloha na daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti, pojistné na důchodové spoření, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění.

Rozsah možných srážek ze mzdy a tím i pravidla pro jejich výpočet stanovená v občanském soudním řádu (zákon č. 99/1963), se vztahují na veškeré srážky ze mzdy, které zaměstnavatel provádí, tedy nejen na výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy.

Dále se srážky provádějí i z jiných příjmů, s nimiž se nakládá, jako se mzdou. Těmito příjmy jsou takové, které povinnému nahrazují odměnu za práci, zejména důchody, nemocenské, peněžitá pomoc v mateřství náhrady ucházejícího výdělků (náhrada mzdy, odměna za pracovní pohotovost a také náhrada za ztrátu na výdělků, poskytovaná z důvodu pracovního úrazu nebo nemoci z povolání), dále hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání stipendia poskytovaná školami aj. Srážky se provádějí i z odměn z dohod o pracovní činnosti, nikoliv však z dohod o provedení práce.

Vypočte se základní nezabavitelná částka, která nesmí být povinnému sražena z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí. Zaokrouhlený zbytek čisté mzdy se dělí třemi, tedy na třetiny. Přesahuje-li však zbytek čisté mzdy součet částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu (tj. 9 177 Kč), dělí se na třetiny jen tato částka (tj. mohou třetiny činit nejvýše 3 059 Kč). Přitom nadále platí, že třetina je určena k vydobytí pohledávek oprávněných osob; třetina slouží jen k vydobytí přednostních pohledávek, a pokud takových není, vyplatí se povinnému a třetina se vždy vyplatí povinnému.

Jsou-li vůči povinnému uplatněny přednostní, musí být tyto uspokojeny jako první. Přednostními pohledávkami podle občanského soudního řádu jsou pohledávky výživného, pohledávky náhrady škody způsobené poškozenému ublížením na zdraví, pohledávky náhrady škody, způsobené úmyslnými trestnými činy, pohledávky daní a poplatků, pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění a důchodového zabezpečení, pohledávky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pohledávky pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pohledávky náhrady za příspěvek na výživu dítěte a příspěvek na náhradu potřeb dítěte svěřeného do pěstounské péče, pohledávky regresní náhrady podle zákona o nemocenském pojištění, pohledávky náhrady mzdy (sníženého platu nebo snížené odměny) poskytované po dobu prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, pohledávky náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci, pohledávky náhrady přeplatků na dávkách státní sociální podpory. (Česko, 1963)

Dochází-li ke srážkám z druhé třetiny zbytku čisté mzdy (na přednostní pohledávky), uspokojí se z ní nejprve bez zřetele na pořadí pohledávky výživného (mají zvláštní postavení) a teprve pak podle svého pořadí ostatní přednostní pohledávky.

Nezabavitelné minimum v roce 2015

Exekutor nemá v určení výše strhávané částky volnou ruku, ale musí dodržet zákonem stanovené podmínky. Jelikož na mzdě bývá člověk mnohdy existenčně závislý, je třeba zajistit, aby povinnému zůstalo určité množství peněz na zabezpečení obživy a základních potřeb. Z tohoto důvodu byl zaveden institut tzv. „nezabavitelné částky“, z něhož se při výpočtu výše srážek ze mzdy vychází. Je to minimální částka, která určuje nezbytnou hranici příjmů k zajištění výživy a dalších základních potřeb jednotlivce, kterou exekutor zabavit zkrátka nesmí. Nezabavitelnou částku tvoří dvě složky: životní minimum jednotlivce, jehož výše činí na 3 410 Kč, a normativní náklady na bydlení, které jsou pro rok 2015 sníženy z 5 873 Kč na 5 767 Kč. Po provedení příslušných výpočtů činí základní nezabavitelná částka na osobu povinného při provádění srážek ze mzdy 6 118 Kč. K ní se dále připočítávají částky na vyživované osoby, tedy na manžela a na děti. Na každou jednu vyživovanou osobu se jako „bonus“ připočítá nezabavitelná částka ve výši 1 529,5 Kč (tj. čtvrtina základní nezabavitelné částky). (Exekutorská komora Česko republiky)

Tabulka 1: Hranice pro výpočet srážek ze mzdy v roce 2015

	Částka
Životní minimum jednotlivce	3 410 Kč
Normativní náklady na bydlení	5 767 Kč
Součet životního minima a normativních nákladů na bydlení	9 177 Kč (3 410 Kč + 5 767 Kč)
Nezabavitelné minimum na dlužníka (dvě třetiny z částky 9 177 Kč)	6 118 Kč (9 177 Kč x 2/3)
Nezabavitelné minimum na každou vyživovanou osobu (čtvrtina z částky 6 118 Kč)	1 529,50 Kč (6 118 Kč x 1/4)

Zdroj: Golda, 2015; vlastní zpracování

Každému dlužníkovi musí zůstat nezabavitelné minimum, které se liší dle jeho rodinné situace. Třetina částky do 9 177 Kč je určena na úhradu pohledávky, druhá třetina slouží k úhradě přednostní pohledávky (u nepřednostní pohledávky zůstane dlužníkovi) a třetí třetina zůstane vždy dlužníkovi. Přednostními pohledávkami jsou např. výživné, dluh na dani, sociálním a zdravotním pojištění, náhrada škody ublížením na zdraví. Při více srážkách má vždy přednost výživné.

Zásady

Na manžela povinného se započítává vždy 1/4 nezabavitelné částky, i když má samostatný příjem a nežije s povinným ve společné domácnosti, na dítě, které manželé společně vyživují, se 1/4 nezabavitelné částky započítává každému z manželů zvlášť, jsou-li srážky prováděny ze mzdy obou manželů, 1/4 nezabavitelné částky se nezapočítává na žádného z těch, v jejichž prospěch byl nařízen výkon rozhodnutí pro pohledávky na výživné, jestliže výkon rozhodnutí dosud trvá.

Částka, nad níž se zbytek čisté mzdy po odečtení základní nezabavitelné částky srazí bez omezení, činí součet částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu, to je 9 177 Kč. Podle § 279 odstavce 3 občanského soudního řádu se takto zjištěná plně zabavitelná část zbytku čisté mzdy připočte ke druhé třetině zbytku čisté mzdy v rozsahu, který je potřebný k uspokojení přednostních pohledávek; zbývající část se připočte k první třetině. (Česko, 1963)

Exekuce je prováděna až do výše částky uvedené v exekučním příkazu, poté je ex lege ukončena. Není zde třeba vydávat rozhodnutí o zastavení exekuce.

Shrnutí

Daňová exekuce srážkami ze mzdy je jedním z nejčastěji využívaných způsobů daňové exekuce. Exekuce ze mzdy se těší mezi exekutory oblibě hlavně pro svou relativní jednoduchost. Má-li povinný stálý příjem, garantují srážky pravidelné odkrajování dluhu. Jistou výhodou může být také skutečnost, že příslušnou částku sráží sám plátec mzdy (nejčastěji tedy zaměstnavatel) a povinný už dostává snížený příjem. Někdy se ovšem stává, že i efektivita této exekuce je negativně ovlivňována skutečností, že se daňový dlužník snaží vyhýbat exekuci častou změnou zaměstnavatele.

Tento výkon rozhodnutí je vhodné využívat především při vymáhání nižších pohledávek, kde by naopak nevhodným byl výkon prodejem movitých věcí nebo nemovitostí,

anebo kde není jiný postižitelný majetek. Jeho výhodou je jeho technická i organizační jednoduchost. Nezřídka je kombinován s výkonem rozhodnutí prodejem movitých věcí.

Efektivita této exekuce je dlouhodoběji negativně ovlivňována omezenými možnostmi správce daně zjistit a případně dále sledovat změnu zaměstnavatele dlužníka, který se snaží vyhýbat exekuci vykonáváním prací na krátkodobé pracovní poměry s častou změnou zaměstnavatele. Dále je patrný i vliv „praxe“ některých zaměstnavatelů, kteří vyplácejí sjednanou odměnu zaměstnanci (dlužníkovi) rozloženě, tedy ve vykazované minimální výši a v zůstatku na hotovosti přímo zaměstnanci (dlužníkovi), případně pouze na hotovosti bez evidence odměňování osoby jako zaměstnance. Nemalý vliv na nižší úspěšnost tohoto způsobu exekuce má i nárůst nezaměstnanosti v řadě regionů České republiky. Negativním faktorem, který má také vliv na vymáhání daňových nedoplatků srážkami ze mzdy je nedostatečný informační systém státní správy a mlčenlivost zdravotních pojišťoven, kdy je v některých případech velmi složité zjistit zaměstnavatele daňového dlužníka, po zahájení exekuce srážkami ze mzdy se také často stává, že daňový dlužník rozváže pracovní poměr s dosavadním zaměstnavatelem a správci daně se většinou nepodaří zjistit zaměstnavatele nového (pokračovatele v exekuci). Způsob výpočtu srážek ze mzdy, zejména určení nezabavitelné částky, zároveň daňového dlužníka nemotivuje k získání vyšší mzdy. Další problémy s včasnou realizací exekučních příkazů nastávají též v souvislosti s doručováním exekučních příkazů na srážku ze mzdy do datových schránek ze strany zaměstnavatelů, a to především z důvodu nevyzvedávání obsahu schránky. Vzhledem k tomu, že předmětem exekuce srážkami ze mzdy je mzda nebo jí obdobná příjem, lze tímto způsobem vymáhat pouze daňové nedoplatky fyzických osob. Význam a efektivnost exekuce srážkami ze mzdy pro vydobytí vykonatelné částky postupem doby klesá. V souvislosti s ekonomickými změnami se mnohem více využívají jiné exekuční prostředky, a to především exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb.

Jelikož daňová exekuce srážkami ze mzdy patří mezi nejčastěji se vyskytující způsoby daňové exekuce, uvádím i příklad této exekuce.

Příklad 1: U prvního příkladu je řešena situace, kdy rozdíl mezi příjmem a nezabavitelnou částkou není vyšší, než je částka zabavitelná bez omezení.

Pan Jan (smyšlená osoba) je ženatý, má 1 vyživované dítě a pobírá invalidní důchod ve výši 11 200 Kč. Nyní mu byly nařízeny exekuce formou srážek z jiných příjmů. Jedna z nich je pro přednostní pohledávku, druhá ne.

Výpočet srážky:

Stanovení nezabavitelné částky: $6\,118 + 1\,529,50 + 1\,529,50 = 9\,177\text{Kč}$

Rozdíl mezi výší důchodu a nezabavitelnou částkou: $11\,200 - 9\,177 = 2\,023\text{ Kč}$

Zaokrouhlení částky 2 023 směrem dolů na částku dělitelnou třemi = 2 022 Kč

Rozdělení této částky na třetiny: $2\,022 : 3 = 674\text{ Kč}$

První třetina (nebo její zbytek) bude využita na uhrazení nepřednostní pohledávky.

Druhá třetina bude využita k zaplacení přednostní pohledávky, pokud by nestačila, použila by se také část nebo i celá první třetina.

Třetí třetina zůstane dlužníkovi.

Částka důchodu k výplatě bude: 9 852Kč

Příklad 2: Druhý příklad popisuje situace, kdy rozdíl mezi příjmem a nezabavitelnou částkou je vyšší, než je částka zabavitelná bez omezení.

Paní Zdena (smyšlená osoba) je rozvedená, má 1 vyživované dítě. Její mzda činí 23 000 Kč čistého. Byla jí nařízena exekuce formou srážek ze mzdy, nejedná se o přednostní pohledávku.

Výpočet srážky:

stanovení nezabavitelné částky: $6\,118 + 1\,529,50 = 7\,648\text{ Kč}$ (již zaokrouhleno)

odečteme nezabavitelnou částku od čisté mzdy: $23\,000 - 7\,648 = 15\,352\text{ Kč}$

jelikož rozdíl mezi čistou mzdou a nezabavitelnou částkou je vyšší než 9 177 Kč (plně zabavitelná částka) – stanovíme jednu třetinu z této částky tj. 3 059 Kč.

pro uspokojení nepřednostní pohledávky se použije 1/3 zbytku čisté mzdy 3 094 a celý zbytek čisté mzdy nad 15 352 Kč (tj. $15\,352 - 9\,177$) tj. 6 175 Kč

Srážka ze mzdy tak bude činit $6\,175 + 3\,059\text{ Kč}$

Paní Zdeně bude vyplacena její nezabavitelná částka tj. 7 648 + dvě třetiny čisté mzdy tj. $2 \times 3\,059\text{ Kč}$, které nám zůstaly stranou při zaokrouhlování – její mzda bude činit po provedení srážek 13 766 Kč

4.2 Daňová exekuce příkazáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb

Daňová exekuce příkazáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb je nejrozšířenější a nejehospodárnější forma exekuce. (Lichnovksý, 2010, str. 370) Základem tohoto způsobu exekuce je existence pohledávky dlužníka u poskytovatele platebních služeb, který má status poddlužníka. Poskytovatelem platebních služeb jsou podle § 57 odstavce 3 daňového řádu banky, pobočky zahraniční banky, spořitelni a úvěrní družstva a platební instituce. Poskytovatelem platebních služeb se dle § 5 zákona o platebním styku rozumí banky za podmínek stanovených zákonem upravujícím činnost bank, zahraniční banky a zahraniční finanční instituce za podmínek stanovených zákonem upravujícím činnost bank, spořitelni a úvěrní družstva za podmínek stanovených zákonem upravujícím činnost spořitelních a úvěrních družstev, instituce elektronických peněz za podmínek stanovených tímto zákonem, zahraniční instituce elektronických peněz za podmínek stanovených tímto zákonem, vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu za podmínek stanovených tímto zákonem, platební instituce za podmínek stanovených tímto zákonem, zahraniční platební instituce za podmínek stanovených tímto zákonem, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu za podmínek stanovených tímto zákonem, Česká národní banka. (Česko, 284/2009)

Předmětem exekuce je zde běžný, vkladový nebo jiný účet, jehož majitelem je dlužník. Pohledávka z jiného účtu není způsobilým předmětem této exekuce, i kdyby na tomto účtu byly uloženy peněžní prostředky dlužníka, neboť předmětem exekuce příkazáním pohledávky z účtu je nárok majitele účtu na výplatu peněžních prostředků z účtu. Takové peněžní prostředky lze postihnout daňovou exekucí postižením jiných majetkových práv. Ustanovení o příkazání pohledávky z účtu nelze rovněž použít, jestliže jde o vklady na vkladních knížkách, vkladních listech či jde o jiné formy vkladů. V tomto případě je nutné využít způsob exekuce prodejem movitých věcí.

Daňová exekuce příkazáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb se provede odepsáním peněžních prostředků dlužníka z jeho běžného, vkladového nebo jiného účtu, vedeného v jakékoliv měně, do výše částky uvedené v exekučním příkazu a jejich vyplacením správci daně. (Fousová, Zíka) Aby bylo možné exekuvovat peněžní prostředky z účtu dlužníka exekucí na příkazání pohledávek z účtu, musí být majitelem účtu. Nelze provést exekuci na jiný účet, ačkoliv tam je prokazatelně jeho

výplata. V takovém případě je třeba využít jiného způsobu daňové exekuce, a to daňové exekuce postižením jiných majetkových práv.

Správce daně si musí sám zjistit informace o vedených účtech prostřednictvím výzvy k součinnosti na základě informační povinnosti bank podle § 57 odstavce 3 daňového řádu nebo na základě tzv. prohlášení o majetku dle § 180 daňového řádu, pokud žádný účet v rámci své vyhledávací činnosti nenašel. (Česko, 2009)

I když není poskytnutí pro správce daně zpoplatněno, není ani jeden způsob zrovna ideální. Zasilání výzev k součinnosti je značně zdlouhavý způsob, neboť se běžně obesílá přibližně dvanáct největších bank a k tomu pět stavebních spořitelů. Doba návratnosti vyžádaných údajů se značně liší. Některá banka odpoví za dva dny a některé to trvá skoro i měsíc nezávisle na počtu zjišťovaných osob.

Informace o dlužnících musejí banky poskytovat bezplatně. Komunikace mezi exekutorskými úřady a peněžními ústavami povinně probíhá na elektronické bázi. Žádné náklady spojené s touto agendou tedy nevznikají. Problematika součinností je upravena zákonem, který říká, že třetí osoby poskytnou soudnímu exekutorovi, podobně jako insolvenčnímu správci, policii, soudu nebo finančnímu úřadu, součinnost bezplatně, přičemž mají nárok na náhradu účelně vynaložených hotových výdajů. Ty ovšem v praxi nevznikají, protože komunikace je vedena automaticky prostřednictvím informačních systémů. Hotové výdaje jsou pouze ty, které banka musela fakticky vynaložit, aby splnila úkol. Jde v podstatě jen o poštovné, které v elektronické komunikaci samozřejmě nevzniká. Už několik let existuje opakovaná snaha některých bank účtovat si za součinnostní úkony poplatek. Proti tomu však existuje vícero rozhodnutí soudů vyšších stupňů, které shodně říkají, že nárok sice existuje, nicméně musí být stanoven jednotlivě pro každou jednu exekuci a nárokovat lze pouze skutečné náklady, které peněžní ústav demonstrativně vykáže.

Prohlášení o majetku lze použít pouze v případech, kdy nebyl nebo nemohl být nedoplatek uhrazen daňovou exekucí příkázáním pohledávky z účtu poskytovatele platebních služeb. Dle výkladu zákona se toho využívá právě v případě, kdy správce daně zjistí, že dlužník nemá žádný účet u poskytovatele platebních služeb, jenž by bylo možno postihnout příkázáním pohledávky, nebo takový účet sice má, avšak prostředky na něm uložené jsou nedostatečné. (Česko, 2009, § 180) Využívá se v situacích, kdy se žádný postižitelný majetek vlastní vyhledávací činností nedaří objevit. Návratnost těchto prohlášení bývá

mizivá neboť dlužníci, kteří běžně nepřebírají jakékoliv písemnosti včetně exekučních příkazů, si nevyzvednou ani tuto písemnost. Výzvy k prohlášení o majetku zůstávají bez povšimnutí, navzdory poučení ohledně podání podnětu ke stíhání pro trestný čin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku dle § 227 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. (Česko, 2009)

Exekuční příkaz se doručí nejprve poddlužníkovi a teprve poté dlužníkovi, což je podle mého názoru nutné, aby nebyl zmařen účel exekuce tím, že dlužník pod hrozbou exekuce peněžní prostředky vybere či převede na účet, který nevlastní. Exekuční příkaz se doručí elektronicky, není-li to možné, pak do vlastních rukou. (Srovnání § 39 daňového řádu a § 304 odstavce 2 občanského soudního řádu).

Poskytovatel platebních služeb je povinen od okamžiku, kdy mu byl doručen exekuční příkaz, po dobu trvání daňové exekuce nevyplácet peněžní prostředky z účtu dlužníka, ze kterého je přikázána pohledávka, neprovádět na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládat, a to až do výše částky uvedené v exekučním příkazu. To se týká i peněžních prostředků, které dojdou na tento účet do šesti měsíců ode dne vyrozumění o právní moci exekučního příkazu.

Jestliže exekutor postihne exekučním příkazem bankovní účet dlužníka, peněžní ústav zablokuje finanční prostředky na něm uložené, ovšem jen do výše vymáhané pohledávky. Pokud u pohledávky běží úroky z prodlení, zablokuje banka částku adekvátně vyšší. Pokud na účet přijdou jakékoliv finanční prostředky, je banka povinna blokovat je do výše vymáhané pohledávky.

Částku ze zablokovaného účtu může banka zaslat na účet exekutora až po právní moci usnesení o nařízení exekuce (jakmile exekutor doručí bance vyrozumění o nabytí právní moci). Pokud je však například podáno odvolání proti usnesení o nařízení exekuce (kdy odvolací řízení může trvat několik měsíců), avšak na zablokovaném účtu dlužníka je opravdu celá vymáhaná částka a další zajištění majetku je nadbytečné, může dlužník navrhnout exekutorovi zrušení zákazu nakládání s majetkem, který v návrhu označí, pokud současně dlužník doloží, že zbývající majetek zjevně a nepochybně postačuje k uhrazení vymáhané částky. Exekuce na účet trvá maximálně 6 měsíců. Poté ji banka, ačkoliv je neuhrazená nebo uhrazená pouze částečně, vyřadí a pošle správci daně vyrozumění o zastavení.

Je-li nařízena exekuce na více účtů povinného, je uvedeno správcem daně v exekučním příkazu pořadí, v jakém z nich bude vymáhaná pohledávka odepsána. Nařízená exekuce se vztahuje až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství na pohledávku povinného z účtu ve výši, v jaké byly na účtu peněžní prostředky v okamžiku doručení nařízení exekuce, jakož i na prostředky, které došly na účet dodatečně, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno vyrozumění o právní moci exekučního příkazu. Nelze použít na peněžní prostředky uložené na vkladních knížkách a vkladních listech nebo na jiné formy vkladů.

Postih penzijního připojištění je také jedním z primárních způsobů provedení exekuce. Jedná se o poměrně často využívaný a neinvazivní postup, kdy je minimálně zasahováno do sféry dlužníka. Penzijní připojištění je soudními exekutory, insolvenčními správci, finančními úřady a dalšími orgány pravidelně postihováno. Zákon umožňuje nahradit projev vůle dlužníka a toto připojištění vypovědět a vyplatit. Zmíněný postup věřitelé vítají, neboť se jim daří domoci se svých pohledávek. Koneckonců i pro dlužníky je tento mírný a neproblematický způsob provedení exekuce přijatelnější než např. soupis movitých věcí či prodej nemovitosti.

Společné jmění manželů – připravovaná novela

V připravované novele občanského soudního řádu a exekučního řádu má nová úprava přispět ke spravedlivějšímu uspořádání vztahů mezi dlužníky a věřiteli, a to zejména v oblasti společného jmění manželů, kde exekutor bude nově muset povinně přihlížet k rozsahu majetku manželů dle záznamů v takzvaného „Seznamu listin“ a tomu z partnerů, který není dlužníkem, zůstane při exekuci z účtu zachována polovina finančních prostředků.

Přitom až deset procent stížností na provedení exekuce se týká zabavování majetku toho z partnerů, který dluhy nenadělal. Manželé sice již teď mají možnost upravit své majetkové poměry a nechat si je zapsat do speciálního seznamu u Notářské komory, ale až díky této novele bude muset exekutor k těmto dohodám přihlížet již při zahájení exekuce. Do současné doby se k takovým smlouvám či rozhodnutím nepřihlíželo. Díky tomu se ten z partnerů, který dluhy nenadělal, nebude muset obávat, že z jeho účtu budou strženy všechny peníze. Manželovi dlužníka má nově zůstat na účtu k dispozici vždy jedna polovina částky, která na účtu byla v okamžiku, kdy bylo peněžnímu ústavu doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuční příkaz, přičemž minimálně tam musí

zůstat dvojnásobek životního minima jednotlivce. Pokud na účtu manžela dlužníka nebudou žádné peněžní prostředky, které před uložením na účet byly ve společném jmění manželů, bude výkon rozhodnutí zastaven

Byl-li v současné době výkonem rozhodnutí (exekucí) postižen majetek, který do společného jmění nepatří, musel manžel (manželka) dlužníka podat vylučovací žalobu k soudu, který o vyloučení majetku z výkonu rozhodnutí rozhodne.

Novela dále přináší spravedlivější úpravu v oblasti náhrady nákladů řízení. Účastník sporného soudního řízení a exekučního řízení, který v těchto řízeních nebyl zastoupen advokátem, notářem nebo patentovým zástupcem, má mít nově právo na přiznání náhrady hotových výdajů v paušální výši podobně jako účastník řízení, který je zastoupený advokátem. Nezastoupený účastník řízení již nebude muset prokazovat hotové výdaje za účelem přiznání náhrady takových nákladů, protože mu bude v případě vyhraného sporu na základě ministerské vyhlášky přiznána paušální částka, která je již dnes podle advokátního tarifu poskytována účastníkům zastoupeným advokátem.

Shrnutí

Výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky je jeden z nejefektivnějších způsobů výkonu rozhodnutí. Podstatou tohoto způsobu výkonu rozhodnutí na peněžité plnění je postižení pohledávky, kterou má povinný vůči třetí osobě. Tato třetí osoba se označuje jako dlužník povinného a nejčastěji se jedná o banky, stavební spořitelny podobně. Výhodou příkázání pohledávky je i to, že tímto způsobem výkonu lze postihnout částky, které nepodléhají výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy. Vzhledem k tomu, že značná část občanů má uzavřeno stavební spoření, může věřitel využít tohoto způsobu výkonu rozhodnutí pro uspokojení své pohledávky. Nevýhodou tohoto způsobu výkonu rozhodnutí může být skutečnost, že peněžní ústav sleduje účet pouze po dobu šesti měsíců ode dne vyrozumění o nařízení výkonu rozhodnutí. Nevýhodou je i to, že věřitel musí řádně identifikovat účet dlužníka. Exekuce příkázáním pohledávky je jeden ze základních způsobů provedení exekuce, je-li vymáhána peněžité pohledávka.

Exekuci příkázáním pohledávky na peněžní prostředky dlužníků na účtech vedených u bank je také negativně ovlivňována druhotnou platební neschopností řady daňových subjektů, ale i poklesem počtu daňových subjektů, které mají vedeny účty u peněžních ústavů. Daňoví dlužníci používají například pro podnikání účty jiných osob – právnické osoby jako třeba účty svých jednatelů či členů představenstva a fyzické osoby účty svých

rodinných příslušníků. Stále ještě přetrvává praxe peněžních ústavů, kdy po doručení exekučního příkazu na příkázání pohledávky na peněžní prostředky dlužníků na účtech vedených u bank zpravidla neprodleně vyrozumí svého klienta neboli daňového dlužníka, o nařízené exekuci a ihned mu zřídí nový účet, na který dlužník směřuje platby svých pohledávek, a na zablokované účty již nejsou připisovány další platby.

Často nastává také situace, že jakmile dlužník zjistí obstavení účtu, změní si zaslání peněz na složenkou nebo na jiný účet, a ačkoliv nemá možnost s peněžními prostředky nakládat, nic mu dokonce nebrání v tom, aby smlouvu o účtu v průběhu exekuce vypověděl. Poskytovatel platebních služeb o tom vyrozumí správce daně a vyplatí mu zůstatek ke dni zrušení účtu. Blokace účtu nevylučuje bance ani dlužníkovi možnost zrušit smlouvu o vedení účtu. V praxi se většina bank brání zrušení účtu v situaci, kdy je postižen exekucí.

Jelikož daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb patří také mezi nejčastěji se vyskytující způsoby daňové exekuce, uvádím i zde příklad této exekuce.

Příklad:

Pan Jan si chtěl z bankomatu vybrat 5 000 Kč. Při pokusu o výběr zjistil, že jeho účet je zablokován. Bezprostředně poté se obrátil na svoji banku, kde mu bylo sděleno, že na jeho účet je vedena exekuce. Pana Jana tato skutečnost překvapila, doposud totiž nebyl o exekuci informován. Pan Jana zajímalo, zda exekutor neporušil zákon, proto se obrátil na občanskou poradnu. Zde mu bylo vysvětleno, že se právě nachází ve fázi exekuce, kdy exekutor zajišťuje majetek povinného. Dále mu bylo objasněno, že mu účet zůstane zablokován do doby, než mu bude doručeno usnesení o nařízení exekuce + dalších 6 měsíců.

4.3 Daňová exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky

Jiná pohledávka je definována v občanském zákoníku jako právní (závazkový) vztah, ze kterého věřiteli vzniká právo na plnění (pohledávka) od dlužníka a dlužníkovi vzniká povinnost splnit závazek. (Česko, 2012)

Tento druh exekuce upravuje ustanovení § 191 daňového řádu. Existenci jiné peněžité pohledávky zjistí správce poplatku z prohlášení o majetku (viz. § 180 daňového řádu) či z jiné činnosti správce poplatku. Jedná se o třetí způsob daňové exekuce postižením

majetkových práv a lze ji použít, pokud nelze využít předcházející dva způsoby. Peněžité pohledávka je právo dlužníka vůči jeho poddlužníkovi na zaplacení peněžité částky nebo na jiné nakládání s touto částkou.

Příkladem jiné peněžité pohledávky tak může být peněžní dluh třetí osoby (která se tak dostává do pozice poddlužníka) vůči osobě povinného, nepravidelné příchozí platby povinnému za odprodej jeho majetku (např. obrazů, automobilu, starožitností) a podobně. Daný způsob exekuce tedy postihuje pohledávku povinného vůči třetím osobám, nikoliv vůči osobě samotného oprávněného.

Podmínkou využití tohoto způsobu je vyloučení užití předchozích dvou způsobů exekuce, postihuje tedy jinou peněžitou pohledávku dlužníka než nárok na mzdu nebo na pohledávku z účtu u poskytovatele platebních služeb, a to do částky uvedené v exekučním příkazu. Jedná se o způsob peněžitého plnění, jehož podstatou je postižení pohledávky, kterou má povinný vůči osobě třetí. Exekuci lze nařídit i v případě, že pohledávka povinného se stane splatnou teprve v budoucnu (např. nájemné), jakož i v případě, že povinnému budou dílčí pohledávky z téhož právního důvodu v budoucnu postupně vznikat. Exekuce je zahájena vydáním exekučního příkazu na přikázání jiné peněžité pohledávky, kdy se exekuční příkaz doručí poddlužníkovi dříve než dlužníkovi. (Zíka)

Poddlužník nesmí od okamžiku, kdy mu byl doručen exekuční příkaz, po dobu trvání daňové exekuce vyplatit dlužníkovi jeho pohledávku, ani na ni provést započtení nebo s ní jinak nakládat. Dlužník nesmí od toho okamžiku se svou pohledávkou jakkoli nakládat a ztrácí právo na její vyplacení. Úkony potřebné k vyplacení pohledávky dlužníka správci daně, které přísluší dlužníkovi, může místo něho provést správce daně. (Česko, 2009)

Exekuci na jinou pohledávku lze nařídit pouze za předpokladu, že není z daňové exekuce vyloučena nebo není postižitelná jiným způsobem daňové exekuce. Z daňové exekuce přikázáním jiné peněžité pohledávky jsou vyloučeny pohledávky definované v § 317 občanského soudního řádu. Taktéž daňovou exekuci přikázáním jiné peněžité pohledávky nelze nařídit v případě, že se jedná o pohledávky vyplývající z vkladních knížek, vkladních listů nebo jiných listin o obdobných formách vkladu. Dále takto nelze postihnout pohledávky z cenných papírů, ať listinných, zaknihovaných či imobilizovaných, popřípadě na výplatu práva uvedeného na cenném papíru nebo s ním spojené (dividenda, kupon dluhopisu).

Exekuci nepodléhají pohledávky náhrady, které podle pojistné smlouvy vyplácí pojišťovna, má-li být náhrady použito k novému vybudování nebo opravě budovy. Exekuci rovněž nepodléhají peněžité dávky sociální péče a dávky státní sociální podpory. Pohledávky fyzických osob, které jsou podnikateli, vzniklé při jejich podnikatelské činnosti, podléhají exekuci jen 3/5.

Při volbě tohoto způsobu exekuce lze vykonat rozhodnutí jen do výše pohledávky oprávněného včetně příslušenství. Vykonat rozhodnutí lze:

- arrestatoriem – obsahem výroku exekučního příkazu je zákaz vydání nebo dodání plnění poddlužníkem dlužníkovi a příkaz poddlužníkovi vydat plnění správci daně a současně
- inhibitoriem – spočívá v zákazu práva dlužníka nakládat s plněním postiženým exekuci (Zíka)

Přehled o jiných pohledávkách může správce daně získat z prohlášení o majetku, z místního šetření, z daňové kontroly, vlastní vyhledávací činnosti a z žádostí o poskytování informací.

Na první pohled se těch možností nezdá vůbec málo, praxe je však zcela jiná. Získat prohlášení o majetku je od osoby, která nemá účet, nepracuje, nepřebírá písemnosti, a ani se v minulosti nepokusila o povolení splátek, naprostá utopie. Daňovou kontrolu je oprávněn provést pouze finanční úřad. Místní šetření je jedním z možných prostředků, kterých by správce daně mohl využít, ale tady zase vyvstává problém s jednou ze zásad daňového řízení a tou je mlčenlivost. Ze žádostí o poskytování informací se lze dostat hlavně k pojistným smlouvám o důchodovém a životním pojištění a z bankovních účtů se sem tam dozví o nějaké úhradě na fakturu. Nejvíce je využívána vlastní vyhledávací činnost zejména prostřednictvím internetu. Spousta dlužníků se činí na inzertních či bazarových portálech, a pokud se spolehlivě zjistí identita dlužníka a následně kupujícího, lze i takto exekuci provést.

Výkon rozhodnutí se provede tak, že dlužník povinného po právní moci usnesení o nařízení výkonu vyplatí oprávněnému pohledávku v rozsahu, v jakém byla nařízením výkonu postižena, přičemž dlužník povinného vyplatí pohledávku, jestliže je již splatná, oprávněnému v den, který následuje po doručení vyznění podle § 314 občanského soudního řádu. Není-li pohledávka povinného v tento den dosud splatná,

vyplatí ji oprávněnému, jakmile se stane splatnou. Splacením pohledávky oprávněnému se poddlužník zproští povinnosti splatit dluh povinnému, a to do výše pohledávky vymáhané oprávněným. (Česko, 1963)

Shrnutí

Tato forma exekuce je mnohem méně využívaná, přitom je pro správce daně mnohem přínosnější. Na rozdíl od předchozích dvou se tu totiž nepočítá s nezabavitelnými částkami (mimo podnikatelů) ani s dvojnásobkem životního minima, jenž musí zůstat dlužníkům. Důvodem není to, že by správce daně této exekuce nechtěl využívat, ale je velkým problémem, jak vůbec se o těchto jiných finančních prostředcích dozvědět.

Pro správce daně je velmi obtížné získat informaci o existenci jiné peněžitě pohledávky dlužníka, pokud ji sám dlužník neuvede v prohlášení o majetku. Správce daně se při zjišťování těchto faktů staví do pozice obrazně srovnatelné s orgány činnými v trestním řízení – vede jakési vlastní „pátrání“, kde výsledkem je v případě úspěchu – „potrestání“ dlužníka vydáním exekučního příkazu na příkázání jiné pohledávky.

Složité je ale samotný průběh „pátrání“ – jelikož daňové řízení je neveřejné, musí správce daně postupovat velmi obezřetně, aby neporušil zásadu mlčenlivosti.

V současné době je jedním z nejlepších zdrojů informací výpočetní technika, zejména síť internet. V praxi se již také stalo, že na aukčním webovém portálu bylo objeveno, že dlužník prodává, respektive v danou chvíli právě prodal movitou věc, za kterou měl inkasovat finanční částku, ze které by mohl být jeho dluh uspokojen. Díky této získané informaci mohl být dluh uhrazen.

4.4 Daňová exekuce postižením jiných majetkových práv

Exekuce postižením majetkových práv je upraven v ustanoveních § 192 a § 193 daňového řádu. Jde o způsob vymáhání pohledávky postihnutím majetkových práv (pohledávek) na nepeněžitá plnění. Právním musí disponovat dlužník vůči poddlužníkovi. K vlastnímu uspokojení správce daně dojde až následným zpeněžením postiženého majetkového práva. Pohledávka musí v době nařízení exekuce existovat. Nelze, aby pohledávka vznikla až v budoucnu po nařízení exekuce. Předmětem exekuce je dodání zboží, vydání věci, obchodní podíl a podobně. Správce daně musí v exekučním příkazu specifikovat, proč považuje pohledávku dlužníka za poddlužníkem za postižitelné majetkové právo

a proč přikročil k použití tohoto způsobu exekuce. Ve vyrozumění o právní moci exekučního příkazu bude upřesněn způsob, místo a doba plnění pohledávky, a to i v případě, kdy lhůta splatnosti nastane později. Exekuční příkaz musí obsahovat jak náležitosti obecné, tak i speciální, zejména přesné označení majetkového práva, dále arrestatorium a inhibitorium.

Daňová exekuce postižením jiných majetkových práv má dle daňového řádu § 192 až 193 postihnout jiné právo dlužníka, které není osobním právem dlužníka, má majetkovou hodnotu a není spojeno s osobou povinného a je převoditelné na jiného. V praxi to znamená, že správce daně bude postihovat danou exekucí obchodní podíly na společnosti, členská práva, čímž je myšleno členství v bytovém družstvu, spojené s právem dlužníka na uzavírání nájemní smlouvy k bytové jednotce, jenž je ve vlastnictví družstva. Zánikem účasti dlužníka v obchodní společnosti, není vyloučeno ani zrušení společnosti, kdy lze exekučně postihnout pohledávku, a to na základě práva povinného na vypořádací podíl či práva na likvidačním zůstatku. Dále lze exekucí postihnout povinnosti v družstvu a též finanční prostředky na bankovních účtech, které nevlastní dlužník. Majitel účtu má v daném případě postavení poddlužníka.

Může jít také o nároky povinného na vydání movitých věcí vůči třetí osobě, cenného papíru nebo peněžité částky uložené v notářské nebo soudní úschově, podíl povinného v obchodní společnosti, podíl povinného v družstvu (výrobním, bytovém apod.) – právo musí být existující, ale přípustná je i exekuce existujícího práva (zpravidla v podobě pohledávky), které se naplní až v budoucnu (pohledávka se stane splatnou).

V praxi častým způsobem, jak správce daně může postihnout jiná majetková práva je exekuce finančních prostředků na bankovním účtu, který není majetkem dlužníka (např. osoba blízká – manželka). Nesmí však být pochyb, že dlužník na tomto účtu prostředky má. V takovém případě je majitel účtu v postavení poddlužníka.

Závažné důsledky nastávají právní mocí exekučního příkazu. Tímto okamžikem dochází k zániku účasti dlužníka ve společnosti či družstvu. V praxi je nejčastěji postihován obchodní podíl dlužníka ve společnosti s ručením omezeným a členský podíl v bytovém družstvu.

Postižení členského podílu v bytovém družstvu má pro dlužníky velice nepříznivé následky neboť nařízení výkonu rozhodnutí postižením členských práv a povinností vůči jednomu z manželů nebo vydáním exekučního příkazu k postižení členských práv

a povinností vůči jednomu z manželů po právní moci usnesení o nařízení exekuce zaniká ve smyslu ustanovení § 231 obchodního zákoníku i členství druhého manžela (Usnesení Nejvyššího soudu, 2005) a v důsledku toho zaniká její nájem, popřípadě společný nájem bytu (srovnání § 714 občanského zákoníku). (Usnesení Nejvyššího soudu, 2002)

Při postižení obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným nastane zánik účasti ve společnosti se vznikem nároku na vypořádací podíl. Daňovou exekuci na postižení obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným lze nařídit i v případě, že je dlužník jediným společníkem. Účast povinného ve společnosti s ručením omezeným zaniká v důsledku pravomocného nařízení výkonu rozhodnutí postižením jeho podílu i tehdy, je-li povinný společníkem jediným. Společnost samotná se tím nezrušuje a společníkovi (zde povinnému) vzniká právo na vypořádání (vypořádací podíl). Výkon rozhodnutí pak postihuje – tím, že ji přikazuje oprávněnému - pohledávku z tohoto práva na vypořádací podíl. (Usnesení Nejvyššího soudu, 2005)

Úprava od 1. 1. 2013

Novela občanského soudního řádu provedená zákonem č. 396/2012 Sb. s účinností od 1. 1. 2013 přinesla do daňové exekuce postižením jiného majetkového práva – obchodního podílu významnou změnu. Do občanského soudního řádu bylo včleněno ustanovení § 320ab, dle kterého se podíl, je-li neomezeně převoditelný, prodá po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí v dražbě. Soud přitom postupuje přiměřeně podle § 328b až § 330a občanského soudního řádu. Přičemž lze prodat v dražbě i podíl, který je omezeně převoditelný. V takovém případě může být příklep udělen jen tomu, kdo před dražbou prokáže, že splňuje požadavky stanovené zákonem, společenskou smlouvou nebo stanovami pro nabytí podílu. Hlavním cílem uvedené změny je realizovat prodej za tržní a tudíž pokud možno co největší cenu.

Shrnutí

Zde by prakticky šlo opakovat to, co je popsáno ve shrnutí exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky. Správce daně málokdy dokáže zjistit, zda dlužníkovi svědčí nějaká jiná majetková práva, než která jsou oficiálně zjištělná, nebo je nepřizná. V některých případech se lze logickou úvahou dobrat možných subjektů, vůči kterým svědčí dlužníkovi jiná majetková práva – např. pokud víme, že dlužník je živnostník, který má svou prodejnu a musí od někoho odebírat zboží, lze se dopátrat dodavatele a od něj zjistit, zda u něj

dlužník nemá již objednané zboží a to případně exektovat. Takových případů však není mnoho.

4.5 Výkon rozhodnutí prodejem movitých a nemovitých věcí

Jedná se o způsob provedení exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí v dražbě nebo mimo dražbu. Je nutné v exekučním příkazu uvést náklady exekuce, přičemž náklady za provedené prodeje je vhodné uvádět již v exekučním příkazu, anebo vydat samostatné rozhodnutí o nákladech exekuce včetně nákladů prodeje. (Zíka) Je nutné. Z důvodu přiměřenosti při volbě způsobu vymáhání daňové pohledávky preferovat exekuci na přikázání pohledávky (z účtu, na mzdu), před exekucí prodejem movitých či nemovitých věcí.

Daňová exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí je v daňovém řádu upravena rozdílně od občanského soudního řádu. Instituty daňové exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí upravují v daňovém řádu následující ustanovení:

- dražbu (ustanovení § 194 - § 202 daňového řádu),
- prodej movitých věcí (ustanovení § 203 - § 217 daňového řádu),
- prodej nemovitých věcí (ustanovení § 218 – 227 daňového řádu),
- rozvrhové řízení (ustanovení § 228 - § 231 daňového řádu).

4.5.1 Dražba

Některé postupy upravené v ustanoveních týkajících se dražby se použijí do jisté míry i pro ostatní způsoby daňové exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí. Správce daně může dle ustanovení § 194 odstavce 1 daňového řádu k provedení daňové exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí nařídit a provést dražbu, např. dražbu soudní nebo dražbu konanou soudním exekutorem. Dražba nemusí být nařízena vždy. Správce daně je v určitých případech oprávněn zpeněžit věci i mimo dražbu (ustanovení § 212 - § 216 daňového řádu). Dražbou přechází vlastnictví k movité nebo nemovité věci. Podstatou dražby je veřejná nabídka licitátora a její akceptace dražiteli. Daňový řád jednoznačně stanovuje, že dražba jak věcí movitých, tak nemovitostí je jednáním a je veřejná. Zde je rozdíl oproti úpravě obsažené v občanském soudním řádu, který jednáním označuje jen dražbu nemovitostí, u dražby věcí movitých hovoří o dražebním roku. Osobně jsem přivítala ustanovení odstavce 6 § 194 daňového řádu, které umožňuje uskutečnění dražby elektronicky, čímž se mohly snížit nároky

na organizační náročnost dražeb. Cílem je pak získat hotovost, která bude použita na úhradu pohledávek dlužníka. Dražbu provádí místně příslušný správce poplatku (lze dožádat i jiného správce poplatku).

Dražba je ukončena v případě, že jsou vydraženy všechny předměty dražby, ke kterým se našel vydražitel nebo jakmile dosažený výtěžek dosáhl výše vymáhaných nedoplatků a dalších nároků.

4.5.2 Daňová exekuce prodejem movitých věcí

Tento druh exekuce může postihnout pouze movité věci, které jsou ve vlastnictví či spoluvlastnictví dlužníka. Tyto movité věci se nejprve sepíší a následně prodají, pokud to jejich povaha nevyklučuje. V tomto případě se podpůrně pro určení, které věci lze prodat, použije ustanovení § 321 a § 322 občanského soudního řádu.

Mezi pravomoci daňového exekutora zde autoritativně patří:

- zjednat si přístup do bytu, sídla, místa podnikání a místností dlužníka (místo, kde se dlužník zdržuje),
Pro dlužníky je podstatné, že při výkonu daňové exekuce má daňový exekutor právo na vstup do obydlí, které si může i přes odpor autoritativně sjednat.
- provést osobní prohlídku,
- přizvat potřebnou osobu (nestrannou osobu – pracovníci celní správy, starosta obce, jiná vhodná osoba, dále lze přizvat zámečníka k umožnění přístupu k věcem)
- pořizovat zvukový nebo obrazový záznam s vědomím zúčastněné osoby o průběhu úkonu

Daňová exekuce prodejem movitých věcí se nařizuje vydáním exekučního příkazu na prodej movitých věcí, ve kterém není blíže specifikováno, na které věci movité je exekuce nařízena, anebo je v něm přímo uvedeno, kterých věcí movitých se exekuce týká. V exekučním příkazu musí být uvedeno místo, kde má být výkon proveden, zákaz povinnému nakládat s věcmi, které jsou sepsány a pověření exekutora k provedení exekuce. Z věcí, které jsou ve vlastnictví povinného, se nemůže týkat exekuce těch, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly.

Takto jsou z exekuce vyloučeny zejména:

- běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti,
- snubní prsten a jiné předměty podobné povahy,
- zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě,
- hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu,
- zvířata, u nichž hospodářský efekt není hlavním účelem chovu a která slouží člověku jako jeho společník. (Česko, 1963)

Věci, které mají být prodány, určí daňový exekutor v soupisu věcí, který je nedílnou přílohou exekučního příkazu na prodej movitých věcí a nutný předpoklad pro vydání dražební vyhlášky a následnou dražbu. Soupis věcí má formu listiny, která je v podobě přílohy součástí protokolu o průběhu soupisu. Do soupisu by daňový exekutor neměl zahrnout věci, ke kterým náleží právo nepřipouštějící exekuci, a věci nepodléhající exekuci. Budou-li přesto tyto věci do soupisu zahrnuty, bude třeba podat návrh na vyloučení majetku z daňové exekuce (o tomto právu je třeba osoby poučit v rámci protokolu o průběhu soupisu), případně podat návrh na zastavení daňové exekuce. V praxi exekutoři sepisují movité věci, které se nacházejí na nemovitosti, na které má dlužník nahlášen trvalý pobyt, aniž by exekutoři zkoumali, zda věci dlužníkovi skutečně patří. Podle mého názoru jde dlouhodobě o nesprávný postup, neboť skutečnost, že má někdo někde nahlášen trvalý pobyt, ještě samo o sobě nic nevypovídá, zvláště pokud dlužník žije s dalšími osobami.

Účast daňového dlužníka při soupisu věcí není povinná. V případě, že je dlužník přítomen příchodu daňového exekutora, je nutné jej při předání exekučního příkazu vyzvat k úhradě nedoplatků, poté, co celou dlužnou částku neuhradí na stvrzenku, zahajuje daňový exekutor vlastní soupis věcí. (Česko, 2009)

V případě, kdy se zahajuje soupis, začíná se pokladnou a trezorem. V praxi daňový exekutor primárně sepisuje hotové peníze, vkladní knížky, popřípadě cennosti. Zabavené peněžní prostředky se uvedou do soupisu a není-li dlužník přítomen, vydá se stvrzenka o přijetí peněžních prostředků.

Při provádění soupisu může dojít ke zjištění, že majetek je ve společném jmění manželů. Pokud je, nebo je předpoklad, že by mohl být exekvovaný majetek součástí společného

jmění manželů, manžel má stejná procesní práva a povinnosti (doručování, opravný prostředek, atd.). (Fousová, Zíka)

Je-li povinný podnikatelem, nemůže se exekuce týkat těch věcí z jeho vlastnictví, které nezbytně nutně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti; to neplatí, vázne-li na těchto věcech zástavní právo a jde-li o vymožení pohledávky oprávněného, která je tímto zástavním právem zajištěna.

Po právní moci exekučního příkazu se sepsané věci odhadnou. Cenu sepsaných věcí v jednoduchých případech určí správce daně: sám odhadem nebo na základě jiného právního předpisu:

- odhadem správce daně – jednoduché případy, zboží na skladě dle faktury, běžná motorová vozidla lze ocenit dle standartu pojišťoven – využití internetu – nabídky bazarů (vždy formou úředního záznamu); věci rychle se kazící odhadne exekutor co nejdříve
- dle jiného právního předpisu
- znalcem (§ 95 daňového řádu) v ostatních případech a vždy ve věcech kulturní povahu a historické hodnoty a drahé kovy. (Fousová, Zíka)

Sepsané věci se po právní moci rozhodnutí prodají v dražbě. Dražbou se rozumí takový prodej, kdy v určený den nabízí licitátor určitou věc ke koupi neurčitému okruhu zájemců za nejnižší podání (vyvolávací cenu), které činí 1/3 odhadní nebo úředně stanovené ceny a prodá ji tomu, kdo nabídne nejvíce a současně se zaváže splnit podmínky pro tuto dražbu stanovené. Mimo dražbu prodá správce daně věci, které se rychle kazí, před právní mocí exekučního příkazu libovolnému zájemci, nejméně však za polovinu zjištěné ceny.

Návrh na vyloučení majetku z daňové exekuce je většinou podán již po nařízení daňové exekuce při provádění soupisu – návrhem osoby, které svědčí právo k majetku nebo osoby, které je exekučním příkazem skutečností při provádění soupisu věcí. Tuto skutečnost je nutno zaznamenat do protokolu, návrh lze podat správci daně i samostatně po provedení soupisu.

Patnáctidenní lhůta pro podání návrhu začíná běžet dnem doručení exekučního příkazu pro příjemce exekučního příkazu, případně dnem, kdy se osoba, jenž není příjemcem exekučního příkazu, o nařízení exekuce na její majetek dozvěděla (oznámeno musí být do provedení exekuce) – subjektivní lhůta (většinou rodiče, děti)

Exekuce na prodej movitých věcí není příliš mnoho využívána, důvodem je nutnost provedení nepopulárních úkonů a skutečnost, že tento způsob exekuce patří k těm nákladnějším a složitějším. Správce daně by měl podle mého názoru tento způsob exekuce využívat ve větší míře, zvláště pokud není možné nařídit exekuci srážkami ze mzdy či příkázáním pohledávky z účtu, neboť o věci prodávané v dražbě je všeobecný zájem. Je ovšem otázka, zda se o movitých věcech dlužníka správce daně dozví, zvláště pokud je dlužník pravdivě neuvede v prohlášení o majetku, či pokud má nahlášen trvalý pobyt na obecním či městském úřadě. Avšak když už se k prodeji movitých věcí přistoupí, je v posledních letech téměř polovina daňových nedoplatků tímto způsobem vymožena.

Shrnutí

Nízká výslednost těchto exekucí je v případě movitých věcí ovlivněna vedle dosud platné právní úpravy dražeb movitých věcí zejména poklesem hodnoty věcí prodávaných v dražbě. Dalším prvkem omezujícím efektivitu exekuce prodejem movitých věcí je pořizování majetku formou finančního leasingu, ale i na úvěr, který je následně zajištěn smlouvou o zajišťovacím převodu vlastnického práva, což komplikuje identifikaci skutečného vlastníka věci při provádění jejich soupisu. Problémem je též uzavírání smluv o výpůjčce movitých věcí na dobu určitou mezi dlužníkem – vlastníkem věci a jinou osobou s tím, že věci jsou de facto nadále využívány dlužníkem.

4.5.3 Daňová exekuce prodejem nemovitostí

Toto exekuci lze využít na nemovitosti, které jsou ve vlastnictví dlužníka a při prodeji spoluvlastnického podílu na nemovitosti (v tomto případě se pak doručuje exekuční příkaz také spoluvlastníkům nemovitosti). Pro zpeněžení nemovitostí se opět využije dražba, která je upravena v ustanoveních § 222 - § 228 daňového řádu.

Daňová exekuce prodejem nemovitostí je dalším ze způsobů exekucí pro peněžitá plnění. Je nejnáročnějším způsobem vymožení daňového dluhu a správce daně k tomuto způsobu exekuce přistupuje v případech, kdy vymáhá řádově vyšší pohledávky, jejichž uspokojení by jinými způsoby exekuce trvalo neúměrně dlouho a nelze je uspokojit jiným vhodnějším způsobem.

Exekuční příkaz k prodeji nemovitosti je listina, kterou vydává soudní exekutor k zajištění nemovitosti dlužníka. Smyslem je zpeněžení nemovitosti v dražbě. K té však nemusí dojít,

pokud nejpozději do zahájení dražby uhradíte dlužnou částku nebo předložíte jiný exekučně postižitelný majetek.

Poznámka o vydání exekučního příkazu k prodeji nemovitosti se zasílá katastru nemovitostí, který ji zaeviduje do listu vlastnictví. Jde o varování třetím osobám, které by měly zájem o koupi nemovitosti.

Na jednu nemovitost může být vydáno více exekučních příkazů k prodeji nemovitosti. Dražba se však může konat jen na základě jednoho (prvního) příkazu. Další věřitelé se mohou přihlásit do výtěžku dražby. (Exekutorská komora České republiky)

Tento způsob exekuce má nespornou přednost v tom, že umožňuje oprávněnému poměrně rychle a v co největší míře docílit uspokojení jeho pohledávky. Exekuce prodejem nemovitostí může být nařízena jen tehdy, pokud oprávněný přesně označí nemovitost, jejíž prodej navrhuje, a pokud je prokázáno, že nemovitost je ve vlastnictví povinného. Nařízení této exekuce se vztahuje na nemovitost i s jejími součástmi a příslušenstvím. Po nabytí právní moci exekučního příkazu se ustanoví znalec, který ocení nemovitost a její příslušenství. Při určení výsledné ceny se od ceny nemovitosti a jejího příslušenství a ceny práv spojených s nemovitostí odečtou závady. Po nabytí právní moci rozhodnutí o ceně se nařídí dražební jednání (dražba). Zákon ukládá, že daňový dlužník, který byl postižen exekucí na movitý či nemovitý majetek, s ním pak nesmí jakkoli nakládat a prodávat jej.

Dle § 498 občanského zákoníku jsou nemovitými věcmi pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon. Stanoví-li jiný právní předpis, že určitá věc není součástí pozemku, a nelze-li takovou věc přenést z místa na místo bez porušení její podstaty, je i tato věc nemovitá. Veškeré další věci, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná, jsou movité.

Součástí každého pozemku je prostor nad i pod jeho povrchem, stavby zřízené na pozemku a jiná zařízení (s výjimkou staveb dočasných), včetně toho, co je zapuštěno v pozemku nebo upevněno ve zdech (§ 506 odstavce 1 občanského zákoníku). Za stavbu tak lze označit jakoukoli stavbu, ať trvalou nebo dočasnou, ať spojenou pevně základy s pozemkem nebo s vlastností movité věci.

V případě, kdy stavbu i pozemek vlastní stejná osoba, stavba jako věc z právního hlediska zaniká a stává se součástí pozemku. Výhodou je, že při prodeji domu už majitel

ve smlouvě nemusí specifikovat dům i pozemek. Stačí převést vlastnické právo pouze k pozemku.

Nařízení daňové exekuce prodejem nemovitostí provede správce daně vydáním exekučního příkazu, ve kterém postihne nemovitosti ve vlastnictví či spoluvlastnictví dlužníka. Vlastnictví postižené nemovitosti správce daně zjišťuje v rámci vyhledávací činnosti pomocí dálkového přístupu do databáze Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního. Označení postižených nemovitostí musí splňovat náležitosti vyžadované katastrálním zákonem a prováděcí „katastrální vyhláškou“ č. 26/2007 Sb.

Vydaným exekučním příkazem správce daně zakáže daňovému dlužníku nakládat s nemovitostí specifikovanou v exekučním příkazu, a to od okamžiku jeho oznámení. Současně je dlužníkovi uložena povinnost sdělit správci daně, pod sankcí odpovědnosti za způsobenou škodu, ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení exekučního příkazu, zda a komu svědčí u dotčené nemovitosti předkupní právo, jiná práva a závady s ní spojené. Exekuční příkaz je současně oznámen v souladu s ustanovením § 220 daňového řádu spoluvlastníkům dotčené nemovitosti a příslušnému katastrálnímu úřadu. Zde je rozdíl od úpravy obsažené v občanském soudním řádu, kdy spoluvlastníkům (nejde-li o manžela povinného) se doručuje exekuční příkaz až po právní moci nařízení výkonu rozhodnutí. Tímto je dána možnost podat odvolání proti exekučnímu příkazu i těmto osobám, což způsobuje v praxi problém, neboť tyto osoby nesprávně chápou své postavení v daňové exekuci a domnívají se, že je postižen i jejich podíl. Spoluvlastníkům svědčí na základě § 2140 občanského zákoníku předkupní právo, které mohou realizovat v dražbě.

Po právní moci exekučního příkazu přistoupí správce daně k další fázi exekuce prodejem nemovitostí, a sice k ocenění nemovitosti, jejího příslušenství a jednotlivých práv a závad s ní spojených. Za tímto účelem přibere do řízení znalce rozhodnutím dle § 95 daňového řádu. (Česko, 2009) V rozhodnutí o ustanovení znalce správce daně znalci uloží, co má být předmětem jeho znaleckého úkolu.

Na základě písemné výzvy doručené nejméně osm dnů před stanoveným termínem je dlužník, případně jiné osoby, povinen umožnit ohledání nemovitosti stížené exekucí. Účelem ocenění nemovitosti je získat podklad k vydání rozhodnutí výsledné o ceně nemovitosti, od kterého se bude odvíjet cena nejnižšího dražebního podání. Povinností soudního znalce je stanovit cenu obvyklou ve smyslu § 2 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování.

Na základě ocenění zpracovaného znalcem rozhodne správce daně o ceně nemovitosti a jejího příslušenství, o ceně jednotlivých práv a závad s nemovitostí spojených, o závadách, které prodejem v dražbě nezaniknout a o výsledné ceně.

V případě stanovení ceny nemovitosti a jejího příslušenství bude základním pokladem pro rozhodnutí znalecký posudek. Při určení ceny nemovitosti a jejího příslušenství není sice správce daně znaleckým posudkem vázán, avšak v případě, že od takto stanovené ceny odchýlí, musí tento svůj postup v odůvodnění rozhodnutí o výsledné ceně řádně odůvodnit.

Znalec současně ve svém posudku ocení i práva a závady spojené s nemovitostí. Práva budou hodnotu nemovitosti zvyšovat, závady naopak snižovat. Závady vážnoucí na nemovitosti jsou především představovány věcnými břemeny a zástavními a nájemními právy. Důsledné ocenění práv a závad má význam při stanovení výsledné ceny, kdy od ceny nemovitosti a jejího příslušenství a ceny práv spojených s nemovitostí se odečte hodnota závad spojených nemovitostí, která v dražbě nezaniknou.

Shrnutí

Exekuce na prodej nemovitostí se ukazuje z jedné strany jako perspektivní způsob vymáhání, neboť řada dlužníků uhradí nedoplatky již po vydání tohoto exekučního příkazu a k finalizaci prodeje nemovitostí v rámci dražby nedochází, avšak když už se k prodeji nemovitostí přistoupí, je v posledních letech téměř polovina daňových nedoplatků vymožená. Na druhou stranu, je k exekuci na prodej nemovitostí přistupováno správcem daně stále méně. V mnoha případech správce daně exekuční příkaz na prodej nemovitostí ani nevydá, neboť nemovitosti jsou zatíženy zástavními právy peněžních ústavů z důvodu čerpání úvěru, soudcovskými zástavními právy pro jiné věřitele, exekučními příkazy exekutorských úřadů a dalších. V konečném důsledku by se při realizaci výkonu daňové exekuce jednalo o vymáhání pro jiné věřitele než správce daně, kteří mají nemovitosti zajištěny zástavním právem dle pořadí.

4.5.4 Rozvrhové řízení

Daňová exekuce na movité věci a nemovitosti je pak završena tzv. rozvrhovým řízením, které upravuje daňový řád v § 228 až 232.

Po nabytí právní moci rozhodnutí o udělení příklepu a zaplacení nejvyššího dražebního podání vstupuje daňová exekuce prodejem nemovitostí do své závěrečné fáze. Správce

daně v rámci tohoto řízení rozhoduje o úhradě přihlášených pohledávek a o osudu závad váznoucích na předmětu dražby ve smyslu § 228 odstavce 2 daňového řádu. (Česko, 2009)

Správce daně je oprávněn provést rozvrhové řízení pouze v případě, že nerozhoduje o pohledávkách z exekuce přerušené podle zákona č. 119/2001 Sb., a takovýchto exekucí zejména u prodeje nemovitostí nebude mnoho.

Z výtěžku dražby se uspokojí nejdříve exekuční náklady. Dále se uspokojí věřitelé, jejichž pohledávka byla zajištěna zadržovacím právem. Ostatní pohledávky se uspokojí podle jejich pořadí. Pro pořadí je rozhodující u daňové pohledávky, pro kterou je daňová exekuce nařízena, den vydání exekučního příkazu, u přihlášené daňové pohledávky den, kdy byla u správce daně přihlášena, u pohledávky zajištěné zástavním právem den vzniku zástavního práva, u náhrad za věcná břemena den vzniku věcného břemene a u náhrad za nájemní práva den vzniku nájemního práva. Má-li několik pohledávek stejné pořadí a výtěžek dražby nestačí k jejich úplnému uspokojení, uspokojí se tyto pohledávky poměrně.

Správce daně na základě obdržených vyjádření rozhodne o rozvrhu výtěžku dražby, v němž jednotlivým věřitelům přizná nárok na úhradu pohledávky ve výši, která odpovídá jejich pořadí. V rozhodnutí o rozvrhu správce daně také rozhodne o pohledávkách, které byly při rozvrhovém jednání popřeny co do pravosti, výše, zařazení do skupin nebo pořadí, jestliže lze o nich rozhodnout bez provádění důkazů. V praxi to znamená, že tak správce daně může rozhodnout pouze v případě, že jsou všechny dostupné podklady pro rozhodnutí o popření pohledávky nesporné, nebo se jejich spornost podařilo odstranit následným shodným tvrzením účastníků rozvrhového řízení. V opačném případě správce daně vyzve ty, o jejichž námitkách nemohlo být rozhodnuto, aby podali odporovou žalobu k soudu nebo k jinému orgánu. Po právní moci rozhodnutí o odporové žalobě, správce daně nařídí jednání o rozvrhu zbytku rozdělované podstaty. Rozhodnutí o rozvrhu se doručí dlužníkovi, vydražiteli, věřitelům, kteří podali přihlášku a jejichž přihláška nebyla odmítnuta a osobám, o kterých je známo, že v jejich prospěch váznou na předmětu dražby závady. Odvolání proti tomuto rozhodnutí má odkladný účinek. Přiznané částky správce daně vyplatí po právní moci rozhodnutí o rozvrhu.

Dnem právní moci rozhodnutí o rozvrhu zanikají zadržovací a zástavní práva váznoucí na předmětu dražby. Věcná břemena a nájemní práva váznoucí na předmětu dražby zanikají, pokud nebylo rozhodnuto, že nezaniknou, a nezanikají také v případě věcných

břemen a nájemních práv, za něž byla vydražiteli poskytnuta náhrada. Pravomocné rozhodnutí o rozvrhu doručí správce daně příslušnému katastrálnímu úřadu. (Česko, 2009)

Proti rozvrhovému usnesení lze podat námitky. Stěžovatel může do třiceti dnů od vydání rozvrhového usnesení podat tzv. odporovou žalobu. Exekutor na jejím základě vyčlení spornou část peněz a rozhodne o nich až po vyřešení námitek.

5 EXEKUČNÍ NÁKLADY

Exekuční náklady upravuje daňový řád v § 182 a následujících, komplexně, tudíž obdobné ustanovení občanského soudního řádu se v tomto případě nepoužijí. Exekuční náklady hradí daňový dlužník, pokud daňová exekuce byla provedena oprávněně, a to i v případě, kdy je daňová exekuce vedena bez výsledku. Jestliže byla exekuce provedena neoprávněně, hradí náklady správce daně.

Povinnost hradit náklady vzniká:

- za nařízení daňové exekuce vydáním exekučního příkazu nebo vydáním samostatného rozhodnutí, kterým správce daně stanoví výši exekučních nákladů,
- za výkon prodeje vzniká dlužníkovi zahájením dražby nebo zpeněžením předmětu daňové exekuce mimo dražbu. (Fousová, Zíka)

Náhrada exekučních nákladů spočívá v náhradě nákladů za nařízení daňové exekuce, v náhradě nákladů za výkon prodeje a v náhradě hotových výdajů správce daně.

Exekuční náklady stanoví správce daně exekučním příkazem (s výjimkou náhrady hotových výdajů), jinak samostatným rozhodnutím, proti kterému se lze odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení. Odvolání nemá odkladný účinek. Je-li výše exekučních nákladů obsažena v exekučním příkazu, platí pro podání odvolání § 178 odstavce 4 daňového řádu. (Česko, 2009) Náhradu hotových výdajů, které souvisí s výkonem prodeje, hradí dlužník, i když k dražbě nebo zpeněžení předmětu daňové exekuce nedošlo.

Exekuční náklady se evidují na osobním daňovém účtu dlužníka a vymáhají se současně s nedoplatkem. Exekuční náklady mají povahu příslušenství daně a daňový řád pro jejich úhradu stanoví specifické pořadí podle § 152 daňového řádu s výjimkou stanovenou v § 184 odstavce 3 daňového řádu. Podle tohoto ustanovení při převodu vymožené částky z osobního depozitního účtu na osobní daňový účet daňového subjektu se exekuční náklady uspokojí vždy přednostně a úhrada hotových výdajů se provede jako první v pořadí. Údaje z depozitního účtu se využívají při statistickém sledování výkonu daňové exekuce.

Exekuční náklady za nařízení daňové exekuce a náklady za výkon prodeje lze požadovat u téhož nedoplatku jen jednou. Tyto náklady se počítají z vymáhané částky zaokrouhlené na celé stokoruny dolů, činí 2 % z částky, pro kterou je daňová exekuce nařizována, nejméně však 500 Kč a nejvýše 500 000 Kč.

Náklady za nařízení daňové exekuce – jejich povinnost úhrady vzniká dlužníkovi již vydáním exekučního příkazu nebo již vydáním samostatného rozhodnutí, kterým správce daně stanoví výši exekučních nákladů. Náklady za nařízení daňové exekuce se požadují u všech druhů daňové exekuce.

Příklad nákladů za nařízení daňové exekuce:

výše pohledávky	30 830 Kč
náklady se počítají z částky	30 800 Kč
2 % činí	616 Kč

Náklady za výkon prodeje se požadují vždy, pokud byla zahájena dražba nebo pokud byl zpeněžen předmět daňové exekuce mimo dražbu. Tyto náklady jsou ve stejné výši jako náklady za nařízení daňové exekuce.

Hotové výdaje vzniklé při provádění daňové exekuce se hradí ve skutečné výši vynaložených nákladů. Hotovými výdaji správce daně jsou zejména náklady účtované správci daně třetími osobami – např. znalečné, nájemné dražební místnosti, náklady na uskladnění věcí, náklady na zámečnické práce atd. Těmito náklady však nejsou výdaje správce daně – mzdy, poštovné, telefonní poplatky atd. Hotové výdaje exekučních nákladů zálohuje ze svého rozpočtu správce daně a úhrada jejich náhrady dlužníkem se převede do rozpočtu správce daně.

Výši hotových výdajů správce daně stanoví vždy samostatným rozhodnutím. Důvodem je skutečnost, že hotové výdaje nejsou v okamžiku nařízení daňové exekuce ještě známy, proto je není možné stanovit exekučním příkazem. Stanovenou výši hotových výdajů je dlužník povinen uhradit do 15 dnů ode dne, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Očekávanou výši hotových výdajů může správce daně předběžně zadržet z výtěžku daňové exekuce. Úhrada hotových výdajů se převádí do rozpočtu správce daně, pokud tyto výdaje zálohoval z vlastních rozpočtových prostředků. Při exekuci, jejímž exekučním titulem je zajišťovací příkaz, se hradí pouze hotové výdaje.

Při převodu vymožené částky z osobního depozitního účtu na osobní daňový účet daňového subjektu se exekuční náklady uspokojí vždy přednostně a úhrada hotových výdajů se provede jako první v pořadí.

6 ZÁSTAVNÍ PRÁVO

Občanský zákoník upravuje problematiku zástavního práva komplexně, najdeme zde upraveno i zástavní právo k obchodním podílům a zástavní právo k cenným papírům. Obchodní zákoník upravuje pouze zástavní právo k obchodnímu podílu ve společnosti s ručením omezeným.

Zástavní právo se řadí k všeobecně uznávaným, nejčastěji využívaným, zajišťovacím instrumentům. Zástavní právo řadíme mezi věcné právo, které slouží k zajištění dluhu. Jde o zajišťovací prostředek, kterým si zabezpečuje věřitel svoji pohledávku od jejího vzniku až do její realizace, pokud nesplní dlužník svůj dluh řádně a včas. Kromě této zajišťovací funkce je spjata se zástavním právem i funkce uhrazovací, která umožňuje věřiteli v případě, že dlužník neuhradí svůj dluh řádně a včas se uspokojit z výtěžku zpeněžení zástavy nebo mu zástava může propadnout do jeho vlastnictví.

Pro zástavní právo je typická jeho akcesorita k hlavnímu dluhu, tzn., zástavní právo může platně vzniknout pouze tehdy, existuje-li zajišťovaný dluh. V případě, že dluh zajištěný zástavním právem zanikl např. splnutím (došlo k jeho uhrazení), dohodou, započtením nebo jiným způsobem, zanikne i zástavní právo.

Účelem zástavního práva je, že dává správci daně jistotu, že nebude-li dluh odpovídající jeho pohledávce či jeho příslušenství splněn, existuje zde hodnota, jejíž zpeněžení může navrhnout a svou pohledávku, včetně příslušenství, z výtěžku takového zpeněžení uspokojit.

6.1 Smluvní strany v zástavním právu

Účastníky právního vztahu jsou zástavní věřitel a zástavní dlužník. Dalším účastníkem může být i zástavce, tj. osoba, která zastavila věc k zajištění dlužníkovy závazku. Zástavní dlužník a zástavce jsou často tatáž osoba a není výjimkou případ, kdy se zástavcem a zástavním dlužníkem je totožný i dlužník osobní. Zástavním právem se zajišťuje povinnost k plnění pohledávky a jejího příslušenství, tzn., pokud zajištěná pohledávka není splněna řádně a včas, je zástavní věřitel oprávněn domáhat se uspokojení z výtěžku zpeněžení zástavy.

V zástavním právu rozlišujeme tyto subjekty:

- osobní dlužník (obligační dlužník) – osoba, která má povinnost plnit řádně a včas svůj dluh zajištěný zástavou,
- zástavní dlužník – vlastník věci, která je dána do zástavy k zajištění dluhu osobního dlužníka, a který musí strpět případný výkon zástavního práva,
- zástavce - ten, kdo uzavírá se zástavním věřitelem zástavní smlouvu a zpravidla bývá i zástavním dlužníkem, tedy tím kdo dává věc do zástavy. K oddělení osoby zástavního dlužníka a zástavce dochází zejména po vzniku zástavního práva, kdy vlastnictví k věci, která je dána do zástavy přechází se zástavního dlužníka na třetí osobu (zástavce),
- zástavní věřitel – ten, kdo má pohledávku vůči osobnímu dlužníkovi a uzavírá smlouvu se zástavcem. V případě, že dlužník nesplní svou povinnosti plnit řádně a včas uspokojí se zástavní věřitel ze zástavy (např. zpeněžením věci patřící zástavnímu dlužníkovi).

Vymezení těchto subjektů vystupujících v zástavním právu je důležité při rozlišování jejich práv a povinností stanovených zákonem, který váže určitými právy a povinnostmi pouze určitou osobu (např. právy a povinnostmi ze zástavní smlouvy je obecně vázán pouze zástavce, již ne zástavní dlužník). (Grossová, 2007, str. 55-57)

Příklad:

Pan Jaroslav má syna Libora, který si chce postavit dům, v němž by žil se svoji rodinou. Vzhledem k tomu, že nemá dostatek finančních prostředků, rozhodne se svoji finanční situaci řešit půjčkou v bance. Libor však nemá žádný majetek, na který by banka mohla uplatnit zástavu jako zajištění půjčené finanční částky. Pan Jaroslav chce svému synovi pomoci a nabídne jako zástavu svůj rodinný dům. V tomto případě vystupuje v právním vztahu banka jako zástavní věřitel, Libor jako osobní dlužník a pan Jaroslav jako zástavní dlužník (vlastník zástavy) a zástavce, s kterým banka uzavře zástavní smlouvu. Následně se pan Jaroslav rozhodne svůj rodinný domeček prodat sousedovi panu Bártovi. Po nabytí vlastnického práva k domu vstupuje pan Bárta do právního vztahu jako zástavní dlužník.

6.2 Smluvní zákaz zastavení

Zákaz zastavení posiluje postavení věřitele a lze jej sjednat smluvně. Takové ujednání je účinné pouze mezi smluvními stranami. Závazné i pro třetí osoby se stává, je-li tento

zákaz zapsán do Rejstříku zástav nebo veřejného seznamu (katastru nemovitostí) nebo je-li třetí osobě znám.

6.3 Náležitosti zástavní smlouvy

Zástavní právo se zřizuje zástavní smlouvou, pro kterou není striktně vyžadována písemná forma. Zástavní smlouva musí být písemná, není-li movitá věc jako zástava odevzdána zástavnímu věřiteli nebo třetí osobě, aby ji pro zástavního věřitele opatrovala. Dále písemná smlouva je nutná vždy, je-li zástavou nemovitosti.

Zástavní smlouva ve formě veřejné listiny je vyžadovaná v případech stanovených v ustanovení § 1314 odstavce 2 občanského zákoníku, mezi které patří např. nemovitá věc jako zástava, která nepodléhá zápisu do veřejného seznamu, zástavou je závod nebo jiná hromadná věc ad.

Smluvní strany si v zástavní smlouvě musí ujednat co je zástavou a pro jaký dluh je zástavní právo zřízeno. Přičemž zástava může být určena jednotlivě nebo jiným způsobem, tak aby byla v době svého trvání určitelná.

Zástavním právem lze zajistit dluh, jeho příslušenství a je-li to ujednáno tak i smluvní pokutu.

6.4 Předmět zástavního práva

Jako zástavu lze použít každou věc, s níž lze obchodovat. Občanský zákoník považuje za věc v právním smyslu vše co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí. Zástavu tedy mohou představovat jak věci movité i nemovité, hmotné i nehmotné. Zástavou může být i ideální podíl na společné věci, pohledávka, cenný papír, podíl v korporaci a další.

Dokonce lze zřídit zástavní právo k věci, která není majetkem zástavního dlužníka (má být teprve vytvořena) nebo je zatím majetkem cizí osoby. Zákon v tomto případě pamatuje na ochranu třetích osob a umožňuje tzv. budoucí zástavní právo zapsat již předem do veřejného seznamu či rejstříku zástav, vysloví-li s tím dosavadní vlastník souhlas. V tomto případě vznikne zástavní právo až nabytím vlastnického práva zástavním dlužníkem.

Tato možnost výrazně zjednodušila řešení dřívějších problémů, které vznikaly při pořízení nemovitosti kupujícím na základě poskytnutého úvěru bankou, která vyžadovala zajištění poskytnutého úvěru zástavním právem. Často prodávající nesouhlasil se zřízením

zástavního práva na své prodávající nemovitosti, neboť se obával situace, kdy by z prodeje sešlo a jemu zůstalo zapsané zástavní právo v katastru nemovitostí. Nově lze se souhlasem prodávajícího jako vlastníka nemovitosti zapsat budoucí zástavní právo do katastru nemovitostí, s tím že zástavní právo vznikne okamžikem nabytí vlastnického práva zástavcem (kupujícím).

Za pozornost stojí poznámka týkající se práva zpětné koupě zapsaného ve veřejném seznamu. Zástavní právo k věci, k níž je sjednáno právo zpětné koupě lze zřídit pouze se souhlasem toho, pro koho je právo zpětné koupě ve veřejném seznamu zapsáno.

6.5 Zakázaná ujednání v zástavní smlouvě

K zabránění zneužití silnějšího postavení některé osoby na úkor té druhé, obsahuje občanský zákoník ujednání, která jsou pro smluvní strany zakázána. Následkem porušení těchto zákazů je relativní neplatnost, které se dotčená strana musí dovolat.

Striktně zakazuje občanský zákoník ujednání, dle kterého nesmí dlužník nebo zástavce zástavu vyplatit. Není-li dluh ještě splatný, je zakázáno smluvním stranám, dle ustanovení § 1315 odstavce 2 občanského zákoníku, ujednat že:

- zástavní věřitel se nebude domáhat uspokojení ze zástavy,
- věřitel může zástavu zpeněžit libovolným způsobem nebo si ji za libovolnou či předem určenou cenu může ponechat (toto ustanovení není možné ani po splatnosti dluhu ujednat, je-li jednou ze smluvních stran spotřebitel nebo člověk, který je malým nebo středním podnikatelem),
- věřitel může brát ze zástavy plody či užitky.

6.6 Vznik zástavního práva

Správce daně může vykonat zástavní právo podle občanského zákoníku. (Česko, 2009) Eviduje-li se věc, ke které je zřízené zástavní právo, ve veřejném seznamu, vzniká zástavní právo zápisem v tomto seznamu.

Zástavou může být věc movitá nebo nemovitá, cenný papír, pohledávka, ochranná známka či obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným apod. Zástavou může být i cizí věc se svolením vlastníka.

Zástavní právo vzniká na základě písemné smlouvy, soudem schválené dohody o vypořádání dědictví, dále pak ze zákona, rozhodnutím soudu nebo správního úřadu. Ve smlouvě musí být určen předmět zástavního práva a zajišťovací pohledávka.

Ke vzniku zástavního práva na základě smlouvy je u movitých věcí třeba odevzdání věci zástavnímu věřiteli, nebo vyznačení vzniku zástavního práva v listině, která osvědčuje vlastnictví zástavce k předmětu zástavy. Zástavní právo k nemovitostem vzniká vkladem do katastru nemovitostí. Zástavní právo k obchodnímu podílu vzniká zápisem do obchodního rejstříku. Zástavní právo může být zřízeno k pohledávce peněžité i nepeněžité. Také se může vztahovat na pohledávku, která vznikne v budoucnu. K téže věci může vzniknout více zástavních práv, pak se přednostně uspokojí nejstarší.

K zajištění jedné pohledávky může být zastaveno i několik věcí. Zástavní právo lze zřídit na určitou dobu, do určité výše nebo pro určitý druh pohledávky. Zástavní právo je velmi užívaným nástrojem pro oblast podnikatelských vztahů.

Zástavce může věřitele požádat o vydání zástavního listu, ve kterém je předmět zástavy podrobně popsán. Je-li zastavená věc předána zástavnímu věřiteli, musí o ni pečovat s péčí řádného hospodáře a má proti zástavci právo na náhradu nákladů s tím spojených jako poctivý držitel. Má jako poctivý držitel také právo na náhradu nákladů vůči zástavci (zástavnímu dlužníkovi). Samotnou zástavu smí užívat, jen pokud dostal souhlas od zástavního dlužníka.

Nedojde-li k odevzdání movité věci, lze věc označit jako zastavenou. V tomto případě, se lze dovolat zástavního práva vůči třetí osobě, jen pokud nebyla v dobré víře, tzn., pokud věděla anebo mohla vědět, že k dané věci je zřízené zástavní právo. V opačném případě, se má za to, že věc označena nebyla.

Ve smlouvě se mohou smluvní strany dohodnout, že zástavní právo k movité věci vznikne odevzdáním věci třetí osobě, která věc bude opatrovat. Vznik zástavního práva může být ujednáno až ke dni zápisu do rejstříku zástav. Do rejstříku zástav se zapisuje i zástavní právo k věci nemovité nezapisované do veřejného seznamu, zástavní právo k závodu a movité věci hromadné. Zápis do rejstříku zástav provádí notář bez zbytečného odkladu po sepsání zástavní smlouvy.

Zápis do rejstříku zástav pomocí veřejné listiny považují za zbytečně komplikovaný postup, zejména proto, že podléhá formě veřejné listiny každá změna či dodatek zástavní

smlouvy. Takovýto postup se poté smluvním stranám značně prodraží a není vhodný zřizovat u méně hodnotných zástav.

U zástavního práva zřízeného rozhodnutím orgánu veřejné moci, vzniká zástavní právo vykonatelností rozhodnutí, není-li stanovena pozdější doba. Tyto účinky nemají vliv na zápis zástavního práva do rejstříku zástav nebo do veřejného seznamu, kdy jde pouze o deklaratorní zápis, tzn., že zápisem do příslušné evidence se pouze osvědčí (potvrdí) existence zástavního práva, které vzniklo vykonatelností rozhodnutí. (Grrosová, 2007, str.57-61)

6.7 Zastavení pohledávky

Dle občanského zákoníku může být předmětem zástavního práva postupitelná pohledávka, kterou se dle ustanovení § 1881 rozumí pohledávka, jež lze zcizit, není-li to ujednáním věřitele a dlužníka vyloučeno. Nelze postoupit pohledávku, která zaniká smrtí či jejíž obsah by se změnou věřitele změnil k tíži dlužníka.

Vyloučí-li si smluvní strany ve své smlouvě postoupení pohledávky, pak takovéto ujednání brání i zřízení zástavního práva k pohledávce. Účinky pro zástavního věřitele má takový zákaz pouze tehdy, je-li mu znám. Neví-li zástavní věřitel o zákazu postoupení pohledávky, smlouva bude platná.

Příklad:

Pan Radim půjčil panu Jiřímu 100.000,- Kč. V dodatku ke smlouvě o zápůjčce si smluvní strany mj. zakázaly, aby zapůjčitel (pan Radim) pohledávku postoupil třetí osobě. Pan Radim měl autonehodu a potřeboval na opravu svého zničeného auta 100.000,- Kč, které neměl, neboť všechny svoje úspory půjčil panu Jiřímu. Majitel autoservisu, kam pan Radim dal svoje auto opravit, slíbil panu Radimovi, že mu posečká s platbou za opravu auta, ale vyžadoval po něm zástavu. Pan Radim si vzpomněl na pohledávku za panem Jiřím a nabídl ji majiteli autoservisu do zástavy. Majiteli autoservisu však nebylo známo, že pan Radim a pan Jiří si v dodatku ke smlouvě o zápůjčce zakázali postoupení pohledávky třetím osobám. Dle ustanovení § 1760 občanského zákoníku bude taková smlouva platná, neboť zástavnímu věřiteli (majiteli autoservisu) nebyl takový zákaz znám.

Dle ustanovení § 1336 odstavce 1 občanského zákoníku je dlužník zastavené pohledávky (podle příkladu pan Jiří) před splatností zajištěného dluhu povinen plnit nedílně zástavnímu věřiteli (majiteli autoservisu) a zástavnímu dlužníku (panu Radimovi). Toto

pravidlo je v praxi pro věřitele spíše přítěží z hlediska toho, že dlužník může plnit oběma stranám nebo se odvolávat, že již plnil jinému. Pro zjednodušení je vhodné v zástavní smlouvě vyloučit možnost dlužníka plnit dílem zástavnímu věřiteli a dílem zástavnímu dlužníku. Tuto možnost dává smluvním stranám ustanovení § 1340 občanského zákoníku.

Po splatnosti zajištěného dluhu, má zástavní věřitel právo, aby dlužník zastavené pohledávky plnil pouze jemu. Uplatní-li zástavní věřitel toto své právo na plnění u dlužníka, podá o tom zprávu věřiteli zastavené pohledávky (panu Radimovi).

Zástavní právo k pohledávce lze dle ustanovení § 1319 odstavce 1 občanského zákoníku ujednat ke dni zápisu do Rejstříku zástav. Pohledávka se považuje za nehmotnou movitou věc, ke které jako takové se vyžaduje zástavní smlouva ve formě veřejné listiny.

Neujednali si strany zápis do rejstříku zástav, vznikne zástavní právo k pohledávce účinností smlouvy. Účinky zástavní smlouvy vůči dlužníku zastavené pohledávky nastávají, až je mu zástavní dlužník oznámí nebo zástavní věřitel prokáže. Zástavní dlužník tedy nemá povinnost před plněním dluhu nahlížet do Rejstříku zástav, zda nemá plnit někomu jinému než svému věřiteli.

6.8 Budoucí zástavní právo

Občanský zákoník umožňuje, aby zástavou byla věc, k níž má zástavnímu dlužníkovi vzniknout vlastnické právo teprve v budoucnu. Toto pravidlo zahrnuje nejen věci, které již existují, ale i ty, které budou teprve vytvořeny.

Toto ustanovení o budoucím zástavním právu řeší například problémy dlužníků, kterým banka nechtěla poskytnout úvěr, protože neměli hned zpočátku čím ručit. (Česko, 2012)

Příklad:

Pan Vlasta si našel na stránkách realitní kanceláře krásný byt, který by si chtěl pořídit. Po prohlídce bytu byl nabízeným bytem natolik okouzlen, že se rozhodl bez váhání pro jeho koupi. Jelikož neměl dostatek finančních prostředků, zamířil přímo do banky zjistit podmínky úvěru. Rozhodně se nevyhne vyřízení úvěru bez zřízení zástavního práva. Dříve pokud by neměl pan Vlasta jinou nemovitost adekvátní hodnoty, musel by přesvědčit prodávajícího, aby ještě před prodejem nemovitosti na ni jako zástavce zřídil zástavní právo, ve prospěch pana Vlasy. Tento postup odmítala řada prodávajících, neboť se obávala, kdyby k prodeji nemovitosti nedošlo, aby na ni nezůstalo zřízené zástavní právo. Od 1. 1. 2014 lze zapsat se souhlasem prodávajícího (vlastníka

nemovitosti) do veřejného seznamu budoucí zástavní právo, které vznikne až okamžikem nabytí vlastnického práva zástavním dlužníkem.

Je-li vyžadován ke vzniku zástavního práva zápis do veřejného seznamu (katastru nemovitostí) nebo do rejstříku zástav, je zapsáno budoucí zástavní právo ještě před nabytím vlastnického práva zástavním dlužníkem, kdy vznikne i zástavní právo.

6.9 Zastavení, zástava cizí věci

Zástavce může zastavit cizí věc jen se souhlasem vlastníka. V opačném případě, není-li udělen souhlas vlastníka, vznikne zástavní právo k cizí movité věci jen, je-li věc odevzdána zástavnímu věřiteli a ten ji přijme v dobré víře, že je zástavce oprávněn věc zastavit.

Přijme-li provozovatel zastavárenského závodu cizí movitou věc, kterou vlastník zástavci nesvěřil, může se vlastník věci domáhat na provozovateli zastavárenského závodu práva na vydání věci, prokáže-li pozbytí věci ztrátou nebo činem povahy úmyslného trestného činu. Zastavárník musí poté vydat věc vlastníkovi. V rámci své ochrany, může si zastavárník vést evidenci osob, se kterými navazuje obchodní styk, a domáhat se vůči nim náhrady škody.

Příklad:

Panu Jáchymovi někdo ukradl z garáže jeho horské kolo, k němuž měl udělaný speciální nosič na košík zeleniny. Hned poté, co zjistil, že postrádá kolo, oznámil krádež na policii, která s ním sepsala protokol a začala s vyšetřováním. Druhého dne viděl svoje kolo v zastavárně na kraji města. Pan Jáchym má právo na vydání svého kola od provozovatele zastavárny, neboť jde o věc, kterou pozbyl činem povahy úmyslného trestného činu. Majitel zastavárny má povinnost bez požadavku jakékoli protihodnoty panu Jáchymovi horské kolo vydat. Zároveň má majitel zastavárny právo požadovat zaplacení náhrady škody.

Povinností vlastníka věci je věc důkladně popsat, tak aby byla odlišena od jiných věcí téhož druhu. Dále má vlastník povinnost prokázat vlastnické právo k věci. Provozovatel zastavárny, musí vyvíjet větší péči při přijímání věcí do zástavy. V jeho případě mu nepomůže ani skutečnost, že byl v dobré víře. (Zíka)

6.10 Rozsah zástavního práva

Zástavní právo se vztahuje na zástavu, její přírůstek a příslušenství. Smluvní strany si mohou rozsah zástavního práva ve smlouvě upravit odchýlně. Na plody a užitky věci se vztahuje zástavního práva, jen pokud jsou odděleny.

Občanský zákoník stanovil výjimku ze zásady, že zánikem zástavy zaniká i zástavní právo, pro případy, kdy dojde k zániku zástavy jako samostatné věci, ale její substance zůstane zachována. Jde o typickou přeměnu, spojení zástavy s jinou věcí nebo rozdělení zastavené věci. (Česko, 2012)

Příklad:

Dojde-li ke zpracování zastaveného kamenného bloku, z kterého je vytvořena socha, zástavní právo v tomto případě nezaniká a zatíží novou sochu.

6.11 Práva a povinnosti ze zástavního práva

Zástavní dlužník má povinnost zdržet se všeho, čím dojde k zhoršení zástavy. Dojde-li ke snížení dostatečné jistoty zástavního dlužníka nebo stane-li se nedostatečnou, je zástavní dlužník povinen jistotu přiměřeně doplnit.

V zástavním právu jsou stanovena pravidla následku pojistné události, která zasáhne pojištěnou zástavu. V takovém případě nastane-li pojistná událost, pojišťovna plní zástavnímu věřiteli, prokáže-li včas, že na věci vážne jeho zástavní právo. Neuhradí-li zástavní dlužník řádně a včas svoji pohledávku, vzniká zástavnímu věřiteli právo uspokojit se ze zadrženého plnění z pojistné smlouvy.

6.12 Výkon zástavního práva

Občanský zákoník umožňuje smluvním stranám větší smluvní volnost při určení způsobu výkonu zástavního práva. Tímto krokem velice posiluje postavení zástavního práva jako zajišťovacího prostředku, neboť hodnota funkce zajišťovací a uhrazovací u tohoto zajišťovacího prostředku značně vzrostla.

Záleží na zástavním věřiteli a dlužníku jakou formu výkonu zástavního práva v zástavní smlouvě zvolí. Kromě dřívějšího prodeje zástavy ve veřejné dražbě nebo prodejem podle zvláštního zákona (soudní prodej zástavy) se mohou smluvní strany dohodnout na prodeji z volné ruky, veřejné soutěži o nejlepší nabídku, dobrovolné dražbě či vnucené správě.

Vždy musí respektovat zakázaná ujednání (ustanovení § 1315 občanského zákoníku), jejichž porušení způsobuje relativní neplatnost.

Výkon zástavního práva se provádí hlavně zpeněžením zástavy, ale není vyloučena ani dohoda, k níž dojde po splatnosti pohledávky, podle níž si věřitel zástavu za libovolnou nebo předem určenou cenu ponechá (tzv. propadná zástava). K takovéto dohodě se nebude přihlížet, je-li smluvní stranou spotřebitel nebo malý nebo střední podnikatel.

Není-li v zástavní smlouvě ujednán způsob zpeněžení zástavy, preferuje se její prodej ve veřejné dražbě. Ujednání, že zástavní věřitel může prodat zástavu jiným způsobem, než ve veřejné dražbě zavazuje i právního nástupce zástavního dlužníka.

Před započítím se zpeněžení zástavy musí zástavní věřitel nejdříve oznámit zástavnímu dlužníkovi, že přistoupil k výkonu zástavního práva. Je-li zástavní právo zapsáno ve veřejném seznamu nebo v rejstříku zástav zajistí zástavní věřitel zápis o započítí s výkonem zástavního práva i v tomto rejstříku. Po uplynutí 30 dnů od oznámení zástavnímu dlužníkovi nebo dne zápisu ve veřejném seznamu nebo rejstříku zástav může věřitel zpeněžit zástavu. Smluvní strany si nemohou předem ujednat kratší lhůtu.

Zástavní věřitel má oznamovací povinnost i vůči zástavním věřitelům, jejichž právo na uspokojení předchází jeho právo na uspokojení.

Dlužník poté, co mu bylo věřitelem oznámeno započítí s výkonem zástavního práva, nesmí bez souhlasu zástavního věřitele zástavu zcizit. Zákaz zcizení zástavy se zapisuje rovněž do veřejného seznamu a rejstříku zástav, je-li v něm evidováno dané zástavní právo.

Povinností zástavního dlužníka je strpět výkon zástavního práva, vydat zástavnímu věřiteli zástavu i listiny potřebné k převzetí, prodeji a užívání a poskytnout věřiteli potřebnou součinnost.

Z výtěžku zpeněžení zástavy se hradí pohledávka, její příslušenství a náklady, na jejichž náhradu má zástavní věřitel právo. O průběhu zpeněžení zástavy informuje zástavní věřitel dlužníka písemnou zprávou, ve které mj. uvede i výtěžek a náklady zpeněžení. (Česko, 2012)

7 ODKLAD A ZASTAVENÍ DAŇOVÉ EXEKUCE

7.1 Odklad daňové exekuce

Odklad daňové exekuce upravuje § 181 daňového řádu. Ustanovení poskytuje demonstrativní výčet situací, za kterých by měl správce daně rozhodnout o odkladu daňové exekuce. Obdobné ustanovení se nachází v občanském soudním řádu (§ 266 občanský soudní řád). Toto ustanovení se při daňové exekuce nepoužije. Odkladem exekuce se rozumí takový stav, ve kterém správce daně nepokračuje v exekuci. Nevydává rozhodnutí potřebná k dalšímu postupu exekuce ani nepokračuje ve faktických úkonech, kterými se realizuje donucování povinného. Správce daně může daňovou exekuci na návrh dlužníka nebo z moci úřední částečně nebo zcela odložit, zejména šetří-li se skutečnosti rozhodné pro:

- zastavení daňové exekuce (důvodem pro odklad daňové exekuce zde bude zpravidla podání excindační žaloby),
- vyloučení předmětu exekuce ze soupisu věcí nebo
- podmínky pro posečkání úhrady nedoplatku.

Odklad daňové exekuce může nastat i ze zákona. Podle § 109 odstavce 1 písmene c) insolvenčního zákona bude-li zahájeno insolvenční řízení, exekuci postihující majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit, nelze ji však provést. Další případy odkladu exekuce jsou speciálně upraveny v rámci jednotlivých způsobů exekuce. Podle § 289 odstavce 2 občanského soudního řádu rozhodl-li soud o odkladu provedení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy proto, že lze očekávat zastavení výkonu rozhodnutí, provádí plátce mzdy srážky dále, ale nevyplácí je oprávněnému, dokud nebude odklad výkonu zrušen. Zastaví-li soud výkon rozhodnutí, vyplátí plátce mzdy sražené částky povinnému.

O odkladu daňové exekuce může správce daně rozhodnout až poté, co bylo zahájeno exekuční řízení. Výrok takového rozhodnutí může obsahovat sdělení, že právní účinky již provedených exekučních úkonů nezůstávají zachovány. V opačném případě plyne ze zákona, že zachovány zůstávají (půjde především o arrestorium a inhibitorium). Dále bude výrok rozhodnutí obsahovat dobu, po kterou je daňová exekuce odložena.

Důvody pro odložení daňové exekuce musí být přechodného rázu. Pominou-li důvody, které vedly k odkladu daňové exekuce, a nedojde-li k jejímu zastavení, rozhodne správce

daně o pokračování v daňové exekuci. Rozhodnutí o odložení, jakož i rozhodnutí o pokračování v odložené daňové exekuci se doručuje všem příjemcům exekučního příkazu. Proti těmto rozhodnutím nelze uplatnit opravné prostředky. Není však vyloučeno uplatnění dozorčích prostředků nebo námitky podle § 159 daňového řádu.

7.2 Zastavení daňové exekuce

Zastavení daňové exekuce upravuje § 181 daňového řádu. Obdobné ustanovení § 268 a § 269 občanského soudního řádu se při daňové exekuci nepoužije. Správce daně na návrh příjemce exekučního příkazu nebo z moci úřední daňovou exekuci zcela nebo zčásti zastaví, pokud:

- pro její nařízení nebyly splněny zákonné podmínky – zejména zde nebyl platný exekuční titul nebo se dosud nestal vykonatelným,
- odpadl důvod, pro který byla daňová exekuce nařízena – např. pokud došlo k dobrovolnému uhrazení nedoplatku; v případě částečného dobrovolného uhrazení nedoplatku se exekuční řízení zastaví částečně,
- správce daně povolí posečkání úhrady nedoplatku – správce daně na žádost daňového subjektu nebo z moci úřední může povolit posečkání úhrady daně, popřípadě rozložení její úhrady na splátky (srovnání § 156 daňového řádu); institut posečkání daně je podle mého názoru jedním z nejvhodnějších prostředků, kterým dlužník může ze sociálních důvodů zabránit neprodlenému provedení daňové exekuce;
- bylo pravomocně rozhodnuto, že daňová exekuce postihuje majetek, k němuž náleží právo nepřipouštět exekuci, nebo věci nepodléhající exekuci – jestliže správce daně pravomocně rozhodl o excindační žalobě tak, že určitá věc, právo nebo jiná majetková hodnota se vylučuje z daňové exekuce, správce daně ohledně tohoto majetku exekuci zastaví; ve druhém případě se jedná o věci, které nepodléhají exekuci prodejem movitých věcí a nemovitostí podle § 322 občanského soudního řádu,
- zaniklo právo vymáhat nedoplatek – uplynula-li prekluzivní lhůta pro placení daně ve smyslu § 160 daňového řádu, nebo pokud byl exekuční titul po zahájení daňové exekuce zrušen (ke zrušení rozhodnutí může dojít v rámci odvolacího řízení, obnoveného řízení, přezkumného řízení, v řízení ve správním soudnictví nebo v řízení o ústavní stížnosti Ústavním soudem),

- předpokládaný výtěžek nepostačí ani ke krytí exekučních nákladů – ukáže se tedy, že pohledávka správce daně nebude ani zčásti uspokojena; tento způsob zastavení exekuce lze uplatnit především v případě exekuce prodejem movitých věcí, případně i nemovitostí, neboť v těchto případech vzniká správci daně nejvíce exekučních nákladů,
- by pokračování v daňové exekuci bylo spojeno s nepoměrnými obtížemi,
- dlužník, jehož mzda je exekučována, nepobírá nejméně po dobu jednoho roku, mzdu alespoň v takové výši, aby z ní mohly být srážky prováděny,
- bylo nařízeno více daňových exekucí a k úhradě vymáhaného nedoplatku postačí pouze některá z nich,
- je tu jiný důvod, pro který nelze v daňové exekuci pokračovat – může se jednat o případy, kdy jsou z daňové exekuce vyloučeny některé pohledávky.

Příjemce exekučního příkazu je oprávněn navrhnout zastavení daňové exekuce kdykoliv v průběhu exekučního řízení. Návrh je základním prostředkem právní obrany dlužníka proti nařízené daňové exekuci.

Exekuční řízení zastavením řízení formálně končí. Rozhodnutím se však nezastavuje daňové řízení, ale pouze exekuční řízení. Zastavení daňové exekuce nezakládá překážku věci rozsouzené, bude tedy možné následně vydat nový exekuční příkaz pro stejný nedoplatek, pokud se např. objeví další majetek dlužníka. Rozhodnutí o zastavení daňové exekuce se doručuje všem příjemcům exekučního příkazu. Proti tomuto rozhodnutí nelze uplatnit opravné prostředky. Není však vyloučeno uplatnění dozorčích prostředků nebo námitky podle § 159 daňového řádu.

8 NÁVRH NA ZVÝŠENÍ EFEKTIVNOSTI VYMÁHÁNÍ

V závěrečné kapitole této diplomové práce budou shrnuty získané informace a sestaven návrh na zvýšení efektivity vymáhání daňových pohledávek. Úspěšnost exekuce ovlivňují dvě hlavní okolnosti. Podstatné je, zda dlužník má, nebo nemá postižitelný majetek, jehož zpeněžením by došlo k uspokojení pohledávky věřitele. Na tuto okolnost nemá soudní exekutor vliv. Druhým faktorem je soubor prostředků, jimiž soudní exekutor ze zákona disponuje k vymožení dluhu. Způsoby provedení exekuce jsou však pro všechny soudní exekutory nastaveny stejně, ať už působí v kterémkoliv obvodu v Česku.

Tabulka 2: Přehled vymáhaných a vymožených nedoplatků podle daňové exekuce v milionech Kč

Daňová exekuce	Nedoplatky vymáhané				Nedoplatky vymožené			
	k 31. 12. 2012		k 31. 12. 2013		v roce 2012		v roce 2013	
	Částka	% *	Částka	% *	Částka	% **	Částka	% **
Srážkami ze mzdy	5 268	5,3	5 105	4,6	176	6,8	147	6,1
Příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb	8 934	9,0	13 555	12,2	1 989	73,6	1 778	73,5
Příkázáním jiné peněžité pohledávky	1 653	1,7	2 957	2,7	220	8,5	202	8,3
Postižením jiných majetkových práv	82	0,1	229	0,2	19	0,7	1	0,04
Prodejem movitých věcí	1 048	1,1	1 506	1,4	95	3,7	81	3,3
Prodejem nemovitostí	1 687	1,7	1 908	1,7	41	1,6	38	1,6

Zdroj: Finanční správa Česko republiky, vlastní zpracování

* Procentuální podíl objemu nedoplatků evidovaných ve vymáhání k předmětnému způsobu daňové exekuce k celkovému objemu nedoplatků evidovaných ve vymáhání.

** Procentuální podíl vymožených nedoplatků předmětným způsobem daňové exekuce k celkovému objemu daňových nedoplatků vymožených vymáhacími úkony.

Z tabulky vyplývá, že daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb byla i v roce 2013 nejčastěji využívaným a zároveň nejefektivnějším exekučním prostředkem, byť jeho efektivita je zvláště v posledních letech ovlivňována nízkým stavem volných finančních prostředků na účtech daňových subjektů v důsledku hospodářské recese i skutečností, že tímto exekučním prostředkem nelze postihnout

peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech u bank v případech, kdy daňový subjekt není majitelem účtu, na němž jsou deponovány peněžní prostředky, například z jeho podnikatelské činnosti. Exekuce srážkami ze mzdy je dalším poměrně hojně využívaným způsobem daňové exekuce při vymáhání daňových nedoplatků, její efektivita je však negativně ovlivňována omezenými možnostmi správce daně včas zjistit a reagovat na změny zaměstnavatele dlužníka. Negativa přináší také vysoká míra nezaměstnanosti v mnoha regionech České republiky a pokles výtěžnosti tohoto způsobu. Mzda dlužníků bývá v době nařízení daňové exekuce nezřídka postihována srážkami pro jiné pohledávky jiných věřitelů a výše prováděných srážek neumožňuje provedení exekuce pro další pohledávky za dlužníky. Uspokojení pohledávek vymáhaných daňovou exekucí pak přichází v úvahu až po provedení výkonů rozhodnutí (exekucí) v dřívějším pořadí. Prostřednictvím institutu daňové exekuce postižením jiných majetkových práv lze od účinnosti daňového řádu postihnout jiné právo dlužníka, které má majetkovou hodnotu, není spojeno s osobou povinného a je převoditelné na jiného (tj. např. obchodní podíly na společnosti, členská práva a povinnosti v družstvu), nicméně možnost využití tohoto institutu a jeho efektivita jsou velmi nízké. Na výtěžnost exekucí prodejem movitých věcí ve stále vyšší míře působí malý zájem o nabízené věci v místech konání dražeb a nízká hodnota věcí prodávaných v dražbě, přičemž předpokládaný výtěžek mnohdy nepřevyší exekuční náklady. Daňové exekuce prodejem nemovitostí vykazují dlouhodobě se snižující výtěžnost zejména vzhledem k tomu, že řada nemovitostí, které by mohly být postiženy touto exekucí, je zatížena zástavními právy dalších věřitelů s přednostním právem na uspokojení pohledávky, a to zejména ze strany poskytovatelů platebních služeb.

Nastínit vhodný způsob na zvýšení efektivnosti exekučního řízení není zrovna lehký úkol, jak by se na první pohled mohlo zdát. Nejjednodušším by se mohlo jevit nechat exekuce provádět jedním subjektem, respektive jedním typem subjektů, například soudy. Není to však ideální řešení, znamenalo by to zahlcení našich již tak dost zahlcených soudů a exekuce by se tak staly značně neefektivními a nevhodnými.

Efektivita vymáhání daňových pohledávek je ovlivňována zejména v posledních letech narůstající nemajetností a předlužeností dlužníků, nemožností dohledání majetku dlužníků, úmrtí dlužníka a předlužeností dědictví, zánik daňového subjektu bez právního nástupce, zvyšujícím se počtem společností, které se dostávají do likvidace, přičemž mnohé z nich zůstávají dlouhodobě neřešeny. Vliv na nevymahatelnost pohledávek má dále vykazování fiktivní ekonomické činnosti společností, které nevlastní žádný majetek apod.

Celkově lze konstatovat, že s obdobnými obtížemi při vymáhání se potýkají i soudní exekutoři, kteří však oproti správcům daně disponují kromě jiného i účinnější právní úpravou vymáhání pohledávek. Již od roku 2001, kdy byly zavedeny exekuce, v nich panuje systémová nerovnováha, a to ať již mezi vymáháním pohledávek soukromým exekutorem nebo soudem, nebo ve vztahu k právům a povinnostem soukromého exekutora na jedné straně a dlužníka/povinného na straně druhé. Myslím si, že by bylo dobré, kdyby se zavedla hluboká reforma soukromých exekucí, která v exekucích vybaví soudy stejnými pravomocemi, jakým se těší soukromí exekutoři; zpřísní osobnostní požadavky na exekutorské čekatele; přesune rozhodování o odměně a hotových výdajích spojených s exekucí na soud; stanoví, že nařízení exekuce bude podléhat soudním poplatkům; ustanoví povinnost orgánů veřejné moci vymáhat pohledávky samy; zlepši přístup k informacím o exekucích přesunem vedení Centrální evidence exekucí z Exekutorské komory na stát a nakonec zavede povinnost exekutora uhradit státu náklady státem vynaložené za něj z titulu škody způsobené výkonem veřejné moci.

Jestliže dlužník dobrovolně nesplatí své pohledávky, věřitel se obrátí na příslušný soud se žalobou na vydání platebního rozkazu, což věřitelům doporučuji. Hlavním důvodem je úspora času, která je dána tím, že platební rozkaz je vydán ve zkráceném řízení, kdy soud rozhoduje bez nařízení ústního jednání a je poměrně vysoce účinný. Ovšem i tak je riziko, že dluh splacen nebude. Poté podá oprávněný návrh na soudní výkon rozhodnutí nebo exekuci. Dle mého názoru je vymáhání pohledávek soudním exekutorem rychlejším způsobem, jak si může věřitel zajistit svou pohledávku. V rámci předžalobních úkonů, je třeba také posoudit právní vztah pohledávek, včetně možného rizika promlčení či prekluze. Je také možnost projednat s dlužníkem úhradu dluhu ve splátkách a případné zajištění pohledávky, které zvýší pravděpodobnost úhrady v případě platební neschopnosti dlužníka.

Pokud věřitel zjistí, že je proti dlužníkovi zahájeno insolvenční řízení, může svou pohledávku uplatnit přihláškou nebo se může do doby rozhodnutí soudu o úpadku k návrhu na zahájení insolvenčního řízení svým návrhem připojit. Pro podání přihlášky pohledávky je důležitá lhůta k jejímu přihlášení. Ta běží od zahájení insolvenčního řízení a končí ve lhůtě stanovené soudem v rozhodnutí o úpadku, tedy od třiceti do šedesáti dnů od zveřejnění rozhodnutí o úpadku. V insolvenčním řízení, na rozdíl od řízení o soudní výkon rozhodnutí nebo exekuce, lze vymáhat pouze peněžité pohledávky,

kteřé ale nemusejí být vykonatelné a po zahájení insolvenčního řízení lze přihlásit i pohledávky, které by (nebyť insolvenčního řízení) ani nebyly splatné.

Exekuce nebo soudní výkon rozhodnutí může znamenat v některých případech relativně rychlý způsob uspokojení pohledávky věřitele. Insolvenční řízení bývá zpravidla delší, protože je v rámci zpeněžování majetku dlužníka nutné zjistit a následně zpeněžit pokud možno veškerý, tedy i hůře prodejny majetek a vyčkat skončení souvisejících soudních sporů.

Základ k vyšší efektivitě vymáhání daňových nedoplatků je nutné položit také v legislativní oblasti. Důležité je, že si jednotlivé právní předpisy závažným způsobem neodporují, ale bylo by vhodné tu a tam přijmout nějakou novelu, která by některá ustanovení zpřesnila. Bylo by dle mého názoru také dobré, kdyby úprava exekuce byla zastřešena jediným právním předpisem.

Bylo by dle mého názoru také vhodné, přijmout takovou právní úpravu, která by zabránila vzniku situací, kdy daňový dlužník ukončí podnikatelské aktivity bez vyrovnání daňových nedoplatků a daňový dlužník pokračuje v podnikatelských aktivitách v nově zřízených společnostech se stejným nebo obdobným předmětem činnosti. Takovéto daňové nedoplatky se pak stávají nedobytnými, jelikož zanikl daňový dlužník jako účastník daňového řízení a není tedy možné dluh vymoci. Nicméně úprava legislativy je spíše otázka pro naše zákonodárce.

Dle stávající právní úpravy může peněžní ústav odepisovat prostředky z účtu nejdéle po dobu šesti měsíců ode dne, kdy byl peněžní ústav vyrozuměn o nabytí právní moci nařízení výkonu rozhodnutí. Dle mého názoru by se tato šestiměsíční lhůta mohla prodloužit, případně proč by nemohla být dokonce neomezená. V současnosti musí správce daně po uplynutí této šestiměsíční lhůty znovu vydat exekuční příkaz (samozřejmě pouze v případě, že jeho pohledávka nebyla zcela uspokojena). Kdyby lhůta byla prodloužena nebo by byla neomezená, mohl by peněžní ústav srážet peněžní prostředky z bankovního účtu daňového dlužníka průběžně, a to do té doby, dokud by nebyl daňový nedoplatek zcela splacen.

Bylo by také dobré zveřejňovat jména/názvy daňových dlužníků – například od určité výše daňových nedoplatků. Tito daňoví dlužníci by pak byli zveřejňováni a zasílány například peněžním ústavům, katastrálním úřadům a podobně. Peněžní ústavy by pak měly o dlužnících přehled a neposkytovaly by dlužníkům peněžní půjčky nebo úvěry. Peněžní

ústav by mohl tyto údaje také použít v případě, když by se dlužník rozhodl zřídit si nový bankovní účet a vložit na něj peněžní prostředky. Zaměstnanec peněžního ústavu by pak mohl zkontrolovat, zda se nejedná o dlužníka a v případě že ano, ihned to nahlásit na příslušný soud. Soud by pak vydal exekuční příkaz na pohledávku na peněžní prostředky, což by značně urychlilo vymáhání pohledávek.

Co se týká katastrálních úřadů, bylo by to obdobné. Zaměstnanec katastrálního úřadu by také informoval soudy o majetku dlužníka, který nabyl do svého vlastnictví, a soudy by pak měly usnadněnou práci v oblasti šetření majetku povinného a byly by tak v kratším intervalu nařizovány exekuce prodejem nemovitostí a nemovitého majetku dlužníka.

Samozřejmě by se do takového seznamu neuváděli všichni daňoví dlužníci, záleželo by na konkrétní výši daňového nedoplatku a na konkrétní době, jak dlouho je nedoplatek po splatnosti. Co se týče konkrétní výše daňového nedoplatku, navrhla bych částku od 1 milionu Kč, neboť správci daně jsou nejúspěšnější s vymáháním daňových nedoplatků nižších než 1 milion Kč a vyšší částky už se vymáhají obtížněji. Konkrétní dobu bych stanovila např. na několik měsíců, ale toto tvrzení je velmi diskutabilní, neboť postup vymáhání daňových nedoplatků jednotlivých daňových dlužníků je pokaždé individuální a vždy záleží na mnoha okolnostech. Není důvod v seznamu uvádět takové dlužníky, kteří se jimi stali např. svou vlastní nepozorností a dluží státu zanedbatelné částky. Naopak by se zveřejňovala jména pouze těch dlužníků, kteří by na daních dlužili vysoké částky (jak jsem zmínila např. nad 1 milion Kč), které jsou problematičtěji vymahatelné nebo které se vymáhají bezúspěšně již delší dobu a stávají se tak nedobytnými.

Za účelem efektivnějšího vymáhání pohledávek, ke zrychlení řízení a snížení administrativní náročnosti u správců daně i dalších orgánů státní správy by bylo vhodné vytvoření on-line systému dotazování do základních registrů, k získání potřebných informací, zejména celostátní evidence nemovitostí, centrální registr motorových vozidel, databáze orgánů sociálního zabezpečení a zdravotních pojišťoven. K urychlení vymáhacího řízení bez přílišného zatěžování poskytovatelů platebních služeb by podle mého názoru přispěl také přímý přístup do jejich databází o tom, zda tento ústav vede účet dlužníka, aniž by došlo k porušení bankovního tajemství o stavu účtu. Pokud by správce daně zjistil, že příslušný poskytovatel platebních služeb vede účet dlužníka, přistoupil by k výzvě určené tomuto poskytovateli, aby zjistil stav tohoto účtu.

Aby byla daňová exekuce rychlejší a efektivnější, bylo by dobrým předpokladem znát majetkové poměry dlužníka. Je škoda, že se nikdo nedokáže shodnout na podstatě majetkového přiznání. Tento institut byl dříve zakotven v zákoně o správě daní a poplatků, ale později byl zrušen. Vymezení limitů pro tato přiznání by v řadě případů pomohla správci daně v jednoduché orientaci v hodnotě a druzích majetku dlužníka, čímž by se v případě neplacení zrychlilo v rámci vyhledávací činnosti vymáhací řízení, které by tak bylo zcela bezprostřední a cílené.

Aby mohl správce daně efektivně a účinně vybírat daňové nedoplatky, je nezbytné, aby legislativa vytvořila k tomuto účelu podmínky. Z hlediska systému vymáhání nedoplatků by bylo dobré prosazovat dobrovolné plnění této povinnosti založené i na neformálním dialogu, např. osobním jednání a prosazování pozitivního přístupu k zaplacení dlužné částky. Nabízí se ovšem otázka, zda tento způsob povede dlužníky dobrovolně ke splnění daňové povinnosti a nebude toho spíše z jejich strany zneužíváno za účelem oddalování úhrady nedoplatku.

Nově připravovaná novela ohledně tzv. principu teritoriality pro poskytování služeb exekutorů, tedy zavedení pravidla, že exekuci může provádět pouze exekutor, v jehož územním obvodu se nachází bydliště nebo sídla dlužníka, může dle mého názoru vést ke snížení hospodářské soutěže mezi exekutory a v důsledku také možná k poškození spotřebitele. Skutečnost, že jednotlivé exekutorské úřady nemají své „jisté“ klienty, ale musí o ně navzájem soutěžit, vyvolává tlak na kvalitu jejich služeb. Odstranění tohoto tlaku jistě potěší méně efektivní exekutory, nikoliv však spotřebitele. Z tohoto důvodu si myslím, že navrhované opatření může být v některých případech i v neprospěch dlužníka. Pokud se např. většina jeho majetku nachází na území odlišném od jeho bydliště nebo sídla, nebude si již věřitel moci zvolit exekutorský úřad v takové oblasti, který by byl sto provést exekuci s nižšími náklady. Pokud bude tato novela přijata, exekuce se dle mého názoru stanou mnohem neefektivnějšími. Určitě by ještě stálo za zvážení, zda nenechat věřiteli svobodnou volbu, ve které by se mohl rozhodnout pro jakýkoli exekutorský úřad v České republice. Podle mého názoru je současný svobodný výběr exekutora věřitelem naprosto v pořádku. Jelikož si myslím, že pokud exekutoři nebudou motivováni k aktivitě, dostaneme se opět na úroveň před rokem 2001 – tehdy, než se rozběhla činnost prvních exekutorů, se vymahatelnost pohledávek téměř rovnala nule. Umím si představit situace, kdy exekutor bude mít díky teritorialitě nepřetržitý přísun případů, ale jeho přístup k provádění výkonu exekuce bude z jakýchkoliv důvodů více než laxní.

Závěrem lze říct, že exekuce jsou vlastně jen následkem. Než k exekuci dojde, musí být zapojen soudní aparát, nemluvě o nejistotě věřitelů kdy a zda vůbec jim bude dlužná částka vrácena. Problémem nejsou exekuce, ale spíše nízká finanční gramotnost. Možná by také bylo lepší a efektivnější místo řešení následků, řešit příčiny. To je ovšem pracnější a dlouhodobá činnost. Proto zřejmě budeme pojem exekuce nebo výkon rozhodnutí slyšet stále častěji, protože tomu člověku co několik let dluží, na pokyn jiné osoby zabavili majetek. Vždyť přece dlužit je normální.

ZÁVĚR

Důvodem pro výběr tématu mé diplomové práce byla a stále je jeho aktuálnost. V současné době bohužel přibývá nejen daňových exekucí, ale exekucí obecně. Součástí daňového řízení je proces vymáhání daňových nedoplatků, při němž je kladen velký důraz na správnost postupů správců daní při vymáhání a zároveň je snaha o zvýšení efektivnosti tohoto procesu.

Při vymáhání daňových nedoplatků, jež je součástí celého souhrnu daňového řízení, platí pro všechny účastníky řízení především zásada zákonnosti. Proto je znalost právních předpisů, upravujících právní podmínky vymáhacího řízení, výklad používaných pojmů a zásad použitých při výkonu daňové exekuce, důležitým předpokladem pro volbu správných a zákonných postupů, jak ze strany správce daně, tak i daňových subjektů.

V praxi ovšem se často se vyskytují případy, kdy nedojde k úplnému vymožení exekuce nebo ani k částečnému. A v takovém případě je exekuce zastavena. Exekutor své peníze za odměnu a hotové výdaje sice dostane, ale oprávněný v takovém případě nedostane nic a musí navíc zaplatit exekutorovi vynaložené náklady.

Vymáhání daňových pohledávek je však velice rozsáhlé téma a tak není možné ve stanoveném rozsahu diplomové práce obsáhnout všechny problémy, které se s vymáháním daňových pohledávek vyskytují. Snažila jsem se zachytit alespoň ty nejdůležitější informace a problémy s vymáháním daňových pohledávek.

V teoretické části jsem se zaměřila na vymezení současné zákonné úpravy daňové exekuce, snažila jsem objasnit exekuční řízení ve věcech daňových, předpoklady pro zahájení a nařízení exekuce. Dále jsou v teoretické části popsána činnost správce daně, které vykonává před zahájením daňové exekuce a také po nařízení výkonu rozhodnutí.

V praktické části jsem popsala jednotlivé formy vymáhání, kterými lze daňovou exekuci provést. Mezi tyto vymáhání patří srážky ze mzdy, příkázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, příkázání jiné peněžité pohledávky, postižení jiných majetkových práv, prodeje movitých věcí, a také prodeje nemovitostí. Kde u každé z těchto forem jsem se snažila i shrnout jejich výhody a nevýhody. Dále jsou v praktické části popsány exekuční náklady a rozebrané zástavní právo, které se řadí k všeobecně uznávaným, nejčastěji využívaným, zajišťovacím instrumentům. Dále jsou zde pospány důvody pro odklad a zastavení exekuce. V návrhové části jsem se snažila o navržení změn, které by mohly vést k zvýšení efektivnosti vymáhání daňových pohledávek.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BAKEŠ, Milan. 2009. *Finanční právo*. 5., upr. vyd. V Praze: C.H. Beck, 548 s. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-801-6.

BLACK, Henry Campbell, 1995. *A Law Dictionary Containing Definitions of the Terms and Phrases of American and English Jurisprudence, Ancient and Modern*. 2nd ed. Union, N.J.: Lawbook Exchange, 1314 p. ISBN 18-863-6310-2.

ČESKO, 1963. Zákon č. 99/1963 Sb., ze dne 4. 12. 1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 56, 88 s. [cit.2015-03-27]. Dostupné z:

<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonInfo.jsp?idBiblio=30398&nr=99~2F1963&rpp=15#local-content>

ČESKO, 1992. Zákon č. 586/1992 Sb., ze dne 20. 11. 1992, o daních z příjmů, v platném znění, vyhláška č. 146/1993 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 586/1992 Sb. [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. [cit.2015-04-17]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-danich-z-prijmu>

ČESKO, 1992. Zákon č. 589/1992 Sb., ze dne 20. 11. 1992, o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění. [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. [cit.2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-589>

ČESKO, 1992. Zákon č. 589/1992 Sb., ze dne 20. 11. 1992, zákon České národní rady o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění. [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. [cit.2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-592>

ČESKO, 2004. Zákon č. 500/2004 Sb., ze dne 24. 9. 2004, správní řád [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. [cit.2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>

ČESKO, 2001. Zákon č. 120/2001 Sb., ze dne 28. 2. 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. [cit.2015-04-14]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120/print>

ČESKO, 2009. Zákon č. 280/2009 Sb., ze dne 22. 7. 2009, daňový řád, a zákon č. 267/2011 Sb. [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Částka, 216 s. [cit.2015-04-03]

Dostupné z: <http://portal.pohoda.cz/zakony/danove-a-financni-pravo/zakon-danovy-rad-2015/>

ČESKO, 2009. Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. 1. 2009, trestní zákoník [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. [cit.2015-04-16] Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik>

ČESKO, 2012. Zákon č. 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012, občanský zákoník [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky*. [cit.2015-04-02] Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/obcansky-zakonik-novy>

DAVID, Ludvík, 2009. *Občanský soudní řád: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2 sv. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), 1072s. ISBN 978-80-7357-460-4.

Důvodová zpráva k daňovému řádu, sněmovní tisk č. 685 / 0, část č. 2 / 4 [online]. psp.cz.

[cit.2015-15-04] Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=52503>

Exekutorská komora České republiky. *V novém roce se mění výše nezabavitelných částek*. [online]. www.ekcr.cz. [cit.2015-03-27] Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1875-v-novem-roce-se-meni-vyse-nezabavitelnych-castek-06-01-2015?w>

GOLDA, Petr, 2015. Srážky ze mzdy v roce 2015 [online]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/436003-srazky-ze-mzdy-v-roce-2015/>

GROSSOVÁ, Marie. 2007. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi: podle stavu k 1.1.2007*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 603 s. ISBN 978-80-7201-621-1.

Instrukce Ministerstva spravedlnosti zde dne 19. 12. 2012, č. j. 4/2012-INV-M, o vymáhání pohledávek.

JEMELKA, Luboš a kol, 2011. *Správní řád*. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 690 s. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-401-8.

KASÍKOVÁ, Martina et al., 2005. *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 984 s. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 80-7179-901-7.

KURKA, Vladimír, 2005. *Přehled judikatury ve věcech výkonu rozhodnutí a exekuce*. Praha: ASPI, 316 s. Judikatura (ASPI Publishing). ISBN 80-7357-054-8.

LAMBERT M. Surhone, Mariam T. TENNOE a Susan F. HANSSONOW, 2010. *Warrant of Execution*. Betascript Publishing, 172 s. ISBN 978-613-3-66101-1.

LICHNOVSKÝ, Ondřej a kol., 2010. *Daňový řád: komentář*. Praha: C. H. Beck. 524 s. ISBN 978-80-7400-331-8.

MRKÝVKA, Petr a kol., 2004. *Finanční právo a finanční správa*. 2 díl. Brno: Masarykova univerzita, 381 s.

Příručka pro personální a platovou agendu. *Narizení vlády č. 595/2006 Sb.*, ze dne 12. prosince 2006. [online] Ministerstvo práce a sociálních věcí. [cit.2015-04-08] Dostupné z: http://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=nv595_2006

Rozsudek Nejvyššího soudu spis. zn. 25 Cdo 494/2007 ze dne 18. 3. 2009; [online] In: ASPI (právní informační systém). Wolters Kluwer ČR. [cit.2015-03-18] Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/25Cdo494/2007>

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, čj. 3 Afs 20/2003 – 23

Rozsudek Nejvyššího soudu spis. zn. 25 Cdo 494/2007 ze dne 18. 3. 2009; In: ASPI (právní informační systém). Wolters Kluwer ČR.

RADKOVA, Martina, 2009. *Exekuce jiné pohledávky*. Praha: Linde, 199 s. ISBN 9788072017676.

SCHELLEOVÁ, Ilona a Roman LAMKA, 2007. *Exekuce v zrcadle právních předpisů*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 114 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-87071-36-6.

SCHELLEOVÁ, Ilona, 2008. *Exekuce*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 216 s. Právo (Key Publishing). ISBN 978-80-87071-91-5.

STAVINHOVÁ, Jaruška a Petr HLAVSA, 2003. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 660 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-210-3271-5.

Usnesení Nejvyššího soudu spis. zn. 20 Cdo 391/2003 ze dne 23. 2. 2005, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit.2015-04-12]

Usnesení Nejvyššího soudu spis. zn. spis. zn. 20 Cdo 101/2002 ze dne 26. 9. 2002, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit.2015-04-12]

ZÍKA, Lukáš. *Vymáhání pohledávek*. Ministerstvo spravedlnosti ČR. Vnitřní instrukce soudů.

ZÍKA, Lukáš a Zdeňka FOUSOVÁ. *Vymáhání pohledávek – výklad metodických pokynů*. Ministerstvo spravedlnosti. Vnitřní instrukce soudů.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Hranice pro výpočet srážek ze mzdy v roce 2015.....	47
Tabulka 2: Přehled vymáhaných a vymožených nedoplatků podle daňové exekuce v milionech Kč.....	87

SEZNAM PŘÍLOH

- I. Příloha PI: Exekuční příkaz na srážky ze mzdy
- II. Příloha PII: Poučení o postupu při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy
- III. Příloha PIII: Exekuční příkaz na přikázání pohledávky na peněžité prostředky
- IV. Příloha PIV: Exekuční příkaz na prodej nemovité věci

PŘÍLOHA P I: EXEKUČNÍ PŘÍKAZ NA SRÁŽKY ZE MZDY

.....
organizační složka státu – správce daně

vyřizuje:
telefon/fax:
e-mail:

V

dne

Dlužník:

RČ / IČO

Plátce mzdy, jiné odměny za závislou činnost nebo náhrady za pracovní příjem, důchodu, sociální nebo nemocenské dávky, stipendia apod. (dále jen „plátce mzdy“):

RČ / IČO:

EXEKUČNÍ PŘÍKAZ

na srážku ze mzdy, jiné odměny za závislou činnost nebo náhrady za pracovní příjem, důchodu, sociální nebo nemocenské dávky, stipendia apod. (dále jen „mzda“)

Podepsaný správce daně rozhodl podle § 178 odst. 1 a odst. 5 písm. a) a § 187 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“) a s použitím zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů,

t a k t o:

přikazuje se plátcí mzdy,

- aby od okamžiku doručení tohoto exekučního příkazu prováděl ze mzdy dlužníka stanovené srážky až do výše vykonatelného nedoplatku v částce Kč a nevyplácel sražené částky dlužníkovi,

- aby potom, co mu bude doručeno vyznění o tom, že exekuční příkaz nabyl právní moci, vyplácel částky sražené ze mzdy dlužníka podepsanému správci daně, a to na účet č., u pobočky banky , variabilní symbol

Uvedený dlužník nezaplatil ke dni podepsanému správci daně podle rozhodnutí ....., ze dne, které nabylo právní moci dne, a vykonatelné se stalo dne, na „*Druh pohledávky*“ částku Kč.

Částka nedoplatku je **přednostní pohledávkou** ve smyslu § 177 odst. 1 daňového řádu a § 279 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Podle § 183 odst. 1 daňového řádu vzniká dlužníkovi vydáním exekučního příkazu povinnost na nákladech za nařízení daňové exekuce 2% z celkové částky nedoplatků, pro které je daňová exekuce nařízena, nejméně však 500,- Kč a nejvýše 500 000,- Kč.

Náklady za nařízení daňové exekuce vyčíslené ke dni podepsání exekučního příkazu ve výši ..... Kč zašlete na účet správce daně číslo, u pobočky banky, variabilní symbol
Exekuční náklady se vymáhají současně s nedoplatkem, pro který je exekuce nařízená (§ 182 odst. 4 a 6 daňového řádu).

Celkem tedy	Kč
Slovy	Kč

Podle § 282 odst. 3 občanského soudního řádu dnem doručení exekučního příkazu plátcí mzdy ztrácí dlužník právo na vyplacení té části mzdy, která odpovídá stanovené výši srážek.

Poučení:

Úřední osoby a osoby zúčastněné na správě daní jsou vázány povinností mlčenlivosti o tom, co se při správě daní dozvěděly o poměrech jiných osob. To neplatí pro daňový subjekt, pokud jde o informace získané nebo použité při správě jeho daní (§ 52 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů).

Fyzická osoba, která je vázána povinností mlčenlivosti za podmínek stanovených zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, se dopustí přestupku tím, že tuto povinnost poruší. Za přestupek lze uložit pokutu do 500.000,- Kč (§ 246 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů).

Dlužník je povinen oznámit správci daně vznik nároku na mzdu u jiného plátce mzdy i zánik nároku na mzdu u dosavadního plátce mzdy do 8 dnů ode dne, kdy nastaly tyto skutečnosti.

Plátce mzdy je povinen do 8 dnů oznámit správci daně, že

- a) u něho nastoupil dlužník nově do práce,
- b) u něho přestal dlužník pracovat,
- c) dlužník nastoupil práci u jiného plátce mzdy.

Za nesplnění těchto povinností může správce daně uložit dlužníkovi nebo plátcí mzdy pořádkovou pokutu do 50 000 Kč (§ 189 daňového řádu).

Dle § 178 odst. 4 daňového řádu nelze proti tomuto exekučnímu příkazu podat odvolání.

.....
otisk úředního razítka

.....
„podpis s uvedením jména, příjmení a funkce
pověřeného pracovníka správce daně“

PŘÍLOHA P II: POUČENÍ O POSTUPU PŘI VÝKONU ROZHODNUTÍ SRÁŽKAMI ZE MZDY

P o u č e n í o postupu při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy

Srážky se provádějí z čisté mzdy, která se vypočte tak, že se od mzdy odečte záloha na daň z příjmu fyzických osob, srážena z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění (dále jen „srážené částky“). Srážené částky se vypočtou podle podmínek a sazeb platných pro povinného v měsíci, za který se čistá mzda zjišťuje.

Do čisté mzdy se započítávají i čisté odměny za vedlejší činnost, kterou zaměstnanec vykonává u toho, u koho je v pracovním poměru. Nezapočítávají se však do ní částky poskytované na náhradu nákladů spojených s pracovním výkonem, a to zejména při pracovních cestách.

Povinnému nesmí být sražena z měsíční mzdy základní nepostižitelná částka. Její výši a způsob výpočtu stanoví zvláštní právní předpis (nařízení vlády č. 595/2006 Sb.).

Z čisté mzdy, která zbývá po odečtení základní částky a která se zaokrouhlí směrem dolů na částku dělitelnou třemi a vyjádřenou v celých korunách (zbytku čisté mzdy), lze srazit k vydobytí pohledávky oprávněného jednu třetinu a pro přednostní pohledávky dvě třetiny. Přednostní pohledávky se srážejí nejprve z druhé třetiny a teprve, nestačí-li tato třetina k jejich úhradě, uspokojují se spolu s ostatními pohledávkami z první třetiny. Třetí třetina se nesráží a zůstává vždy povinnému

Zvláštní právní předpis (nařízení vlády č. 595/2006 Sb.) stanoví částku, nad kterou se srazí zbytek čisté mzdy bez omezení. Tato částka se přičlení k první třetině zbytku čisté mzdy.

Přednostními pohledávkami jsou:

- a) pohledávky výživného,
- b) pohledávky náhrady škody způsobené poškozenému ublížením na zdraví,
- c) pohledávky náhrady škody, způsobené úmyslnými trestnými činy,
- d) pohledávky daní a poplatků,
- e) pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění a důchodového zabezpečení,
- f) pohledávky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pohledávky na veřejné zdravotní pojištění,
- g) pohledávky náhrady za příspěvek na výživu dítěte a příspěvek na úhradu potřeb dítěte svěřeného do péstounské péče,
- h) pohledávky náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci,
- i) pohledávky náhrady přeplatků na dávkách státní sociální podpory,
- j) pohledávky regresní náhrady podle zákona o nemocenském pojištění,
- k) pohledávky náhrady mzdy, platu nebo odměny a sníženého platu nebo snížené odměny, poskytované v období prvních 14 kalendářních dnů a od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 v období prvních 21 dnů kalendářních dnů dočasně pracovní neschopnosti nebo karantény.

Jsou-li srážky ze mzdy prováděny k vydobytí několika pohledávek, uspokojují se jednotlivé pohledávky z první třetiny zbytku čisté mzdy podle svého pořadí bez ohledu na to, zda jde o přednostní pohledávky nebo pohledávky ostatní.

Jsou-li srážky prováděny z druhé třetiny zbytku čisté mzdy, uspokojí se z ní bez zřetele na pořadí nejprve pohledávky výživného a teprve pak podle pořadí ostatní přednostní pohledávky.

Nepostačí-li částka sražená z druhé třetiny k uspokojení všech pohledávek výživného, uspokojí se nejprve běžné výživné všech oprávněných a pak teprve nedoplatky za dřívější dobu, a to podle poměru běžného výživného. Nebylo-li však částkou sraženou z druhé třetiny kryto ani běžné výživné všech oprávněných, rozdělí se mezi ně částka sražená z druhé třetiny poměrně podle výše běžného výživného bez ohledu na výši nedoplatků.

Pořadí pohledávek se řídí dnem, kdy bylo plátcí mzdy doručeno nařízení výkonu rozhodnutí. Bylo-li mu doručeno téhož dne nařízení výkonu rozhodnutí pro několik pohledávek, mají tyto pohledávky stejné pořadí; nestačí-li částka na ně připadající k jejich plnému uspokojení, uspokojí se poměrně.

Vyplácí-li plátce mzdy měsíční mzdu nadvakrát (zálohu a vyúčtování), může přiměřené srážky provést povinnému již ze zálohy. Výplatu srážek oprávněnému provede však vždy až po uplynutí příslušného měsíce.

Je-li nařízení výkonu rozhodnutí doručeno plátcí mzdy až po tom, kdy již byla část měsíční mzdy povinnému vyplacena, nepřihlíží se k provedené výplatě a srážky se provedou tak, jakoby povinný měl za celý měsíc právo jen na mzdu, která mu ještě vyplacena nebyla.

Dochází-li k výplatě mzdy za několik měsíců najednou, je třeba vypočítat srážky za každý měsíc zvlášť.

Srážky lze provádět jen do výše výkonem rozhodnutí vymáhané pohledávky s příslušenstvím.

Mzda povinného je u plátce mzdy postižena dnem, kdy je plátcí mzdy doručeno nařízení výkonu rozhodnutí. U každého dalšího plátce je mzda povinného postižena dnem, kdy se od povinného nebo dosavadního plátce mzdy dozví, že byl soudem nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného a pro jaké pohledávky; nedozví-li se o těchto okolnostech nový plátce mzdy dříve, vzniká mu tato povinnost dnem, kdy bylo plátcí mzdy soudem doručeno vyrozumění o tom, že proti povinnému byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy.

Přestal-li povinný pracovat u dosavadního plátce mzdy, musí to oznámit do jednoho týdne soudu, který nařídil výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy. Do jednoho týdne musí povinný soudu rovněž oznámit, že nastoupil práci u jiného plátce mzdy.

Plátce mzdy a každý další plátce mzdy musí oznámit soudu do jednoho týdne, že u něho přestal povinný pracovat. Zároveň zašle soudu vyúčtování srážek, které ze mzdy povinného provedl a vyplatil oprávněným, a oznámí soudu, pro které pohledávky byl nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy a jaké pořadí mají tyto pohledávky.

PŘÍLOHA P III: EXEKUČNÍ PŘÍKAZ NA PŘIKÁZÁNÍ POHLEDÁVKY NA PENĚŽITÉ PROSTŘEDKY

.....
organizační složka státu – správce daně

č. j. ....

vyřizuje: ..... č. dveří .....

telefon: ..... linka .....

V .....

dne .....

Dlužník:

IČO/RČ*):

Poskytovatel peněžních služeb:

IČO:

EXEKUČNÍ PŘÍKAZ

na přikázání pohledávky na peněžní prostředky dlužníků na účtech
vedených u poskytovatelů peněžních služeb

Podepsaný správce daně rozhodl podle § 178 odst. 1 a odst. 5 písm. b) a § 190 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“) a s použitím zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů,

t a k t o:

přikazuje se peněžnímu ústavu,

- aby od okamžiku doručení tohoto exekučního příkazu z účtu daňového dlužníka až do výše vykonatelného nedoplatku v částce .....Kč nevyplácel peněžní prostředky, neprováděl na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládal, s výjimkou peněžních prostředků, které jsou určeny pro výplatu mezd ve smyslu § 304a občanského soudního řádu,

- aby potom, co mu bude doručeno vyznění o tom, že exekuční příkaz nabyl právní moci, provedl odepsání prostředků dlužníka z účtu či účtů vedených peněžním ústavem až do výše vykonatelného nedoplatku a vyplatil je správci daně na účet č....., u pobočky poskytovatele peněžních služeb ....., V....., variabilní symbol .....

Nelze-li pohledávku předepsaného správce daně takto uspokojit, bude peněžní ústav postupovat podle § 307 občanského soudního řádu.

Tento příkaz se vztahuje na všechny peněžní prostředky dlužníka na účtu či účtech:

Účet číslo: ..... vedený pobočkou: .....

Účet číslo: ..... vedený pobočkou: .....

Účet číslo: ..... vedený pobočkou: .....

Účet číslo: ..... vedený pobočkou: .....

Účet číslo: ..... vedený pobočkou: .....

Uvedený dlužník nezaplatil ke dni ..... podepsanému správci daně podle rozhodnutí ..... ze dne ..... , č. j. ...., které nabylo právní moci dne....., a vykonatelné se stalo dne ....., na ...*druh pohledávky*.....částku ..... Kč.

Podle § 183 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů se uvedená částka nedoplatek zvyšuje o exekuční náklady ve výši: ..... Kč na nedoplatek ve výši: ..... Kč.

Náklady za nařízení daňové exekuce vyčíslené ke dni podepsání exekučního příkazu ve výši ..... Kč zašlete na účet správce daně číslo ....., vedený u pobočky banky ....., v ....., variabilní symbol .....

Exekuční náklady se vymáhají současně s nedoplatkem, pro který je exekuce nařízená (§ 182 odst. 4 a 6 daňového řádu).

Celkem tedy ..... Kč

Slovy ..... Kč

Poučení:

Úřední osoby a osoby zúčastněné na správě daní jsou vázány povinností mlčenlivosti o tom, co se při správě daní dozvěděly o poměrech jiných osob. To neplatí pro daňový subjekt, pokud jde o informace získané nebo použité při správě jeho daní (§ 52 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů).

Fyzická osoba, která je vázána povinností mlčenlivosti za podmínek stanovených zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, se dopustí přestupku tím, že tuto povinnost poruší. Za přestupek lze uložit pokutu do 500.000,- Kč (§ 246 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů).

Dle § 178 odst. 4 daňového řádu nelze proti tomuto exekučnímu příkazu podat odvolání.

.....
otisk úředního razítka

.....
podpis s uvedením jména, příjmení a funkce

Uvedený dlužník nezaplatil ke dni .....podepsanému správci daně podle rozhodnutí ....., ze dne ....., č. j. ...., které nabylo právní moci dne....., a vykonatelné se stalo dne ....., na ...*druh pohledávky*.... částku ..... Kč.

Podle § 183 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, se uvedená částka nedoplatků zvyšuje o exekuční náklady ve výši: ..... Kč na nedoplatek ve výši: ..... Kč.

Náklady za nařízení daňové exekuce vyčíslené ke dni podepsání exekučního příkazu ve výši ..... Kč zašlete na účet správce daně číslo ....., vedený u pobočky banky ....., v ....., variabilní symbol .....

Exekuční náklady se vymáhají současně s nedoplatkem, pro který je exekuce nařízena (§ 182 odst. 4 a 6 daňového řádu).

Celkem tedy	Kč
Slovy	Kč

Pokyny správce daně k výkonu exekuce:

Poučení:

Dojde-li k částečnému zaplacení celkové částky nedoplatku dlužníkem do zahájení soupisu věcí, jsou pověřeni výkonní úředníci správce daně oprávněni sepsat movité věci dlužníka pouze v takovém rozsahu, aby výtěžek z prodeje sepsaných věcí postačil k uspokojení zůstávající neuhrazené části celkové částky nedoplatku včetně příslušejících částek exekučních nákladů.

Úřední osoby a osoby zúčastněné na správě daní jsou vázány povinností mlčenlivosti o tom, co se při správě daní dozvěděly o poměrech jiných osob. To neplatí pro daňový subjekt, pokud jde o informace získané nebo použité při správě jeho daní (§ 52 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů).

Fyzická osoba, která je vázána povinností mlčenlivosti za podmínek stanovených zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, se dopustí přestupku tím, že tuto povinnost poruší. Za přestupek lze uložit pokutu do 500.000,- Kč (§ 246 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů).